

WIADOMOŚCI UNIwersyteckie

PAŹDZIERNIK 1999

8 (63)

PL ISSN 1233-216X
Rok 9 Cena 1 zł

MIESIĘCZNIK • UNIwersYTET MARIII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

Gaudeamus 1999/2000

Rozpoczynamy nowy rok akademicki – 1999/2000. Jest to już 55 inauguracja w naszej Uczelni i pierwsza w nowej kadencji władz rektorskich. Otwieramy ostatni rok akademicki w wieku XX.

Każdy początek roku akademickiego jest tradycyjnie ważnym wydarzeniem w życiu Uniwersytetu. Jest okazją do dokonania oceny roku minionego, a tym samym całej kadencji władz, jest również dobrym momentem do określenia zadań, jakie przed nami stają w nadchodzącym roku i w ciągu kolejnych 3 lat.

Przed wyborami, pół roku temu, w imieniu własnym i grona współpracowników składałem deklarację zatytułowaną „Pracujmy razem dobrze”, określającą kierunki naszych działań. Dziś przyszedł czas na wyraźne określenie priorytetów, ale także konkretnych działań, jak również wstępne ustalenie harmonogramu poczynań.

Niestety, nadal plany nasze nie mają jasno sprecyzowanych ram prawnych, co jest wynikiem braku nowego prawa o szkolnictwie wyższym i nieokreślonych przez państwo zasad finansowania szkół wyższych na przynajmniej 3-letni okres.

Wobec tego nasze plany muszą się opierać na dotychczasowych uregulowaniach prawnych, w dużej mierze zdezaktualizowanych w wyniku zmian ustrojowo-gospodarczych w państwie, ogólnej

Dokończenie na stronie 4

W numerze m. in.:

- Z rektorskiego sprawozdania
- Doniesienia z wydziałów
- Akredytacja uniwersytecka
- Jubileusze, konferencje, zjazdy

Fot. Zbigniew Zugaj

KRONIKA REKTORSKA

2-3 IX rektor UMCS prof. dr hab. Marian Harasimiuk uczestniczył w konferencji zorganizowanej z okazji 20-lecia Kazimierskiego Parku Krajobrazowego „Problemy ochrony i renaturalizacji dużych rzek Europy”. Obrady odbywały się w Kazimierzu nad Wisłą, a nasz uniwersytet był współorganizatorem konferencji. 6 IX w Sali Senatu UMCS odbyło się spotkanie dawnych i nowych władz uczelni z administracją centralną. W imieniu ustępującej ekipy za wieloletnią współpracę i zaangażowanie zaproszonym pracownikom (byli to głównie kierownicy najważniejszych działów i komórek organizacyjnych administracji uniwersyteckiej) podziękował ustępujący rektor Kazimierz Goebel. Obecny na spotkaniu dyrektor administracyjny inż. Maciej Grudziński przedstawił nowej ekipie rektorskiej administrację uczelnianą; rektor Harasimiuk omówił zadania i oczekiwania władz wobec tej grupy pracowników.

Spotkanie przebiegało w miłej atmosferze

9 IX rektor Harasimiuk otworzył konferencję naukową „Unia Lubelska 1569 roku i jej rola dziejowa”, zorganizowaną przez lubelski oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego; obrady odbywały się w Muzeum Lubelskim przed obrazem Jana Matejki *Unia Lubelska*.

Na sali obrad obecny był arcybiskup metropolita lubelski ks. prof. Józef Życiński oraz prezydent Lublina Andrzej Pruszkowski, który sprawował patronat nad konferencją

Na pierwszym posiedzeniu Senatu kadencji 1999-2002 nastąpiło oficjalne przekazanie władzy rektorskiej. Symbole władzy - berto i łańcuch - rektorowi Marianowi Harasimiukowi wręczył ustępujący rektor prof. Kazimierz Goebel

10 IX na Wydziale Humanistycznym pożegnano śp. prof. Kazimierza Myślińskiego, historyka, wieloletniego pracownika naukowego naszej uczelni (szerzej sylwetkę profesora prezentujemy wewnątrz numeru). 16 IX Rektor i prorektor Elżbieta Skrzypek uczestniczyli w otwarciu międzynarodowej konferencji naukowej „Polonistyka w świecie. Nauczanie języka i kultury polskiej studentów zaawansowanych”. Organizatorami byli Centrum Polonijne UMCS oraz Stowarzyszenie BRISTOL Polskich i Zagranicznych Nauczycieli Kultury i Języka Polskiego Jako Obcego. 18 IX Rektor brał udział w uroczystości nadania doktoratów honorowych Akademii Rolniczej profesorom Dušanowi Magičowi i Edmundowi Prostowi, wieloletniemu prezesowi LTN, byłemu rektorowi tej uczelni. Prorektor Skrzypek tego dnia immatrykułowała grupę studentów zaocznych Wydziału Artystycznego. 20 IX władze rektorskie uczestniczyły w jubileuszu byłego dziekana Wydziału Politologii prof. Jana Jachymka (więcej o uroczystości na stronie 28). 21 IX w Sali Senatu, odbyło się inauguracyjne posiedzenie Rady Konsultacyjnej Rektora UMCS (szerzej o Radzie na s. 9). 22-23 IX Rektor i prorektor Krupa wyjechali do Brześcia, gdzie została podpisana umowa o współpracy z tamtejszym uniwersytem. 24 IX prorektor Krupa brał udział w uroczystej kolacji z okazji 25-lecia Zakładu Filologii Germańskiej. Pani Prorektor wyjechała do Warszawy na zaproszenie Prezydium Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Polskiego Komitetu ds. UNESCO i wzięła udział w spotkaniu na temat modeli szkolnictwa wyższego. 28 IX prorektor Skrzypek uczestniczyła w seminarium „Przegląd jakości kształcenia i badań w szkołach wyższych w Polsce. Doświadczenia i perspektywy”, zorganizowanym przez warszawską Szkołę Główną Handlową. 29 IX na pierwszym posiedzeniu Senatu UMCS kadencji 1999-2002 nastąpiło oficjalne przekazanie władzy rektorskiej. Symbole władzy - berto i łańcuch - rektorowi Marianowi Harasimiukowi wręczył ustępujący rektor Kazimierz Goebel. 30 IX rektor Harasimiuk brał udział w inauguracjach nowego roku akademickiego - przed południem w lubelskiej Akademii Rolniczej, a po południu w Uniwersytecie III Wieku.

W odpowiedzi Blondynce

W numerze 7 „Wiadomości Uniwersyteckich” Blondynka proponuje, by zdjęć z frontonu Rektoratu leciwe hasło „Nauka w służbie ludu”, zastępując je nazwą Uniwersytetu. Powodem miałby być dopisek do hasła: „Ludu Bożego”. Blondynka nie zna inspiracji determinujących owe hasło, a także kwestionowany przez Nią (może nawet słusznie) dopisek. Wbrew potocznym opiniom korzenie hasła nie wywodzą się z PRL, ale sięgają głębiej, do czasów pozytywistycznych siłaczek czy też lewicowych nurtów ideologicznych okresu międzywojennego.

Wypada jednak przedstawić narodziny koncepcji hasła: „Nauka w służbie ludu Bożego”. Podczas niedawnego spotkania intelektualnego w duszpasterstwie akademickim w obecności księdza arcybiskupa Życińskiego jeden ze znamienitych profesorów wywodził, że pojęcie „lud” się zdezaktualizowało, stąd hasło „Nauka w służbie ludu” nie ma racji bytu. Przyznając mu częściowo rację, zwróciłem uwagę, że Kościół od początku do dnia dzisiejszego postuluje się wobec wiernych określeniem „lud Boży”. Stąd, w sposób demagogiczny, zaproponowałem, by zdjęć z frontonu gmachu napis „Nauka w służbie ludu”, jeśli równocześnie Kościół zaprzestanie używać w stosunku do wiernych pojęcia „lud Boży”. Zwróciłem się bezpośrednio zapytaniem do księdza Arcybiskupa, co sądzi o tej propozycji. Ksiądz Arcybiskup znalazł salomonowe wyjście, proponując napis: „Nauka w służbie ludu Bożego”. Taką jest jego historia.

Skoro tak się wydarzyło, jak zauważyła Blondynka, można mówić, że sugestie księdza Arcybiskupa znajdują akceptację w naszym środowisku. Czy zatem z tego powodu można ulegać namowom Blondynki. Sądzę, że nie. Skoro dziś podaje ona w wątpliwość sugestie arcybiskupa, jutro może kwestionować sugestie magnificencji rektora, a na to społeczność akademicka nie powinna się zgodzić.

Antoni Krawczyk

Przepraszamy

Dziekana Wydziału Ekonomicznego za błędne podanie nazwy Wydziału, Dziekana Wydziału Mat.Fiz., Prezesa Radia Lublin i prof. Sirkę za pomyłkę w imionach, a Kasię Szalak, panie Jadwigę Szczotkę i Ewę Zarembę za błędy w nazwiskach.

Redakcja

Zdaniem Blondynki

Podziwiałam inteligencję studentów jednego z kierunków studiów w naszej uczelni. Kiedy 1 października stawili się na zajęcia, zostali wprowadzeni pięknie odmalowaną siedzibę macierzystego Instytutu, ale za to bez numeracji sal i zakładów, bez tabliczek z nazwami jednostek i bez nazwisk pracowników, nie mówiąc o tablicach ogłoszeń. Byli wśród nich studenci pierwszego roku.

Rozumiem, że plan remontów w naszej uczelni jest napięty, ale żeby do tego stopnia.

EMP

Fot. Maciej Przysucha

Szanowni Państwo,

Polecamy łaskawej uwadze drugi po wakacjach numer miesięcznika „Wiadomości Uniwersyteckie”. Znalazł się w nim obszerny wybór ze sprawozdania z działalności naszego uniwersytetu za rok ubiegły; to zawsze ciekawe, jak UMCS wygląda w liczbach, jaką działalność prowadził. Wracamy do sprawy akredytacji, mamy ważny i satysfakcjonujący powód - odsyłam do rubryki „Gratulujemy” i innych materiałów. Anonsujemy X już Festiwal Kultury Religijnej Zakeria. Wszystko ilustrowane bogatym serwisem fotograficznym. I jednocześnie z informacją, że cena za egzemplarz nadal wynosi tylko złotówkę.

Redaktor Odpowiedzialna

GRATULUJEMY • GRATULUJEMY

Kierownictwu, pracownikom, a przede wszystkim studentom archeologii UMCS. Ta jednostka jako pierwsza w naszym uniwersytecie i w naszym mieście uzyskała akredytację.

Pani prorektor **Elżbięcie Skrzypek**, która została laureatką II Edycji Polskiej Indywidualnej Nagrody Jakości im. profesora Edwarda Kindarskiego w kategorii nauka. Wyróżnienie przyznane zostało przez Komitet Polskiej Nagrody Jakości.

Panu prof. **Janowi Mazurowi**, dyrektorowi Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS, którego referat wygłoszony na wrześniowej konferencji stanie się podstawą do oprowa-

cowania programu rządowego dotyczącego funkcjonowania i zadań polonistyki w świecie. Rozmowa z Profesorem w następnym numerze.

Informujemy młodych pracowników naukowo-dydaktycznych i studentów III i IV roku o możliwości ubiegania się o **miejsce w grupie, która wyjedzie do Bluffton College (OHIO) USA w semestrze letnim (10. 01.-5. 05. 2000).**

Koniecznym warunkiem jest dobra znajomość języka angielskiego oraz wysoka średnia z całego okresu studiów (4,5).

W przypadku młodych pracowników nauki wymagana jest opinia kierownika zakładu lub katedry, dotycząca celowości wyjazdu danej osoby. Wszyscy starający się powinni uzyskać zgodę dziekana na urlopowanie ich na czas wyjazdu.

Zainteresowane osoby proszone są o składanie podań w sekretariacie **Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców**, ul. Weteranów 18 (w nieprzekraczalnym terminie 30.10.1999) wraz z zaświadczeniem o średniej z dotychczasowego przebiegu studiów.

Rozmowa kwalifikacyjna prowadzona będzie wyłącznie w języku angielskim i odbędzie się na początku listopada br.

O dokładnym terminie zainteresowani zostaną powiadomieni.

ARCHEOLOGICZNA AKREDYTACJA

1. Akredytacja to legitymacja jakości - przede wszystkim kształcenia, ale również poziomu naukowego jednostki dydaktycznej, ocena warunków kształcenia studentów, możliwości ich ponadprogramowego rozwoju i gwarancja niezmienności programu dydaktycznego, porównywalnego w zasadniczym zarysie z innymi jednostkami dydaktycznymi.

2. Akredytacja to również usankcjonowanie specjalności realizowanych i nauczanych w jednostce. W Lublinie jest to archeologia Europy Wschodniej.

3. Akredytacja jest *de facto* załącznikiem powstawania „szkół” archeologicznych. W Lublinie istnieją, bardzo wysoko oceniane w Europie, badania nad okresem rzymskim (autentyczna archeologiczna wizytówka Katedry Archeologii), wielką szansę ma przed sobą szkoła krzemieniarska.

4. Akredytacja to również wskazanie „miejsca w szeregu” wszystkich jednostek dydaktycznych w kraju. Wiadomo teraz, gdzie studenci mają największą szansę nauki od uznanych autorytetów naukowych, gdzie mają najlepsze zaplecze biblioteczne, największe możliwości ćwiczeń terenowych w kraju i poza granicami.

5. Akredytacja to również sposób obrony przed tworzonymi *ad hoc* instytutami archeologicznymi w szkołach prywatnych i innych, nie uniwersyteckich uczelniach, gdzie kadra jest efemerydą, zaplecze dydaktyczne fikcją, a bibliotek po prostu najczęściej brak.

6. Akredytacja winna być dla absolwenta szansą startu do przyszłego stanowiska pracy z uprzywilejowanej pozycji - będzie ona zresztą potwierdzona specjalnym dokumentem załączonym do dyplomu.

7. Akredytacja jest również gwarancją realizacji założeń ECTS - jednostki akredytowane w szczególności troskliwy sposób winny dbać o wymianę swoich studentów.

Jak w świetle tych założeń wygląda Katedra Archeologii UMCS?

1. Posiadamy poprawne zaplecze kadrowe, zabezpieczające realizację programu dydaktycznego zgodnie z założeniami i programem ECTS. W grupie młodszej kadry dydaktycznej posiadamy w pełni zabezpieczone wymagania akredytacyjne, natomiast w grupie samodzielnych pracowników nauki sytuacja jest bardzo niekorzystna - aktualnie jeden samodzielny pracownik nauki na pierwszym etapie (to

była główna przyczyna udzielenia jedynie dwuletniej akredytacji). Raczej na pewno Katedra wymagany stan kadrowy osiągnie w terminie określonym przez Komisję Akredytacyjną (w trakcie są przewody habilitacyjne dr S. Hoczyk-Siwkovej i dr A. Rozwałki, lada moment zaczną się przewody dr B. Paszkiewicz i dr J. Libery, wraca dr hab. I. Kutylowska).

2. Katedra posiada znakomitą, drugą co do zasobności bibliotekę w kraju i najlepsze po UJ warunki dla czytelników. Do pełnej, wysokiej oceny walorów biblioteki dla oceny akredytacyjnej brakuje spełnienia wymogu jej funkcjonowania minimum przez 10 godzin dziennie przez sześć dni w tygodniu, co wymaga zatrudnienia dodatkowego pracownika.

3. W ostatnim roku poprawiła się baza dydaktyczna: przybyła nowa sala do ćwiczeń źródłoznawczych, sprzęt audiowizualny, kolejny komputer, mikroskop.

4. Wskazane specjalności Katedry mają pokrycie w ilości i jakości publikacji.

5. Ukazał się podręcznik *Archeologia Gotów*. Fakt ten jest jednym z istotniejszych punktów ocen akredytacyjnych.

6. Istnieje szansa na wykreowanie nowej specjalności - numizmatyki.

Jakie mankamenty - oprócz braków

kadrowych w grupie samodzielnych pracowników - ujawniła akredytacja?

1. Katastrofalne warunki pracy w Katedrze - 3,6 pracownika na pokój.

2. Katastrofalny stan pomieszczeń katedry - nieodnawiane od 25 lat, przypadkowe, zdezcelowane umeblowanie, urągające warunkom higieny oświetlenie.

3. Żenujący stan sanitariatów (podkreślenie Komisji wizytującej KA UMCS).

4. Fatalny stan mebli w salach dydaktycznych.

5. Warunki sekretariatu na poziomie „GS-u z początków ich organizacji” (cytat z protokołu Komisji).

Co uzyskała Katedra w wyniku przystąpienia do akredytacji?

1. Zaadaptowano pomieszczenie na czytelnik.

2. Zaadaptowano fragment korytarza na archiwum Katedry (brak jak dotąd umeblowania).

3. Zaadaptowano pomieszczenia na magazyn zbiorów i salę ćwiczeń w tzw. garażach (brak jak dotąd umeblowania).

4. Zaadaptowano pomieszczenie na pokój dla pracowników inżynieryjno-naukowych.

5. Opublikowano program ECTS.

6. Biblioteka KA UMCS uzyskała status biblioteki zakładowej.

Andrzej Kokowski

znajomości kierunku nowych, przygotowywanych rozwiązań legislacyjnych i na najbardziej prawdopodobnym założeniu, że warunki finansowania szkolnictwa wyższego przez budżet państwa nie ulegną radykalnym kosztownym zmianom.

Wynika z tego jasno, że, zakładając jedyny możliwy do przyjęcia plan przyspieszonego rozwoju Uniwersytetu, musimy opierać się na aktywnym poszukiwaniu środków finansowych możliwych do pozyskania ze źródeł pozabudżetowych. W przeciwnym wypadku skazalibyśmy się jako uczelnia na stagnację lub nawet regres. Taka sytuacja stawia przed nami (nie tylko przed władzami rektorskimi i dziekańskimi, ale przed całą społecznością akademicką) niezwykle trudne zadanie.

Podajemy to wyzwanie, bo taka była nasza deklaracja wyborcza, licząc bardzo na szeroki współudział jak największego grona pracowników naszej Alma Mater.

Pozwolę sobie w skrócie przypomnieć złożone przed 6 miesiącami deklaracje, tym samym podkreślając, że nie były to puste słowa przedwyborcze, ale że był to program mierzony na realne możliwości.

W zakresie polityki kadrowej, będącej podstawą wszelkich innych działań, uważamy, że niezbędne jest wyraźne przyspieszenie rozwoju kadry poprzez zwiększenie liczby doktoratów i habilitacji (ale bez obniżania ich jakości!) i skrócenie drogi do awansów profesorskich. Zdajemy sobie sprawę, że będzie to wymagało zwiększenia nakładów na badania naukowe związane ściśle z awansami, zwiększenia środków finansowych na stypendia doktorskie i habilitacyjne, wydzielenia funduszy na uczelniane stypendia profesorskie.

Równoległe z prowadzoną od kilku lat oceną działalności naukowej pracowników przygotowujemy się do opracowania i szybkiego wdrożenia systemu oceny jakości procesu dydaktycznego. Będziemy się starali skorzystać w tym zakresie z doświadczeń najlepszych uczelni europejskich. Stanie się to możliwe dzięki uczestnictwu naszej Uczelni w dużym uniwersyteckim grancie Tempusa.

Mam nadzieję, że pomocny okaże się w tym względzie zapoczątkowany w roku ubiegłym proces akredytacji poszczególnych kierunków studiów. Będziemy aktywnie wspierali poczynania Wydziałów w tym względzie.

Kolejnym, równie ważnym problemem są inwestycje. Zgodnie z deklaracją wyborczą priorytet otrzymuje tu nowy gmach dla kierunków humanistycznych. Już trwają intensywne prace, zmierzające do weryfikacji założeń programowych; równoległe prowadzimy rozmowy mające na celu zgromadzenie odpowiednich środków finansowych. Uważamy, że realnym terminem rozpoczęcia tej budowy będzie rok 2000 i że winna być ona zrealizowana w cyklu najwyżej 24-miesięcznym.

Trwają prace projektowe związane z adaptacją budynków na terenach „powojaskowych” na potrzeby Instytutu Nauk o Ziemi. Szeroko zakrojone założenia programowe dla zespołu tych budynków powodują, że otrzymane na ten cel grant inwestycyjny KBN

stanowi zaledwie około 40% niezbędnych nakładów inwestycyjnych.

Zakończone zostały pozytywnie zabiegi zmierzające do zgromadzenia całości funduszy na budowę hali sportowej na terenach AOS. Mamy nadzieję, że budowa ruszy w roku 2000 i zostanie zakończona w roku 2001.

Będziemy też poszukiwali niekonwencjonalnych rozwiązań w zakresie poszerzenia oferty dla studentów w zakresie bazy mieszkaniowej. Wstępne decyzje w tej sprawie podjął już Senat naszej Uczelni przed 3 tygodniami.

Poprzez adaptację i zmianę form użytkowania istniejących uczelnianych

działaniami stymulującymi ze strony władz uczelni, ze stworzeniem systemu prorektorskich grantów interdyscyplinarnych i indywidualnych. Konsekwentnie będziemy kontynuowali ten kierunek działań, rozszerzając zakres grantów w miarę możliwości finansowych.

Intensyfikacji badań naukowych nie sposób oddzielić od szerokiej współpracy międzynarodowej. W tym celu reformujemy Dział Współpracy z Zagranicą. Sądzymy, że już od początku roku 2000 Dział ten w znacznym zakresie przejmie koordynację i obsługę organizacyjną i finansową szybko ro-

jemy w ciągu ostatnich kilku lat zmuszają nas do szybkich i wyraźnych zmian w modelu Uniwersytetu. Zmiany te wynikają z konieczności obniżenia kosztów kształcenia, a tym samym zwiększenia dostępności edukacji na poziomie wyższym, oraz żywiołowego rozwoju szkół wyższych niepaństwowych. W tym zakresie pierwsze kroki podjęte zostały w minionym roku poprzez utworzenie ośrodka dydaktycznego w naszym budynku w Białej Podlaskiej i poprzez umowy o charakterze patronackim z kilkoma szkołami niepaństwowymi w regionie, Rozpoczęliśmy rozmowy z władzami samorządowymi w Białej Podlaskiej, Chełmie, Biłgoraju na temat utworzenia w tych miastach kolegiów licencjackich. W ten sposób zrealizujemy ideę, prezentowaną w kampanii wyborczej zarówno przez naszą ekipę rektorską jak i profesora Wiesława A. Kamińskiego, stworzenia z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej silnej uczelni „matki”, otoczonej regionalnymi kolegiami, zapewniającej ciągłość kształcenia w uczelni macierzystej na poziomie magisterskim i doktorskim. Sądzymy, że taki model powinien być ukształtowany w ciągu najbliższych trzech lat. W ten sposób mniejsze miasta naszego regionu otrzymają nowe impulsy do rozwoju, znacząco też wzrośnie liczba ludzi z wyższym wykształceniem w ciągle opóźnionym w rozwoju obszarze Polski Wschodniej.

Chcemy w sposób wyraźny włączyć się w procesy rozwoju regionu, podejmując współpracę z największymi bankami i przedsiębiorstwami. W tym celu we wrześniu powołana została Rada Konsultacyjna przy Rektorze Uniwersytetu, złożona z 21 najwybitniejszych przedstawicieli biznesu z naszego województwa. Obecnie przygotowujemy koncepcję działania Rady. Myślę, że w ciągu najbliższych miesięcy przedstawimy ją do akceptacji Wysokiemu Senatowi naszej Uczelni.

Uważamy, że należy kontynuować politykę z minionych kadencji, zmierzającą do realizacji jednego z istotnych celów działania Uniwersytetu. Uczelnia staje się ważnym ośrodkiem kulturotwórczym w regionie. W miarę naszych możliwości finansowych będziemy aktywnie uczestniczyć w życiu kulturalnym Lublina i województwa.

Uważamy też, że Uczelnia nasza winna zostać regionalnym centrum propagowania idei współpracy z Unią Europejską i akcesji do tej organizacji.

Deklarowaliśmy w kampanii wyborczej, że będziemy się starali zapewnić naszemu Uniwersytetowi poczucie stabilnego rozwoju i jasnych perspektyw. Podajemy się realizacji tych deklaracji z pełną świadomością odpowiedzialności, ale też z oczekiwaniem, że spotkamy się z poparciem i współudziałem szerokiego kręgu pracowników naszej Alma Mater.

Wszystkim pracownikom Uczelni w nowym roku akademickim życzę wielu sukcesów, satysfakcji z pracy i wszelkiej pomyślności. Niech się nam dobrze darzy w tym ostatnim roku akademickim XX wieku i II tysiąclecia.

Rektor
prof. dr hab. Marian Harasimiuk

GAUDEAMUS 1999/2000

Dokończenie ze strony 1*

budynków chcemy wyraźnie poprawić warunki funkcjonowania kolegiów językowych. Odpowiednie postanowienia już zapadły i od kolejnego semestru kolegia te winny dysponować nowymi pomieszczeniami.

W dalszej perspektywie chcemy zlecić opracowanie planu szczegółowego zagospodarowania całej dzielnicy akademickiej aż po Aleje Kraśnickie. Kolejne inwestycje (a w tym nowoczesne Centrum Dydaktyczne) winny być już lokalizowane na terenach „powojaskowych”.

Nie zapominamy o potrzebach Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Będziemy w tej sprawie ustalali w najbliższych miesiącach koncepcję działań.

Zarówno rozwój kadry, jak i zarysowany tu w skrócie program inwestycyjny zmierzają do poprawy warunków studiowania, do poszerzenia naszej oferty dydaktycznej o nowe kierunki studiów i do dalszego wzrostu liczby studiujących.

Już na grudniowym posiedzeniu Senatu winny być przedstawione do akceptacji programy kilku nowych kierunków studiów, odpowiadających zapotrzebowaniu rynku pracy.

Szczególne wagę przykładamy do poddyplomowego kształcenia nauczycieli dla potrzeb reformującego się systemu oświaty. Jeszcze w tym roku akademickim uruchomimy kilkanaście nowych kursów w różnych dyscyplinach, odpowiadających zapotrzebowaniu. Stworzymy, prawdopodobnie od przyszłego roku akademickiego, możliwości studiowania na międzyuniwersyteckich studiach humanistycznych. Ten program będzie adresowany do młodzieży szczególnie uzdolnionej, o szerokich zainteresowaniach intelektualnych.

Musimy także podjąć trud przygotowania Uczelni do wprowadzenia nowych technik kształcenia, z wykorzystaniem między innymi Internetu.

W minionej kadencji zaobserwowaliśmy wyraźny wzrost aktywności naukowej w wielu dyscyplinach badaw-

snącej liczby dużych grantów międzynarodowych, odciążając tym samym zespoły badawcze od zbędnych czynności administracyjnych.

Nadal w kręgu szczególnego zainteresowania pozostają kraje bezpośrednio na Wschód od naszych granic. Wrazem tego jest fakt, że w uroczystościach inauguracyjnych uczestniczy rektor Uniwersytetu z Brzeźcia, z którym podpisaliśmy umowę o współpracy przed kilkoma tygodniami.

Szybko rosnąca liczba studentów, poszerzające się zadania Uczelni, zmienne warunki finansowania, otwierające się możliwości współpracy z biznesem zmuszają nas do podjęcia prac nad niezbędnymi zmianami w strukturze Uczelni i w sposobie zarządzania. W minionej kadencji podjęte zostały różne prace przygotowawcze w tym względzie. Konieczne jest konsekwentne i szybkie wdrażanie zmian zmuszających do poprawy jakości pracy całej Uczelni.

We współpracy ze wszystkimi Uniwersytetami polskimi (w tym także z dwoma nowymi uniwersytetami, które podjęły pracę w nowym roku akademickim: Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie i Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) przygotowane zostały 4 bardzo duże granty Tempusa. Już wiemy, że wszystkie zostały zaakceptowane przez Brukselę. Jest to niewątpliwie duży sukces wszystkich polskich Uniwersytetów. Cieszy on tym bardziej, że byliśmy współinicjatorami procesów integracyjnych i koncepcji wspólnego podejmowania różnych inicjatyw, także w zakresie współpracy międzynarodowej.

Granty te pozwolą nam na obniżenie kosztów przygotowania i wdrożenia dalszych zmian na uczelni i ułatwią skorzystanie z doświadczeń najlepszych uniwersytetów europejskich, które też szybko się zmieniają. Będziemy czerpali również z doświadczeń uniwersytetów amerykańskich.

Wielkie zmiany w systemie szkolnictwa wyższego w Polsce, jakie obserwu-

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

Struktura organizacyjna

Podstawowymi jednostkami organizacyjnymi w UMCS są wydziały (10). Większość ma strukturę instytutową z zakładami. Blizsza charakterystyka tych jednostek przedstawia się następująco:

- Wydział Biologii i Nauk o Ziemi składa się z 3 instytutów: Instytutu Biologii z 13 zakładami i 1 pracownią, Instytutu Nauk o Ziemi z 10 zakładami i 1 pracownią, Instytutu Mikrobiologii i Biotechnologii z 5 zakładami oraz zakładu pozainstytutowego - Zakładu Biochemii.

- Wydział Matematyki i Fizyki obejmuje 2 instytuty: Instytut Matematyki z 8 zakładami, 1 pracownią i 1 zespołem, Instytut Fizyki, posiadający 1 katedrę z 4 zakładami, 6 zakładów, 2 pracownie.

- Wydział Chemii ma katedrę z 3 zakładami, 12 zakładów, 3 pracownie i 1 laboratorium.

- Wydział Prawa i Administracji tworzą 4 instytuty: Instytut Historii Teorii Państwa i Prawa z 5 zakładami, Instytut Administracji i Prawa Publicznego z 8 zakładami, Instytut Prawa Karnego z 4 zakładami, Instytut Prawa Cywilnego z 3 zakładami oraz Katedra Postępowania Cywilnego i Międzynarodowego Prawa Handlowego i pozainstytutowy Zakład Prawa Wspólnot Europejskich.

- Wydział Humanistyczny składa się z: Instytutu Filologii Polskiej z 10 zakładami, Instytutu Historii z 10 zakładami, Instytutu Filologii Słowiańskiej z 5 zakładami i 2 pracowniami, Instytutu Anglistyki z 3 zakładami i 2 pracowniami oraz Katedry Archeologii i 3 zakładów pozainstytutowych: Zakładu Filologii Romańskiej, Zakładu Filologii Germańskiej, Zakładu Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego z Pracownią Logopedyczną.

- Wydział Ekonomiczny składa się z 3 instytutów: Instytutu Ekonomii z 5 zakładami, Instytutu Teorii Rozwoju Społeczno-Ekonomicznego z 5 zakładami, Instytutu Zarządzania i Marketingu z 6 zakładami.

- Wydział Pedagogiki i Psychologii tworzą 2 instytuty: Instytut Pedagogiki z 10 zakładami, Instytut Psychologii z 6 zakładami i 2 pracowniami.

- Wydział Filozofii i Socjologii składa się z: Instytutu Filozofii z 10 zakładami i 1 pracownią, Instytutu Socjologii z 4 zakładami i 1 pracownią.

- Wydział Politologii składa się z 9 zakładów.

- Wydział Artystyczny: kierunek Wychowanie Muzyczne tworzą 4 zakłady, kierunek Wychowanie Plastyczne również 4 zakłady.

Filia UMCS w Rzeszowie ma: Wydział Prawa i Administracji oraz Wydział Ekonomiczny.

Obok wydziałów w Uniwersytecie działają takie jednostki, jak: Biblioteka Główna wraz z siecią bibliotek wydziałowych, instytutowych i zakładowych, Wydawnictwo, Archiwum, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych, Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców, Ośrodek Polskiego Komitetu Współpracy z Alliance Française, Biblioteka Brytyjska, Ogród Botaniczny, Akademickie Centrum Kultury „Chatka Żaka”, Studium Wychowania Fizycznego i Sportu.

W minionym roku nie zaszły poważniejsze zmiany w strukturze organizacyjnej UMCS. Dokonane zmiany dotyczyły głów-

nie jednostek wewnątrzwydziałowych. Utworzono 3 zakłady, 1 pracownię, zlikwidowano 1 zakład, zmieniono nazwę 3 zakładów, przekształcono 1 pracownię w zakład.

Na Wydziale Humanistycznym: utworzono Pracownię Dydaktyki Języka Angielskiego (15.02.1999), przekształcono Pracownię Historii Powszechnej Średniowiecza w Zakład Historii Powszechnej Średniowiecza (1.07.1999), zmieniono nazwę Zakładu Historii Średniowiecznej na Zakład Historii Powszechnej Średniowiecznej (1.07.1999).

Na Wydziale Ekonomicznym: zmieniono nazwę Zakładu Gospodarki Rynkowej na Zakład Bankowości oraz Zakład Gospodarki Światowej na Zakład Gospodarki Światowej i Integracji Europejskiej (15.02.1999), podzielono Zakład Finansów i Rachunkowości na: Zakład Finansów i Zakład Rachunkowości (15.02.1999), zlikwidowano Zakład Psychospołecznych Problemów Zarządzania (15.02.1999).

Na Wydziale Pedagogiki i Psychologii: z Zakładu Psychopedagogiki Specjalnej wyodrębniono Zakład Socjopedagogiki Specjalnej (1.07.1999).

W strukturze organizacyjnej bibliotek zakładowych utworzono Bibliotekę Katedry Archeologii (1.07.1999) oraz zlikwidowano Bibliotekę Nauczycielskiego Kolegium Języka Angielskiego (1.07.1999).

W administracji centralnej utworzono z dniem 1 kwietnia 1999 r. stanowisko Głównego Specjalisty ds. Koordynacji Programów Międzynarodowych i Współpracy z Zagranicą.

Na wniosek banków powołano do życia z dniem 1 lipca 1999 r. Centrum Bankowości i Finansów Europy Środkowo-wschodniej - w organizacji.

3600 pracowników

UMCS zatrudnia ogółem 3578 osób, przy czym nauczyciele akademicy stanowią 50% ogółu. Liczba pracowników w grupie nauczycieli akademickich wzrosła od ubiegłego roku o 26 osób, a liczba pozostałych zmalała o 4 osoby.

Mamy ogółem 1790 nauczycieli akademickich, w tym m.in. 286 profesorów, w tym 88 zwyczajnych, 79 nadzwyczajnych tytułarnych, 119 nadzwyczajnych UMCS; 6 docentów; 106 doktorów habilitowanych; 581 doktorów; 509 asystentów (dane dotyczą pracowników efektywnie pracujących).

Ogólnie prawidłowa struktura zatrudnienia na naszym Uniwersytecie nie oznacza zrównania wśród wydziałów. Występują istotne różnice pomiędzy nimi, szczególnie w stosunku liczby nauczycieli akademickich do liczby pozostałych pracowników oraz liczby studentów.

W roku akademickim 1998/1999 na jednego nauczyciela akademickiego przypadało około 16 studentów studiów stacjonarnych i zaocznych, czyli tak jak w roku poprzednim.

Sytuacja finansowa

Rok 1998 był kolejnym rokiem trudności finansowych uczelni. Strata w całokształcie działalności za rok 1998 wyniosła 1 998 882 zł, w tym: w działalności dydaktycznej 2 144 182 zł.

Utrzymała się tendencja spadkowa w zakresie udziału środków z budżetu państwa w finansowaniu działalności dydaktycznej.

Wskaźni kliczby studentów na nauczycieli akademickich

	UMCS	Filia	Ogółem
Liczba studentów studiów dziennych i zaocznych przypadająca na 1 nauczyciela akademickiego	14,7	41,1	16,3
Liczba studentów studiów dziennych i zaocznych przypadająca na 1 profesora	98,0	226,3	107,3
Liczba studentów studiów dziennych i zaocznych przypadająca na 1 doktora	38,7	167,7	44,1
Liczba studentów studiów dziennych przypadająca na 1 nauczyciela akademickiego	8,0	15,6	8,4
Liczba studentów studiów zaocznych przypadająca na 1 nauczyciela akademickiego	6,7	27,5	7,9
Liczba studentów studiów dziennych przypadająca na 1 prof. i dra hab.	37,7	71,3	39,7
Liczba studentów studiów dziennych i zaocznych przypadająca na 1 adiunkta	17,7	161,7	41,8
Liczba studentów studiów dziennych przypadająca na 1 adiunkta	20,4	58,3	22,0
Liczba studentów studiów zaocznych przypadająca na 1 adiunkta	17,2	101,1	20,8

Stan zatrudnienia na dzień 30 czerwca 1999 r. (efektywnie pracujący)

Lp.	Wyszczególnienie	UMCS Lublin	Filia Rzeszów	Razem
I.	Pełnozatrudnieni:			
1.	Nauczyciele akademicy	1 663	105	1 768
2.	Bibliotekarze dyplomowani	7	-	7
3.	Pracownicy inż.-tech i nauk-tech	437	1	438
4.	Pracownicy służby bibliotecznej	157	16	173
5.	Pracownicy administracji	343	33	376
6.	Pracownicy obsługi	705	34	739
	Razem	3 312	189	3 501
II.	Niepełnozatrudnieni			
1.	Nauczyciele akademicy	22	-	22
2.	Bibliotekarze dyplomowani	-	-	-
3.	Pracownicy inż.-tech i nauk-tech	11	-	11
4.	Pracownicy służby bibliotecznej	6	-	6
5.	Pracownicy administracji	8	1	9
6.	Pracownicy obsługi	29	-	29
	Razem	76	1	77
	O G Ó L E M	3 388	190	3 578

Stan zatrudnienia na dzień 30 czerwca 1999 r. (zatrudnieni)

Lp.	Wyszczególnienie	UMCS Lublin	Filia Rzeszów	Razem
I.	Pełnozatrudnieni:			
1.	Nauczyciele akademicy	1 692	106	1 798
2.	Bibliotekarze dyplomowani	7	-	7
3.	Pracownicy inż.-tech i nauk-tech	445	1	446
4.	Pracownicy służby bibliotecznej	165	16	181
5.	Pracownicy administracji	345	33	378
6.	Pracownicy obsługi	716	34	750
	Razem	3 370	190	3 560
II.	Niepełnozatrudnieni			
1.	Nauczyciele akademicy	22	-	22
2.	Bibliotekarze dyplomowani	-	-	-
3.	Pracownicy inż.-tech i nauk-tech	11	-	11
4.	Pracownicy służby bibliotecznej	6	-	6
5.	Pracownicy administracji	8	1	9
6.	Pracownicy obsługi	29	-	29
	Razem	76	1	77
	O G Ó L E M	3 446	191	3 637

W ogólnej kwocie zrealizowanych przychodów za rok 1998 w wysokości 105 228 112 zł dotacja MEN wyniosła 76 717 400 zł, co stanowiło 72,9%. W porównaniu do roku poprzedniego udział dotacji MEN w przychodach działalności dydaktycznej obniżył się o 2,9%.

Niekorzystny wpływ na finanse uczelni miało również utrzymanie dotychczasowego systemu wynagrodzeń osobowych, zapewniającego pokrycie finansowe w wysokości 96,1%. Brakujące 3,9% wynagrodzeń osobowych objętych limitem wraz z pochodnymi angażuje znaczne środki ze zrealizowanych przychodów własnych uczelni.

Również w planie rzeczowo-finansowym na rok 1999 pomimo założenia wy-

sokiej dynamiki wzrostu przychodów pozabudżetowych założono deficyt w wysokości 1 788 700 zł, w tym dla działalności dydaktycznej 1 752 334 zł.

Środki przyznane w dotacji MEN na rok 1999 dla działalności dydaktycznej w wysokości 83 346 300 zł, wyższe od ubiegłorocznych o 8,6%, nie umożliwiły zrównoważenia budżetu.

W związku z niedoborem środków i trudną sytuacją finansową utrzymane zostały limity finansowe dla wydziałów oraz jednostek pozawydziałowych.

Realizacja pomocy materialnej dla studentów w roku 1998 przebiegała pod znakiem koncentracji środków finansowych na dokończenie remontu kapitalnego bloku B. Włączenie obiektu do eksploatacji,

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

zgodnie z wnioskiem studentów, nastąpiło z dniem 1.10.1998 r., tj. z początkiem nowego roku akademickiego. Planowane środki na zakończenie remontu bloku B zostały przekroczone, co wpłynęło na ostateczne rozliczenie funduszu pomocy materialnej dla studentów za rok 1998, wykazujące deficyt w wysokości 934 136 zł. Plan na rok 1999 zakłada likwidację straty oraz zrównoważenie przychodów i wydatków funduszu.

W związku z zakończeniem remontu kapitalnego bloku B niezbędne prace remontowe zostaną przeprowadzone w pozostałej bazie studenckiej, w której w ciągu ostatnich 3 lat z powodu braku środków znaczniejsze remonty były wstrzymane. Z dniem 1.10.1999 r. podwyższeniu ulegną stawki stypendiów socjalnych i za wyniki w nauce.

Zrównoważenie planu FPM na 1999 r. nie oznacza, że środki z dotacji MEN wystarczą na wszystkie potrzeby. Dekapitalizacja budynków studenckich, mimo stałych nakładów, wymaga bardzo znacznych środków, przekraczających otrzymane środki budżetowe i możliwości własne Uniwersytetu.

Studia i studenci

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej kształci studentów na 27 kierunkach, przy czym na 24 prowadzone są 5-letnie studia dzienne magisterskie, a na 14 studia zaoczne. Od roku akademickiego 1998/1999 prowadzone są 5-letnie magisterskie studia wieczorowe na kierunku psychologia. Poza studiami magisterskimi 5-letnimi Uniwersytet prowadzi 3-letnie studia licencjackie i 2-letnie uzupełniające studia magisterskie II stopnia. Podobnie do lat ubiegłych UMCS przeprowadza eksternistyczne egzaminy licencjackie i wydaje dyplomy absolwentom Nauczycielskich Kolegiów podlegających Kuratorium Oświaty i Wychowania. Dla szczególnie uzdolnionych i wyróżniających się absolwentów studiów wyższych przeznaczony są 4-letnie studia doktoranckie stacjonarne oraz studia doktoranckie wg indywidualnej organizacji, na których w minionym roku studiowało łącznie 506 osób. UMCS prowadzi także studia podyplomowe, obecnie w zakresie 33 specjalności. Tę formę kształcenia do 31 grudnia 1998 r. podjęło 1355 osób. Od lutego 1999 r. organizowane są studia podyplomowe w ramach I edycji grantów MEN.

W roku akademickim 1998/1999 na wszystkich typach studiów (bez studiów podyplomowych) studiowało w UMCS 29 138 osób, w tym na studiach dziennych 14 978 osób, na studiach zaocznych 14 119 osób i na studiach wieczorowych 41 osób. W Filii UMCS w Rzeszowie studiuje ogółem 4527 osób, w tym na studiach dziennych 1639, a na zaocznych - 2888. Studenci Filii stanowią więc 16% ogółu studiujących w UMCS.

W UMCS, podobnie jak w roku ubiegłym, najwięcej studentów jest na Wydziałach: Prawa i Administracji - 6968, Humanistycznym - 3869, Pedagogiki i Psychologii - 3386.

W roku akademickim 1998/1999 na studia dzienne zgłosiło się 10 550 kandydatów, przyjęto 3044, na studia zaoczne odpowiednio 5597; 3409. Liczba młodzieży pragnącej studiować zwiększa się corocznie. Jednocześnie zwiększa się liczba młodzieży nieprzyjętej na studia, ponieważ ograniczone są możliwości kadrowe i techniczne Uczelni.

Studenci studiów zaocznych stanowią 45,7% ogółu studiujących w UMCS-Lublin (w roku ubiegłym 43,3%). Wzrost liczby studentów zaocznych w porównaniu do roku ubiegłego wyniósł 1006 osób, przy zmniejszonej liczbie studentów studiów dziennych o 28 osób.

Najwięcej studentów płacących za studia jest na Wydziale Prawa i Administracji, gdzie studenci zaoczeni stanowią 73,5% ogółu studiujących.

W Filii, w porównaniu do roku poprzedniego, zmalała o 34 osoby liczba studentów na studiach dziennych, a wzrosła o 447 osób liczba studentów zaocznych i stanowią oni 63,8% ogółu studentów Filii.

Pomoc materialna

W roku akademickim 1998/1999 w domach studenckich było 3179 miejsc. Po kapitalnym remoncie oddano do użytku DS „Babilon”, który dysponuje komfortowo urządzonymi dwiema i trzysobowymi pokojami. Studenci korzystali również z zakwaterowania w Hotelu UMCS, gdzie do ich dyspozycji oddano 126 miejsc.

W pierwszych miesiącach roku akademickiego wszystkie miejsca przydzielone studentom były zajęte. Miejsca zwalniane w ciągu roku akademickiego były wykorzystywane do kwaterowań innych studentów, bądź kwaterowań doraźnych.

Stypendium socjalne pobierało 3041 osób, stypendium za wyniki w nauce 3926 osób, zaś stypendium specjalne dla studentów niepełnosprawnych 37 osób. Ogółem z funduszu pomocy materialnej wypłacono studentom 8 179 234 zł, w tym na: stypendia socjalne - 2 349 180 zł, stypendia za wyniki w nauce - 5 602 878 zł, zapomogi - 196 442 zł, stypendia specjalne dla niepełnosprawnych - 30 734 zł.

Do stołówki studenckiej wydano 2850 skierowań na obiady ulgowe. Wzorem lat ubiegłych, także w minionym roku studenci znajdujący się w bardzo trudnej sytuacji materialnej mogli korzystać z obiadów bezpłatnych. Z tej formy pomocy skorzystało około 200 studentów. Studenci znajdujący się w bardzo trudnej sytuacji materialnej otrzymywali również pomoc finansową z Ośrodków Pomocy Społecznej, do których wcześniej kierowano pisma z Uczelnianej Studenckiej Komisji Socjalnej. Z tej formy pomocy skorzystało ok. 45 studentów.

Stypendium Ministra Edukacji Narodowej w wysokości 550 zł miesięcznie otrzymało 15 studentów na 33 złożone wnioski.

W roku sprawozdawczym na remonty i naprawy w domach studenckich i stołówce wydano ogółem 1 600 000 zł.

W DS „Femina” i „Grzeń” wyremontowano dachy, w DS „Grzeń” zmodernizowano również jeden z pionów sanitarnych, natomiast w DS „Helios” ocieplono południową, a w DS „Ikar” północną ścianę budynku. Dokończono elewację w DS „Babilon” oraz rozpoczęto wymianę okien w DS przy ul. Zana 11.

Organizacje studenckie

W UMCS działają studenckie organizacje i stowarzyszenia, tak o zasięgu lokalnym, jak i krajowym. Są to m.in.: Zrzeszenie Studentów Polskich, Niezależne Zrzeszenie Studentów, Stowarzyszenie Katolickiej Młodzieży Akademickiej „Unia Młodych”.

Projekty badawcze KBN realizowane w 1998 r. oraz wnioski o nowe projekty

Lp.	Nazwa jednostki	Projekty realizowane		Wnioski złożone w konkursach XV-XVI	
		Ilość	Wartość	Ilość	Wartość
1	2	3	4	5	6
I.	Wydział Biologii i Nauk o Ziemi	16	446.915,95	10	1.336.070,00
1.	Instytut Biologii	4	91.660,58	4	688.120,00
2.	Instytut Mikrobiologii i Biotechnologii	4	216.501,97	3	312.000,00
3.	Instytut Nauk o Ziemi	6	119.812,26	2	194.050,00
4.	Z-Biochemii	2	18.941,14	1	141.900,00
II.	Wydział Chemii	15	456.823,02	16	1.903.610,00
III.	Wydział Matematyki i Fizyki	13	348.709,71	8	795.750,00
1.	Instytut Fizyki	12	341.815,15	6	391.850,00
2.	Instytut Matematyki	1	6.894,56	2	403.900,00
IV.	Wydział Humanistyczny	3	56.459,97	4	113.490,00
1.	Instytut Filologii Polskiej	2	51.085,74	2	66.260,00
2.	Instytut Historii	1	5.374,23	2	47.230,00
V.	Wydział Ekonomiczny	4	35.798,06	2	192.000,00
1.	Instytut Zarządzania i Marketingu	2	22.922,93		
2.	Instytut Ekonomii	1	6.765,00	2	192.000,00
3.	Zakład Historii Gospodarczej i Myśli Ekonomicznej	1	6.110,13		
VI.	Wydział Prawa i Administracji	1	1.950,00		
1.	Instytut Prawa Karnego	1	1.950,00		
2.	Instytut Historii i Teorii Państwa i Prawa				
VII.	Wydział Pedagogiki i Psychologii	1	16.441,22	1	10.000,00
1.	Instytut Psychologii	1	16.441,22	1	10.000,00
VIII.	Wydział Filozofii i Socjologii			2	176.200,00
1.	Zakład Logiki i Metodologii Nauk			1	75.600,00
2.	Instytut Socjologii			1	100.600,00
	Ogółem		1.363.097,93	43	4.527.120,00

Niektóre dane dotyczące działalności naukowo-badawczej w roku 1998

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość	Wartość/ dot. I
1	2	3	4
I.	Zadania badawcze, w tym:		9 728 782,33
1.	Badania własne (KBN)	550	2 936 912,70
2.	Działalność statutowa (KBN)	390	4 543 130,52
3.	Projekty badawcze własne, zamawiane i inne	53	1.363.097,93
4.	Tematy w współpracy z podmiotami gospod.	22	318.184,89
5.	Bezpośrednia współpraca z podgosp. zlecenia	48	78.329,99
6.	Konfer. i symp. nauk. organizowane przez UMCS	39	489.126,30
II.	Publikacje		
1.	Prace opublikowane, w tym:	2943	
	- w kraju	2334	
2.	- za granicą	609	
	Prace przygotowane do druku, w tym:	1920	
	- w kraju	1459	
	- za granicą	461	
III.	Rozwój i kształcenie kadry naukowej		
1.	Ilość nauczycieli akademickich realizujących badania naukowe	1603	
2.	Rozwój kadry naukowej - uzyskane stopnie i tytuły naukowe		
	a) stanowisko profesora zwyczajnego	7	
	b) tytuł profesora	12	
	c) stanowisko profesora w UMCS	17	
	d) stopień doktora habilitowanego	16	
	e) stopień doktora	59	
IV.	Staż naukowy w ośrodkach naukowych za granicą	65	
V.	Czynny udział pracowników w konferencjach i sympozjach naukowych		
	b) za granicą /liczba osób uczestniczących/	250/384/	
	c) w kraju /liczba osób uczestniczących/	485/1102/	

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

Liczba studentów UMCS wg stanu na 30 listopada 1998

Wydział	studia dzienne	studia zaoczne	studia wieczorowe
Biologii i Nauk o Ziemi	1 076	231	-
Matematyki i Fizyki	822	339	-
Chemii	942	150	-
Prawa i Administracji	1 846	5 122	-
Humanistyczny	2 695	1 174	-
Ekonomiczny	1 402	1 057	-
Pedagogiki i Psychologii	1 866	1 479	41
Filozofii i Socjologii	952	516	-
Politologii	1 286	790	-
Artystyczny	452	373	-
razem UMCS-Lublin	13 339	11 231	41
Filia UMCS w Rzeszowie	1 639	2 888	-
ogółem	14 978	14 119	41

Studia doktoranckie wg stanu na 31 grudnia 1999

Lp.	Wydział	Liczba słuchaczy
1.	Biologii i Nauk o Ziemi	26
2.	Chemii	36
3.	Matematyki i Fizyki	21
4.	Humanistyczny	164
5.	Prawa i Administracji	87
6.	Pedagogiki i Psychologii	48
7.	Ekonomiczny	54
8.	Filozofii i Socjologii	69
9.	Politologii	1
	ogółem	506

Wskaźnik liczby studentów na nauczycieli akademickich na poszczególnych wydziałach

Wydział	wskaźnik liczby studentów na nauczycieli akademickich
Biologii i Nauk o Ziemi	6,3
Matematyki i fizyki	8,0
Chemii	7,3
Prawa i Administracji	59,0
Humanistyczny	11,7
Ekonomiczny	20,5
Pedagogiki i Psychologii	20,0
Filozofii i Socjologii	15,4
Politologii	31,0
Artystyczny	6,8
Razem UMCS-Lublin	14,7
Filia	43,1
Ogółem	16,4

- * nauczyciele akademicki pełnozatrudnieni, efektywnie pracujący
- * studenci studiów stacjonarnych i zaocznych

W Uniwersytecie mają też swoje lokalne oddziały międzynarodowe organizacje studenckie, takie jak: Europejskie Stowarzyszenie Młodzieży Akademickiej (AEGEE), Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa (ELSA), Międzynarodowe Stowarzyszenie Studentów Nauk Ekonomicznych i Handlowych (AIESEC), Studenckie Stowarzyszenie Przyjaciół ONZ.

Działalność
wydawnicza

W roku akademickim 1998/1999 w Wydawnictwie UMCS ukazały się 234 pozycje książkowe o łącznej objętości 3182,5 arkusza wydawniczego.

Ogółem nakład książek, czasopism i informatorów wydanych w minionym roku akademickim wyniósł 98 382 egzemplarze.

W Zakładzie Poligrafii UMCS wykonano druki o łącznej objętości 890 arkuszy drukarskich.

Książki Wydawnictwa zamieszczane były w rankingach bestsellerów wydawniczych, recenzowane w pismach ogólnopolskich i omawiane w literackich i naukowych programach telewizyjnych i radiowych.

Tradycyjnie już eksponowane były na licznych krajowych i zagranicznych targach książki. W październiku 1998 r. Wydawnictwo uczestniczyło w Targach Książki w Krakowie, następnie we Frankfurcie, a w marcu 1999 r. we Wrocławskich Targach Książki Naukowej, gdzie za katalog wystawy Jana Lebensteina otrzymało wyróżnienie.

Oficyna nasza współorganizowała wystawę Polskiej Książki Naukowej w Londynie. W maju 1999 r. książki Wydawnictwa eksponowane były na Międzynarodowych Targach Książki w Warszawie. Na

naszym stoisku odbyła się promocja kolejnego albumu fotograficznego Edwarda Hartwiga *Halny*. Druga promocja albumu, połączona z wystawą fotografii autora, miała miejsce w Instytucie Polskim w Paryżu w czerwcu 1999 r. Wcześniej, bo w listopadzie 1998 r., w Kazimierzu odbyła się promocja albumu *Mój Kazimierz*, zawierającego dawne fotografie miasteczka, autorstwa nestora polskiej fotografii.

W rocznicę wprowadzenia stanu wojennego, 13 grudnia 1998 r., w Muzeum na Zamku Lubelskim odbyła się promocja książki Adama Konderaka *Bibliografia prasy opozycyjnej w PRL do wprowadzenia stanu wojennego*.

W kwietniu 1999 r. przyjechał do Polski Jacques Semelin, autor tłumaczonej z języka francuskiego książki *Wolność w eterze*, wydanej przez naszą oficynę. Dyskusje o książce z udziałem autora odbyły się w studiach telewizyjnym i radiowym w Lublinie i w Warszawie, a także na Wydziale Politologii UMCS. W kwietniu gościem Wydawnictwa był także Krzysztof Rutkowski, który przybył na promocję książki *Xiętniczka. Miejsce Xawery Deybel w rodzinie Mickiewiczów*.

W maju 1999 r. w Muzeum Lubelskim na Zamku odbyła się promocja książki Józefa Garlińskiego *Enigma. Tajemnica drugiej wojny światowej*. Autor, mieszkający i piszący w Anglii, był gościem Wydawnictwa i uczestniczył w promocji swojej książki. Brał też udział w spotkaniach autorskich w Warszawie i Lublinie.

Po raz czwarty już przyznane zostały tytuły honorowe Amicus Libri, nadawane dorocznie przez Rektora UMCS, dyrektora i zespół redakcyjny Wydawnictwa autorom, współpracownikom i sponsorom naszej oficyny. W tym roku tytuły te otrzymali: Józef Garliński, Jerzy Durakiewicz, Elżbieta Mulawa-Pachoł, Drukarnia „Petit”.

Nauczyciele akademicki w latach 1992-1998 (łącznie z Filią). Pełnozatrudnieni, efektywnie pracujący. Stan na 31 grudnia

Lp.	Wyszczególnienie	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	odniesienie do roku 1992 przyrost + spadek -
1.	Ogółem	1586	1604	1633	1658	1685	1733	1765	+ 179
2.	Profesorowie:	182	227	239	239	250	257	264	+ 82
	- zwyczajni	56	60	70	72	67	74	75	+ 19
	- nadzwyczajni:	126	167	169	167	183	183	189	+ 63
	- tytularni	59	56	49	53	69	73	74	+ 15
	- UMCS	67	111	120	114	114	110	115	+ 48
3.	Docenci	7	5	2	2	2	1	1	- 6
4.	Docenci dr hab.	60	19	12	9	5	2	4	- 56
5.	Adlunkci:	610	602	604	619	612	637	669	+ 59
	- doktorzy habilitowani	53	67	77	94	100	103	99	+ 46
	- doktorzy	557	535	527	525	512	534	570	+ 13
6.	Asystenci	401	390	401	419	439	429	452	+ 51
7.	Asystenci zatr. na 1 rok	48	60	72	73	70	98	74	+ 26
8.	Starsi wykładowcy ze stopniem doktora	58	77	79	79	79	82	82	+ 24
9.	Starsi wykładowcy	84	99	101	105	116	119	127	+ 43
10.	Wykładowcy	90	84	83	82	81	84	74	- 16
11.	Lektorzy	40	36	37	27	25	20	15	- 25
12.	Instruktorzy	6	5	3	4	6	4	3	- 3

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

Ruch służbowy pracowników UMCS w roku 1998/1999

Grupa pracownicza	Odejście							Powrót				
	urlop bezpłatny	urlop wychowawczy	rezerwa emerytalna	zmiana	rozwiązanie umowy	wyjście	razem	z urlopu bezpłat.	z urlopu wychow.	wojtko	nowo przyjęci	Razem
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Nauczyciele akademicki	14	11	12	7	64	1	109	24	10	1	110	145
Pracownicy inżyniersko-techniczni	3	3	7	-	16	1	30	2	1	1	18	22
Służba biblioteczna	3	1	2	1	4	-	11	3	1	-	8	12
Administracja	-	3	6	-	9	-	18	-	3	-	14	17
Obsługa	4	3	9	-	58	-	74	4	4	-	57	65
Razem	24	21	36	8	151	2	242	33	19	2	207	241

Średnie wynagrodzenie w UMCS (z Filią) za okres 1993-1998

Lp	Treść	1993	1994	1995	1996	1997	1998	% wzrostu 98/93
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Wynagrodzenia osobowe, z tego: - działalność dydaktyczna - FPM - działalność badawcza	15 455 596 14 681 944 773 652 -	19 580 911 18 745 586 835 325 -	26 594 162 25 492 164 1 101 998 -	36 118 036 34 834 686 1 283 350 -	44 074 598 42 419 643 1 654 955 210 928	48 836 595 46 980 829 1 855 766 315 615	316,0 320,0 199,1 -
2	Zakładowy fundusz nagród, z tego: - działalność dydaktyczna - FPM - działalność badawcza	851 849 805 700 46 149 -	1 187 607 1 130 879 56 728 -	1 496 918 1 432 508 64 410 -	1 997 205 1 916 404 80 801 -	2 737 285 2 622 618 114 667 17 926	3 371 656 3 236 884 134 772 26 751	395,8 401,7 234,1 -
3	Bezpłatny fundusz plac, z tego: - działalność dydaktyczna - FPM - działalność badawcza	1 001 974 726 551 275 423 -	2 028 657 1 651 559 377 098 -	2 786 112 2 383 390 402 722 -	3 865 766 3 351 128 514 638 -	5 518 454 4 893 223 625 231 -	7 682 820 6 990 887 691 933 -	766,8 962,2 423,0 -
4	Honoraria, z tego: - działalność dydaktyczna - działalność badawcza	277 639 26 029 251 610 -	446 977 180 570 266 407 -	598 285 306 269 292 016 -	809 909 319 344 490 565 -	990 586 466 908 523 678 -	1 105 130 526 116 579 014 -	398,0 705,1 282,2 -
I	Wynagrodzenia ogółem (1+2+3+4)	17 587 059	23 244 152	31 475 477	42 790 916	53 320 923	60 996 201	346,8
II	Średnie zatrudnienie	3 378	3 399	3 448	3 477	3 491	3 527	104,4
III	Średnie wynagrodzenie ogółem	434	570	761	1 026	1 273	1 441	332,0
	z tego: - osobowe - ZFM - bezpłatny fundusz plac - honoraria	381 21 25 7	480 29 50 11	643 36 67 14	866 48 93 19	1 052 65 132 24	1 154 80 181 26	302,9 380,9 724,0 371,4

Działalność socjalna

Działalność socjalną prowadzono na zasadach określonych w zarządzeniach Rektora Nr 10/97 i Nr 2/99 w sprawie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, wydanych na podstawie ustaw o szkolnictwie wyższym i o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Obecnie Uniwersytet dysponuje własną bazą wypoczynkową w liczbie 30 miejsc stałych i 2 miejsc sezonowych w Ośrodku Wypoczynkowym w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą. Ośrodek ten w miarę możliwości finansowych jest remontowany i modernizowany.

Rozdysponowanie środków ZFSS odbywa się przy ścisłej współpracy z Komisją Socjalną Związków Zawodowych UMCS.

Należy zaznaczyć, że zgodnie z uchwałą Senatu nr XVIII - 8.2/97 z dnia 28 maja 1997 podstawę do tworzenia Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych stanowi limit MEN przewidziany na rok bieżący, a nie wynagrodzenie osobowe podlegające sfinansowaniu z przychodów własnych.

Wykorzystanie funduszu socjalnego

Treść	l. osób	kwota
1. Świadczenia dla dzieci: - kolonie letnie /obóz żeglarski, obóz Francja-Szwajcaria, kolonie stacjonarne w Hajduszoboszu, Uście i Krynicy Górskiej/ - wczasy dla dzieci /refundacje/ - kolonie /refundacje/ - wycieczka zimowa - chuinka noworoczna	398 93 116 149 1411	380100 75240 110200 69200 42670
Razem	2167	677410
2. Świadczenia pracowników: - dofinansowanie wypoczynku indywidualnego - OW Kazimierz - Jacht Klub - zapoinogi - talony dla pracowników	3300 800 25/rejsów/ 60 3370	1906150 220000 10000 21000 317880
Razem	7530	2475030
3. Świadczenia dla emerytów i rencistów - zapoinogi - Dzień Kobiet - Dzień Seniora - talony świąteczne - refundacja wczasów - wycieczka emerytów	144 873 1043 1031 24 168	49200 87300 156450 103100 18920 59320
Razem	3283	474290
Ogółem na pomoc socjalną wydano		3626730
4. Pożyczki z tytułu: - budowy domu - uzupełnienia wkładu mieszkaniowego - adaptacji stryliku - remontu domu - renowacji mieszkania	14 72 - 101 381	168000 814400 - 297500 915000
Razem	568	1429000

Awanse

W roku akademickim 1998/1999 uzyskali stanowisko profesora zwyczajnego:

Wydział Biologii i Nauk o Ziemi: prof. Jan Bystrek, prof. Kazimierz Pékala. **Wydział Matematyki i Fizyki:** prof. Karol Wysokiński. **Wydział Chemii:** prof. Andrzej Dawidowicz. **Wydział Humanistyczny:** prof. Jan Pomorski, prof. Albin Kopruckowiak, prof. Tadeusz Radzik, prof. Halina Sawecka, prof. Stanisław Grabias. **Wydział Filozofii i Socjologii:** prof. Dionizy Tanalski. **Wydział Politologii:** prof. Edward Olszewski. **Wydział Artystyczny:** prof. Adam Styka. **Filia w Rzeszowie:** prof. Jerzy Wratny.

Tytuł profesora: **Wydział Matematyki i Fizyki:** prof. Wiesław Gruszewski. **Wydział Prawa i Administracji:** prof. Krzysztof Chorąży. **Wydział Humanistyczny:** prof. Stefan Kruk, prof. Krzysztof Stępnik, prof. Leszek Kolek, prof. Janusz Misiewicz, prof. Maria Woźniakiewicz-Dziadosz, prof. Ryszard Szczygieł. **Wydział Pedagogiki i Psychologii:** prof. Marian Ochmański. **Wydział Filozofii i Socjologii:** prof. Józef Styk. **Wydział Politologii:** prof. Marek Żmigrodzki.

Stanowisko profesora UMCS: **Wydział Biologii i Nauk o Ziemi:** prof. Maria Łanczot, prof. Wanda Małek, prof. Bożena Czarnecka. **Wydział Matematyki i Fizyki:** prof. Zbigniew Korczak, prof. Longin Gładyszewski. **Wydział Chemii:** prof. Barbara Gawdzik, prof. Dobiesław Nazimek. **Wydział Prawa i Administracji:** prof. Marian Klementowski, prof. Antoni Hanusz, prof. Jerzy Stelmasiak. **Wydział Humanistyczny:** prof. Jerzy Durczak, prof. Marek Kęsik, prof. Leszek Piątkowski, prof. Władysława Bryła, prof. Roman Lewicki, prof. Andrzej Kokowski, prof. Halina Pelc. **Wydział Filozofii i Socjologii:** prof. Tadeusz Szkołut. **Wydział Pedagogiki i Psychologii:** prof. Anna Herzyk. **Wydział Politologii:** prof. Alicja Wójcik, prof. Grzegorz Janusz. **Wydział Artystyczny:** prof. Gabriela Rzechowska-Klauza, prof. Grzegorz Mazurek, prof. Zdzisław Niedźwiedź. **Filia w Rzeszowie:** prof. Elżbieta Ura.

Stopnie doktora habilitowanego uzyskało 5 pracowników Wydziału BiNoZ, 3 Mat.-Fiz., 1 Chemii, 1 PiA, 2 Hum., 2 Ped. i Psych., 2 Fil. i Socjol., 1 Artystycznego, 1 Filii.

Odnaczenia

W roku 1999 zostali odznaczeni:

Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski: prof. dr hab. Jerzy Łobarzewski, prof. dr hab. Maria Poźniak-Niedzielska.

Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski: prof. dr hab. Zdzisław Michalczyk, adi. II° Corelli Świeca, prof. dr hab. Karol Wysokiński, prof. dr hab. Mirosław Załuźny.

Złotym Krzyżem Zasługi - 15 osób, **Krzyżem Srebrnym** - 12, **Brażowym** - 1.

Medalem Komisji Edukacji Narodowej: dr Anna Butcher, prof. dr hab. Emilian Chibowski, prof. dr hab. Zbigniew Hołda, dr hab. Emil Horoch, prof. dr hab. Bożydar Kaczmarek, prof. dr hab. Leszek Kolek, prof. dr hab. Zbigniew Korczak, prof. dr hab. Ewa Kurek, prof. dr hab. Andrzej Leonowicz, dr Barbara Myka-Litko, prof. dr hab. Mirosław Nazar, prof. art. plast. Zdzisław Niedźwiedź, prof. dr hab. Aleksander Oleszko, ad. II° Ewa Ordyk-Czyżewska, prof. dr hab. Florian Święs, mgr Roman Tomkiewicz.

Nagrody Ministra

Nagrody Ministra Edukacji Narodowej za 1998 r. otrzymali: dr Jarosław Król, prof. dr hab. Ziemowit Jacek Pietras, dr hab. Lesław Hostyński

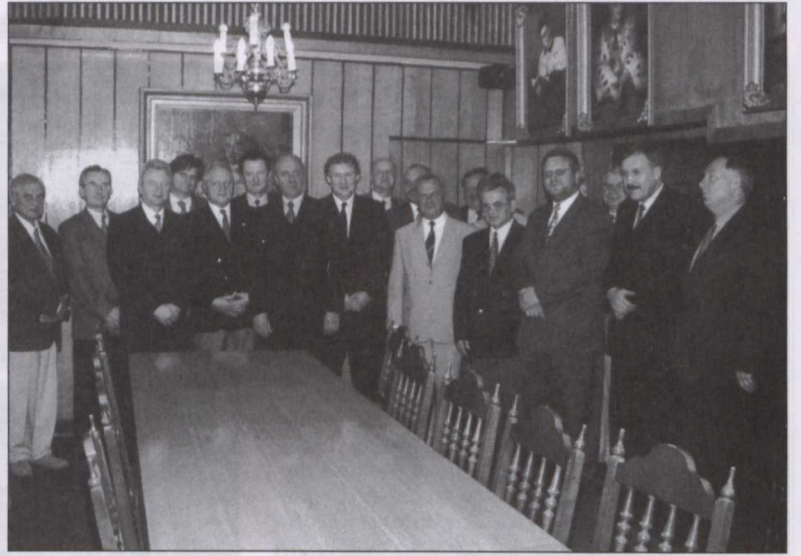
Stypendia Ministra dla studentów

Stypendia Ministra Edukacji Narodowej na rok akademicki 1999/2000 w kwocie 650 zł otrzymali następujący studenci: Marek Konstankiewicz, III rok historii, Michał Łuszczuk IV politologii, Jacek Nowocień, IV politologii, Paweł Madejski IV historii, Robert Palichleb IV politologii, Agnieszka Małgorzata Ochim IV zarządzania i marketingu, Monika Lejman IV biotechnologii, Andrzej Majkut I r. II° biologii, Marek Gózdź III fizyki, Mariusz Dębicki IV fizyki, Tomasz Miernowski III matematyki, Przemysław Maj II politologii, Andrzej Kawalek IV politologii, Marta Drozd I r. II° biologii, Magdalena Kałuża II filologii rosyjskiej, Justyna Mękal II politologii, Jacek Lubelski III biotechnologii, Barbara Krawczyk I r. II° biologii, Daniel Marcin Detka III biotechnologii, Anna Nasulewicz III biotechnologii, Monika Mydlak II filologii rosyjskiej, Joanna Wiśniewska II socjologii.

Zmarli

Prof. dr hab. Eligiusz Modrzejewski, dr hab. Maria Głowacka, prof. dr hab. Bogusław Sałata, prof. dr hab. Andrzej Waksmundzki, prof. dr hab. Janusz Barcicki, prof. dr hab. Jerzy Szczyca, dr Mikołaj Zińczuk, dr Witold Waszczuk, prof. dr hab. Edward Ura, mgr Anna Kozdrój, Bogusława Bartoszevska, Stanisława Skoczylas.

RADA KONSULTACYJNA

21 września br. odbyło się inauguracyjne posiedzenie Rady Konsultacyjnej Rektora UMCS. Będzie to w kadencji 1999-2002 ciało doradcze, składające się z szefów najbardziej znanych firm działających w Lublinie i na Lubelszczyźnie. W Sali Senatu jej członkowie odebrali akty nominacyjne z rąk Rektora. Z ramienia władz UMCS na co dzień z Radą współpracować będzie prorektor prof. dr hab. Jan Pomorski. Na temat celów i zadań Rady powiedział on naszej Redakcji: „Uniwersytet jest jednym z większych przedsiębiorstw, które dostosować się musi do wymogów gospodarki rynkowej. Naszymi klientami jest rzesza ok. 30 tys. studentów, których przygotować musimy pod kątem wymagań rynku, wymagań pracodawców. Stąd konieczność konsultacji w sprawach preferencji, nie tylko określonych kierunków studiów czy specjalizacji, ale także kierunków i form kształcenia potrzebnego pracodawcom. Uczelnia dokonuje restrukturyzacji, otaczać ją będą na dużą skalę przedsięwzięcia nie tylko edukacyjne. Myślimy o stworzeniu wyspecjalizowanych centrów, takich jak: Centrum Finansów i Bankowości Europy Środkowo-Wschodniej, Centrum Badania Certyfikacji i Zarządzania Jakością. Wspólnie z dużymi firmami, przy ich pomocy będziemy organizować te nowe struktury, służyć wyspecjalizowaną kadrą, przeprowadzać określone ekspertyzy, badania, zlecenia itp.

Samorządy i przedsiębiorstwa mogą ubiegać się o poważne granty z Unii Europejskiej, zamierzamy powołać zespół specjalistów, który wspólnie podejmować będzie działania właśnie w tym zakresie. Chcemy stworzyć wokół UMCS sieć uniwersyteckich kolegiów licencjackich, które wspólnie z członkami Rady traktować zamierzamy nie tylko jako propozycję

edukacyjno-kształceniową, ale jako pewien element aktywizacji lokalnej”.

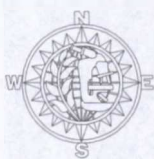
Po spotkaniu w Rektoracie władze uczelni zaprosiły członków Rady na dalszy ciąg spotkania do Dworku Kościuszków, gdzie omawiano wspólne plany i zamierzenia. A oto lista członków Rady Konsultacyjnej.

Dr inż. Stanisław Stachowicz, prezes Zarządu KWK „Bogdanka” SA, mgr inż. Stanisław Kalinowski, prezes Zarządu „Cukrownia Lublin” SA, Stanisław Czuba, prezes Zarządu „Nałęczowianka” Sp. z o.o., Tadeusz Duszyński, prezes Zarządu LZF „Polfa” SA, inż. Tadeusz Strzęciwiłk, prezes Zarządu „Montex” SA, Janusz Palikot, prezes Zarządu AMBRA SA, Roman Wojtaszko, wiceprezes Zarządu DAEMOO Motor Polska sp. z o.o., Dariusz Marek, prezes Zarządu SPPS „Solidarność”, Tadeusz Radzieńczak, prezes Zarządu Cementowni Chełm SA, red. Michał Zieliński, TV Lublin, inż. Roman Wereszczyński, prezes Zarządu Fabryki Łożysk Toczących Kraśnik SA, mgr inż. Krzysztof Wróblewski, prezes Zarządu Polmos Lublin SA, Stanisław Matys, dyrektor regionalny PKO BP Oddział Lublin, Józef Godlewski, prezes Zarządu Herbapolu Lublin SA, Janusz Gołębiowski, wiceprezes Zarządu Lubella SA, Czesław Szczepaniak, prezes Zarządu Lubelskich Zakładów Piwowarskich „Perła” SA, Mirosław Malinowski, prezes Zarządu Zakładów Azotowych „Puławy” SA, mgr inż. Andrzej Klauzel, prezes Zarządu Instal SA, Arkadiusz Bratkowski, marszałek województwa lubelskiego, dr Antoni Magdoń, dyrektor wykonawczy Banku PKO SA Makroregion Wschód, mgr Janusz Winiarski, redaktor naczelny Radia Lublin.

EMP

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

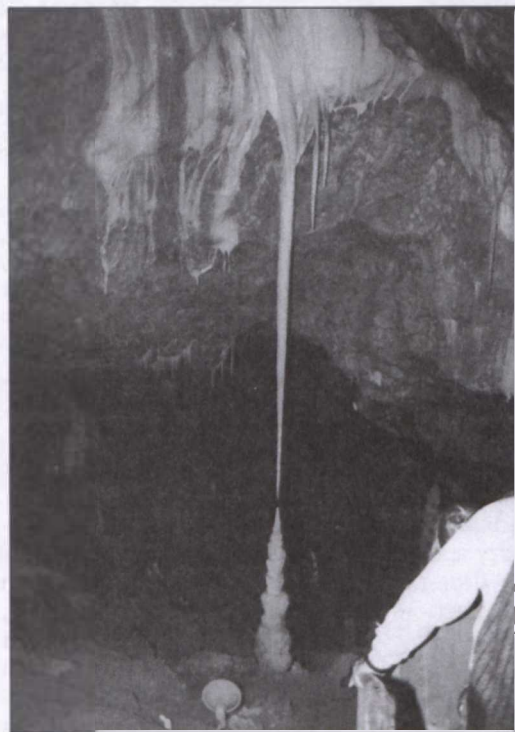

WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI

MORAWY 1999

Od 13 do 17 września grupa 32 studentów III roku geografii BiNoZ UMCS w Lublinie wraz z opiekunami naukowymi: prof. dr. **Zdzisławem Michalczykiem**, dr hab. **Stefanem Bartoszewskim**, mgr **Joanną Piszcz** i mgr **Sławomirem Głowackim**, brała udział w terenowych ćwiczeniach regionalnych w Republice Czeskiej. Zajęcia te mają już prawie dziesięcioletnią tradycję i obejmują wymianę grup studentów III roku geografii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i Uniwersytetu im. Pałackiego w Ołomuńcu. Współpraca dydaktyczna obu uczelni została poprzedzona współpracą naukową w zakresie geografii fizycznej. Szczególnie istotne były kontakty nawiązane pomiędzy prof. J. Demkiem, kierownikiem Katedry Geografii w Ołomuńcu, i profesorami H. Maruszczakiem i M. Harasimiukiem z UMCS.

Program ćwiczeń obejmował prace kameralne i zajęcia terenowe. W pierwszej części studenci UMCS za-

Stalaktyty i stalagmity w Jaskini Punkovy

poznali się ze specyfiką studiów geograficznych w Czechach. Ich koncepcja różni się istotnie od tej, która jest realizowana w Polsce. Przede wszystkim studia mają charakter dwukierunkowy. Obejmują oprócz geografii jeszcze jeden kierunek (do wyboru): wychowanie fizyczne, biologię, język obcy, matematykę lub fizykę. Tematyka prac magisterskich jest bardzo szeroka: od zagadnień z zakresu geografii fizycznej, ekonomicznej po ochronę środowiska. Interesujące wyniki daje szerokie stosowanie metod GIS*. Pozytecznym rozwiązaniem, chyba wartym popularyzacji na polskich uczelniach, jest zamieszczenie w każdej pracy oświadczenie, że jej podstawę stanowią wyłącznie materiały własne oraz cytowana literatura.

W chwili obecnej wprowadzane są studia dwustopniowe – licencjackie i magisterskie. Większość absolwentów znajduje zatrudnienie w szkolnictwie średnim i podstawowym.

W terenowej części ćwiczeń studenci zapoznali się z historią i zabytkami Ołomuńca, jednego z najstarszych miast Czech, a do roku 1641 stolicy Moraw. Główny kościół miasta – imponująca gotycka katedra św. Wita, ma ścisły związek z piastowską Polską, gdyż fundator

Nasz opiekun doc. Voženilek i prof. Michael Phoenix z California University. Pole bitwy pod Austerlitz - obecnie Slavkov

świętyni książę Brzetysław umieścił tam relikwie św. Wojciecha wywiezione z Gniezna w 1038 r. Innym z historycznych aspektów zajęć było zapoznanie się z terenem i historią bitwy pod Austerlitz (obecnie Slavkov koło Brna).

Przyrodnicza część zajęć obejmowała szeroki zakres zagadnień. Najważniejsze z nich to budowa geologiczna Moraw, rozwój rzeźby w trzeciorzędzie i czwartorzędzie, procesy krasowe Wyżyny Drahańskiej, geneza budowy geologicznej i rzeźby Sudetów Wschodnich oraz problemy ochrony środowiska w regionach silnie przekształconych antropogenicznie. Studenci mieli możliwość zapoznania się m.in. z funkcjonowaniem sudeckich torfowisk wysokich rezerwatu Rejviz, obiegiem wody w obszarach krasowych w rejonie ponoru Rudnicka Przepaść i jaskini Macocha oraz genezą strawulkanu Uhlirzky Vrh. Do najbardziej interesujących zwiedzanych obiektów uczestnicy ćwiczeń zaliczyli jaskinie rzeki Pukvy. Godzinny rejs łodziami podziemnym labiryntem rzek, jezior, korytarzy, jaskiń z fantastycznym bogactwem stalaktytów i stalagmitów sprawia niezapomniane wrażenie.

Realizacja programu naukowego i dydaktycznego ćwiczeń była możliwa dzięki współpracy Instytutu Nauk o Ziemi UMCS z Katedrą Geografii Uniwersytetu im. Pałackiego. Szczególne podziękowania pragnę złożyć doc. dr. Vitovi Voženilkowi, którego życzliwość i głębokie zaangażowanie jak co roku budziło naszą wdzięczność.

W trakcie rozmów prowadzonych z władzami Wydziału Przyrodniczego uzgodniono dalszą współpracę, która powinna obejmować zarówno wymianę studentów, jak i pracowników obu uniwersytetów oraz wspólne badania naukowe.

Stefan Bartoszewski

*GIS – Geograficzny System Informacji Komputerowej (Geographical Information System).

WYDZIAŁ CHEMII

WIZYTY

11-13 września gośćmi Wydziału byli: prof. **Małgorzata Śliwińska-Bartkowiak** z Wydziału Fizyki UAM w Po-

znaniu oraz prof. **Kelth Gubbins** z North Carolina State University (USA) - znani specjaliści w dziedzinie adsorpcji gazów w materiałach porowatych.

13 września prof. Gubbins wygłosił wykład „Thermodynamics of confined nano-phases: fluids in amorphous nano-porous materials”. Współautorem zaproszenia był Lubelski Oddział Polskiego Towarzystwa Chemicznego, który 13 września zorganizował seminarium z udziałem zaproszonych gości.

11-18 września w ramach programów: Erasmus-Socrates i Tempus S-JEP 12228 z wizytą na naszym Wydziale przebywał prof. **Pino Della Gatta** z Uniwersytetu w Turynie. W tym czasie omówiono wyniki dotychczasowej współpracy oraz ustalono ramowy plan dalszych działań. Pan Profesor uczestniczył w obronie pracy magisterskiej **Agnieszki Sochalskiej**, studentki Wydziału Chemii, która w ramach programu Socrates odbyła 6-miesięczne studia w Turynie. Gość zwiedził Lublin i Koźłówek.

14 września prof. Della Gatta wygłosił wykład nt.: „Thermodynamic properties of N-alkyl thioureas”.

WYJAZDY ZAGRANICZNE

We wrześniu następujący pracownicy WCh przebywali za granicą (konferencje, wymiana w programach: Tempus i Socrates): dr hab. **D. Nazłmek**, prof. dr hab. **A. Machocki**, dr. **J. Ryczkowski** - Włochy (5-10), prof. dr hab. **J. K. Różyto** - Indie (12-20), prof. dr hab. **A. Dąbrowski** - Belgia (15-17), dr **M. Janiuk** - Grecja (20-26), Belgia (27-28).

DOKTORATY

10 września odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Anny Żabińskiej** z Katedry Chemii Fizycznej, z Zakładu Adsorpcji i Chromatografii Planarnej, zatytułowanej *Zastosowanie chromatografii planarnej do wyznaczania parametrów fizykochemicznych związków biologicznie aktywnych*. Promotor prof. dr hab. Jan Kazimierz Różyto, recenzenci: dr hab. Jolanta Narkiewicz-Michalek, UMCS, prof. zw. dr hab. Józef Śliwiak, UŚ.

21 września odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Małgorzaty Olszak** z Zakładu Chemii Nieorganicznej, zatytułowanej *Studium nad jonowymiennym rozdzielaniem kompleksów azotanowych pierwiastków ziem rzadkich na anionitach różnego typu w układzie polarny rozpuszczalnik organiczny - H₂O - HNO₃*. Promotor dr hab. Zbigniew Hubicki prof. nadzw. UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Romuald Bogoczek, Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu, dr hab. Zygmunt Gontarz prof. Politechniki Warszawskiej.

WYDZIAŁ MATEMATYKI I FIZYKI

DOKTORATY

Rada Wydziału Matematyki i Fizyki UMCS 27 września podjęła uchwałę o nadaniu stopni naukowych doktora: Nauk fizycznych - mgr. **Andrzejowi Wodeckiemu**. Obrona odbyła się 13 lipca. Temat pracy *Wybrane egzotyczne procesy jądrowe w modelach supersymetrycznych*. Promotor prof. dr hab. Wiesław A. Kamiński. Recenzenci: prof. dr hab. Stanisław Szpikowski, UMCS, prof. dr hab. Jan Kalinowski, UW. Mgr. **Ryszardowi Zdybowski**. Obrona odbyła się 15 września. Temat pracy *Ultra cienkie warstwy metali na wycinalnej powierzchni Si(111)*. Promotor prof. dr hab. Mieczysław Jałochowski. Recenzenci: dr hab. Ryszard Taranko, UMCS, prof. dr hab. Maciej Bugajski, Instytut Technologii Elektroenergetycznej w Warszawie.

Nauk matematycznych - mgr **Monice Budzyńskiej**. Obrona odbyła się 5 lipca. Temat pracy *Ciągi asymptotycznie regularne i ich zastosowania w metrycznej teorii punktów stałych*. Promotor dr hab. Tadeusz Kuczumow.

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

Recenzenci: doc. dr hab. Adam Idzik, Instytut Podstaw Informatyki PAN w Warszawie, dr hab. Adam Stachura, KUL.

SEMINARIUM

Od 15 do 18 września w Domu Dziennikarza w Kazimierzu Dolnym odbyło się VII Seminarium na temat: „Powierzchnia i struktury cienkowarstwowe”. Już po raz trzeci (poprzednio w latach 1994 i 1996) zorganizowane zostało przez Zakład Fizyki Doświadczalnej Instytutu Fizyki i weszło w cykl seminariów Sekcji Nauki o Powierzchni i Sekcji Cienkich Warstw Polskiego Towarzystwa Próżniowego. Zgromadziło 55 polskich fizyków zajmujących się badaniami powierzchni kryształów oraz ciał stałych w postaci krystalicznych cienkich warstw i mezostruktur w najważniejszych ośrodkach naukowych w Polsce. Z satysfakcją przyjęto fakt szybkiego w ostatnich latach rozwoju fizyki powierzchni, cienkich warstw i mezostruktur. Prace naukowe prowadzone w kilku ośrodkach naukowych, w tym w Zakładzie Fizyki Doświadczalnej IF UMCS, z powodzeniem konkurują nowoczesnością, poziomem naukowym i oryginalnością z najlepszymi pracami w świecie. Organizację Seminarium wsparli finansowo: Proroktor UMCS ds. Nauki i Badań Naukowych, Dziekan Wydziału Matematyki i Fizyki UMCS, KBN oraz firmy Thermo Optek, PRE VAC i Comef.

POKAZY Z FIZYKI

Od 8 do 29 września w budynkach Wydziału Matematyki i Fizyki UMCS odbywały się jubileuszowe 40 „Pokazy z Fizyki”, współorganizowane przez Lubelski Oddział Polskiego Towarzystwa Fizycznego i Instytut Fizyki UMCS. Demonstrowane były następujące tematy: zestawy doświadczeń: „Ekologiczne eksperymenty z fizyki” - prof. dr hab. B. Adamczyk, prof. dr hab. L. Michalak, „Zasady dynamiki” - dr Z. W. Zarębski, dr J. Zinkiewicz, „Termodynamika” - prof. dr hab. S. Hałas, dr T. Durakiewicz, „Zjawiska jonizacyjne” - mgr J. Ciemniewski, mgr K. Kiszczak. Tegoroczne „Pokazy” obejmowały, podobnie jak w kilku latach ubiegłych, blisko 20 000 uczniów i nauczycieli, głównie z terenu Lubelszczyzny, ale również z miejscowości tak odległych jak Rzeszów, Sędziszów czy Warka. „Pokazy” są imprezą samofinansującą się, a nawet przynoszą pewien zysk w postaci zakupu przyrządów dydaktycznych (w tym roku za ponad 18 000 zł) dla sal wykładowych Instytutu Fizyki UMCS.

WARSZTATY FIZYKI JĄDROWEJ

W Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym „Arkadia” w Kazimierzu Dolnym od 23 do 26 września odbyły się szósty już „Warsztaty” zorganizowane przez Katedrę Fizyki Teoretycznej IF UMCS. Komitet Organizacyjny, w którego skład weszli: dr Andrzej Staszczak, dr Leszek Próchniak i dr Krystyna Zając, koordynowany przez profesora Krzysztofa Pomorskiego, a wspomagany przez pracowników Katedry, zadbał o wysoki poziom naukowy obrad i przyjemną atmosferę spotkań. Tematyka referatów dotyczyła najnowszych osiągnięć fizyki jądrowej, głównie w zakresie mikroskopowego opisu ciężkich izotopów, a w szczególności - przewidywania wysp stabilności, których istnienie w znacznej mierze zostało potwierdzone przez najnowsze odkrycia pierwiastków superciężkich. Dyskutowano też o symetriach jądrowych i ich wykorzystaniu do badania nukleonowych i subnukleonowych oddziaływań, o relatywistycznych podstawach obserwowanych efektów i stosowanych przybliżeń i o wielu innych problemach najbardziej istotnych dla współczesnej fizyki jądrowej. Czołowi specjaliści w dziedzinie teorii jądra atomowego przybyli z całego kraju, jak również z Francji, nie tylko po to, aby przedstawić wyniki swoich najnowszych prac, ale też aby wygłosić przeglądowe wykłady, które młodych słuchaczy uczyły pojmowania istoty poruszanych na „Warsztatach” zagadnień, a bardziej doświadczonym pomagały spojrzeć ogólniej na problemy fizyki jądrowej.

W „Warsztatach” brało udział 16 studentów - czternaście osób z UMCS i dwie z Politechniki Warszawskiej -

przygotowując się do nauki w nowym roku akademickim i do pracy w sekcji teoretycznej KFT. Specjalnie dla nich zorganizowano dodatkowe spotkania, na których swobodnie mogli porozmawiać o swoich wątpliwościach z wybitnymi znawcami fizyki jądrowej.

Pogoda i humory dopisały, a wieczorne śpiewy i wieczorki umilały uczestnikom pracowicie spędzane dni.

WYJAZDY NAUKOWE

Prof. J. Kozicki - konf. nauk. w Kijowie, dr T. Durakiewicz - roczny staż naukowy w University of New Mexico, USA, prof. K. Goebel - USA, prof. M. Jałochowski - Niemcy, dr L. Próchniak - Niemcy, prof. W. I. Gruszecski - Turcja, Izrael, mgr W. Grudziński - Turcja, dr J. Godula - Rosja, Finlandia.

WIZYTY

Prof. L. Accardi z Uniw. w Rzymie, prof. W. Senatow, prof. W. Zolotarew, prof. W. Korolew, prof. W. Kruglow, prof. A. Kolchin, prof. A. Wolodin - z Uniw. w Moskwie, prof. J. L. Teugels z Uniw. w Leuven, prof. R. Hudson z Uniw. w Nottingham, prof. Jin-Sheng Huang z Uniw. w Ontario, prof. M. Csorgo z Uniw. w Ottawie, prof. J. Steinbach z Niemiec, prof. O. Klesow z Ukrainy, prof. A. A. Youssef z Centrum Energii Atomowej w Kairze, dr A. F. Komarow z Uniw. w Mińsku, prof. K. Dietrich z Uniw. w Moanchium, prof. R. Greiner z Niemiec, prof. I. Borzov z Uniw. w Brukseli.

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

W 50-LECIE

23 września odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Rady Wydziału Prawa i Administracji. Miało to miejsce dokładnie w 50. rocznicę inauguracyjnego posiedzenia Rady Wydziału ówczesnego Prawa. Na uroczystości obecni byli: proroktor UMCS prof. dr hab. Jan Pomorski, przedstawiciele lubelskich środowisk prawniczych, organów wymiaru sprawiedliwości (sądów i prokuratury), kancelarii adwokackich, radców prawnych i notariatu, a także przedstawiciele społeczności akademickiej i inni zaproszeni goście. Przemawiali proroktor prof. Jan Pomorski i dziekan Wydziału prof. dr hab. Leszek Leszczyński. Przypomnieli sylwetki założycieli i nestorów lubelskiego prawa i pokrótce nakreślili perspektywy dalszego rozwoju Wydziału. Odczytany został fragment protokołu z pierwszego posiedzenia Rady Wydziału Prawa UMCS 23 września 1949 r.: „Obecni: JM Rektor prof. dr Tadeusz Kielanowski. Proroktor prof. dr Józef Parnas, p.o. Dziekana prof. dr Aleksander Wolter, prof. dr Leon Halban, zast. prof. dr Józef Mazurkiewicz, zast. prof. dr Aleksander Kierek. Delegaci asystentów: st. asyst. mgr Jan Policzkiewicz, st. asyst. mgr Antoni Kopeć. Nieobecny: zast. prof. dr Witold Czachórski. Przewodniczący: p.o. Dziekana prof. dr Aleksander Wolter. Sekretarz: st. asyst. mgr Antoni Kopeć.

Przed przystąpieniem do porządku obrad prof. Aleksander Wolter, otwierając zebranie, powitał JM Rektora, Proroktora i Członków Rady, po czym w dłuższym przemówieniu scharakteryzował zadania i perspektywy pracy tego Wydziału oraz stanowisko prawnika w Państwie Ludowym. Z kolei zabrał głos JM Rektor prof. dr Tadeusz Kielanowski, wyrażając radość z powodu kreowania Wydziału Prawa jako szóstego Wydziału Uniwersytetu, podkreślając, że jego powstanie zbiega się z momentem, gdy dwa inne Wydziały odchodzą z Uniwersytetu w związku z tworzeniem Akademii Lekarskiej. Potrzeba istnienia Wydziału Prawa w UMCS dała się głęboko odczuwać we wszystkich dziedzinach życia uniwersyteckiego i akademickiego, w którym niewątpliwie Wydział ten obecnie odegra przodującą rolę. JM Rektor, witając serdecznie wszystkich członków Rady, życzy nowemu Wydziałowi: profesorom i pracownikom, jak najpomysłniejszych rezultatów pracy.

Fot. Waldemar Stępień

Przemówienie dziekana Wydziału Prawa i Administracji prof. dr hab. Leszka Leszczyńskiego podczas uroczystego posiedzenia Rady Wydziału. Obok proroktor UMCS prof. dr hab. Jan Pomorski

Następnie prof. Leon Halban zgłosił wniosek o powzięcie, w związku z pierwszym zebraniem Rady Wydziału Prawa, uchwały wyrażającej podziękowanie za okazaną pomoc i życzliwość dla nowo kreowanego Wydziału i przesłania jej na ręce Ministra Oświaty dr. Stanisława Skrzyszewskiego, Ministra Sprawiedliwości dr. Henryka Świątkowskiego i Wiceminister Eugenii Krassowskiej. Wniosek ten został jednogłośnie uchwalony. Po części oficjalnej przystąpiono do obrad [...].

GOŚĆ

14 września na Wydziale Prawa i Administracji gościł Peter Albrecht z Bazylei, który wygłosił wykład „Problematyka wymiaru kary w szwajcarskim prawie karnym”.

Z ŻYCIA STUDENTÓW

26-28 października ELSA Lublin organizuje tradycyjnie III Edycję Dni Edukacji Prawniczej. W tym roku tematem wiodącym jest: „Student Prawa w Europie - Studenckie Programy Wymiany Międzynarodowej”. W centrum zainteresowania uczestników DEP będą możliwości uzupełniania i wzbogacania wiedzy poprzez stypendia i praktyki zagraniczne, ale także sposoby pogłębiania wykształcenia w kraju. Jednoczącą się Europa stawia przed młodymi ludźmi nowe wymagania i oczekiwania, dlatego też studenci muszą rzetelnie przygotować się do rozpoczęcia w przyszłości pracy zawodowej. Zamierzeniem organizatorów jest skupienie wokół projektu instytucji związanych ze środowiskiem prawniczym i szeroko pojętą edukacją oraz prezentacja różnorodnych produktów skierowanych do studentów. Cieszy nas, że projekt spotkał się z bardzo dużym zainteresowaniem wśród profesorów prawa oraz prawników praktyków, jak również wśród firm kierujących ofertę do studentów.

5-7 listopada ELSA Lublin organizuje weekend motywacyjny dla studentów I roku. Jest to już trzecia tego typu impreza. W trakcie wyjazdu przeprowadzone zostaną szkolenia przez trenerów z Centrum Treningowego Wojakowskich i z zakresu autoprezentacji pracy w grupie, oraz członków Zarządu Krajowego ELSA.

2-5 grudnia ELSA Lublin organizuje Międzynarodo-

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

wą Konferencję pod tytułem: „Prawa autorskie we współczesnym świecie”. Celem będzie porównanie polskiego prawa autorskiego z uregulowaniami istniejącymi w Unii Europejskiej oraz poruszenie zagadnień ochrony sądowej praw autorów dzieł intelektualnych. Tematy te są niezwykle aktualne ze względu na trwające w parlamencie prace nad uchwaleniem nowego prawa autorskiego. Obecnie radę programową tworzą prof. dr hab. Janusz Barta, prof. dr hab. Ryszard Markiewicz (UJ), prof. dr hab. Jan Błeszyński (UW), dyr. departamentu prawnego MKiS Ewa Ziemiszewska. Przewodniczący jej prof. dr hab. **Maria Pożniak-Niedzielska** (UMCS). Zaproszeni są: przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Sztuki, Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej, Głównego Urzędu Celnego, Wyższej Szkoły Policynnej w Szczytnie oraz naukowcy z kraju i z zagranicy. W konferencji w charakterze uczestników wezmą też udział studenci - członkowie ELSA z całej Europy. Zapewne wielu z nich spotka się z prawem autorskim w swojej przyszłej pracy zawodowej.

KONKURS

W roku akademickim 1999/2000 ELSA Lublin organizuje **Ogólnopolski Konkurs na Akt Oskarżenia**. Inicjatywa ta ma na celu: rozwijanie i doskonalenie umiejętności zdobytych podczas studiów prawniczych; przybliżenie praktycznej strony przyszłej pracy w zawodzie prawnika; zapoznanie przedstawicieli zawodów prawniczych z wysokim poziomem nauczania w toku studiów prawniczych; kształtowanie umiejętności argumentowania postawionych tez; zapoznanie studentów z formą aktu oskarżenia; poprawienie umiejętności pisanie pism procesowych; zainteresowanie studentów procedurą karną i prawem karnym; promocję studentów wyróżniających się umiejętnościami i wiedzą prawniczą.

W konkursie uczestniczą studenci ze wszystkich wydziałów prawa w Polsce. Na podstawie dostarczonych akt prokuratorskich przygotowują akt oskarżenia. Objętość pracy nie powinna przekraczać 6 stron maszynopisu. Prace należy przesać do grupy lokalnej ELSA Poland, która organizuje konkurs. Prace opatrzone kodem sprawdzane są przez jury, złożone z wybitnych osobistości polskiej palestry i nauki.

Studenci zainteresowani uczestnictwem mogą złożyć prace w siedzibie ELSA Lublin **do końca lutego 2000 r.** Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi pod koniec marca. Informacje szczegółowe można uzyskać pod adresem: Wydział Prawa i Administracji UMCS w Lublinie, Pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, pokój nr 4.

PODYPLOMOWE STUDIUM KONSTYTUCJONALIZMU

23 października o godzinie 10.00 w sali Rady Wydziału Prawa i Administracji pok. 202, odbędzie się inauguracja roku akademickiego w Podyplomowym Studium Konstytucjonalizmu. Naukę rozpocznie 32 słuchaczy. Studium zostało powołane do życia decyzją rektora UMCS prof. dr. hab. Kazimierza Goebła. Stanowi od-

Od prawej: kierownik Studium dr Ryszard Mojak, prof. zw. dr hab. Wiesław Skrzydło, dr hab. prof. UMCS Wojciech Witkowski

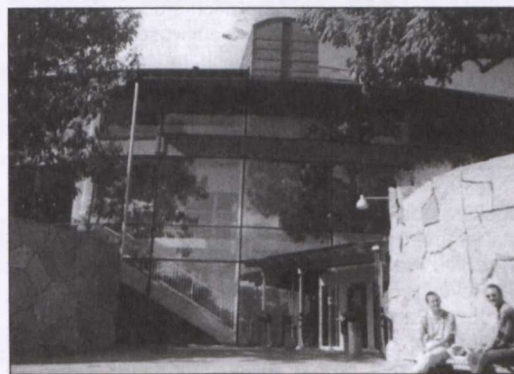
rebną jednostką organizacyjną, funkcjonującą na Wydziale Prawa i Administracji oraz współdziałającą z KUL. Zostało utworzone w celu kształcenia nauczycieli w zakresie konstytucjonalizmu i edukacji obywatelskiej w ramach projektu Amerykańskiej Rady Towarzystw Naukowych „Konstytucjonalizm Europy Wschodniej” i jest finansowane przez fundację The Pew Charitable Trusts. Kierownikiem jest dr **Ryszard Mojak**. W realizowaniu programu wsparcia udziela dr **Krzysztof Motyka** (KUL). Nauka w Studium trwa 10 miesięcy, kończy się obroną pracy dyplomowej i uzyskaniem dyplomu. Do tej pory Studium ukończyło 243 słuchaczy.

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

KOGNITYWIŚCI ROSNĄ W SIŁĘ

Tak można by najkrócej określić wrażenia z szóstej międzynarodowej konferencji na temat językoznawstwa kognitywnego (6th International Cognitive Linguistics Conference), która odbyła się 10-16 lipca w Sztokholmie. W porównaniu z poprzednią konferencją w Amsterdamie w 1997 r., spotkanie w stolicy Szwecji było, jak twierdzili stali bywalcy tego cyklu, zarówno bogatsze tematycznie, jak i większe pod względem liczby uczestników. Nie sposób omówić tematyki nawet ważniejszych wystąpień, wygłoszono bowiem około trzystu referatów, a obrady odbywały się nawet w pięciu sekcjach jednocześnie. Tematyka dotyczyła ogólnie konceptualizacji i jej relacji do języka, a więc problemów metafory, durskursu, językowego konstruowania świata, kategoryzacji, opisu znaczenia słów, rozumienia określonych konstrukcji gramatycznych (np. trybów warunkowych), roli gestów w komunikacji, neurolingwistycznego przetwarzania danych, fonologii, a także historii semantyki czy nawet historii językoznawstwa kognitywnego. Ten ostatni wątek pojawił się jako refleksja nad postępem kognitywizmu od czasu pierwszej konferencji tego typu dziesięć lat temu.

Aula Magna – miejsce obrad

Choć, niestety, zabrakło w Sztokholmie kilku czołowych kognitywistów (m.in. Leonarda Talmy'ego, Johna Taylora), spotkała się tam większość językoznawców reprezentujących ten kierunek w lingwistyce, w tym ci, którzy go niejako zapoczątkowali i w dalszym ciągu wyznaczają jego bieg, a więc Ronald Langacker, George Lakoff czy Mark Turner. Niemały udział na scenie kognitywistycznej mają językoznawcy z Polski, co również zaznaczyli w Sztokholmie. Spośród pracujących za granicą należy wymienić Barbarę Dancygier, Ewę Dąbrowską, Katarzynę Jaszczolt. Szkoda, że zabrakło wystąpień (tym razem mieszkających w kraju) Elżbiety Tabakowskiej, Elżbiety Górskiej, Barbary Lewandowskiej-Tomaszczyk czy Tomasza P. Krzeszowskiego. Polskie uczelnie reprezentowane były przez Annę Stoń (Kielce), Wojciecha Kubińskiego (Gdańsk) i **Adama Głaza** (UMCS).

CIĘŻKA PRACA W MIŁEJ ATMOSFERZE

3-7 sierpnia w Edmonton w Kanadzie odbyło się 26th LACUS Forum, dwudziesta szósta konferencja Lingu-

istic Association of Canada and the United States (Towarzystwa Językoznawczego Kanady i Stanów Zjednoczonych).

Motyw przewodni tegorocznego spotkania, tj. opis języki, stworzył pole do spotkania lingwistów opisujących język z wielu punktów widzenia: pojęciowego, leksykologicznego, pragmatycznego, morfologicznego, fonologicznego czy neurolingwistycznego. Najważniejszymi punktami konferencji były wystąpienia zaproszonych gości, Joan Bybee i Wallace'a Chafe'a, a także stałych członków LACUSa o międzynarodowej renomie, takich jak Sydney Lamb. Polską scenę językoznawczą reprezentowali pracownicy Instytutu Anglistyki UMCS **Klaudia Wengerek** (referat na temat konceptualizacji szaleństwa w języku angielskim i polskim) oraz **Adam Głaz** (problemy opisu znaczenia polisemicznego angielskiego słowa *earth* i słów semantycznie pokrewnych).

University of Alberta

Podczas konferencji uderzała niezwykle serdeczna i przyjazna atmosfera stworzona przez gospodarzy spotkania (University of Alberta) i członków Towarzystwa, znających się i współpracujących od wielu lat. Co więcej, uczestniczący w niej pracownicy UMCS spotkali tam Billa Sullivana (Floryda), sławistę studiującego w Polsce w latach sześćdziesiątych, a później przebywającego na naszym uniwersytecie jako stypendysta Fulbrighta. Aspekt towarzyski konferencji (notabene, zdjęcia z bankietu można obejrzeć w internecie: www.glen-don.yorku.ca/lacus) nie przesłonił jednak w żadnym stopniu właściwego celu spotkania. Wręcz przeciwnie, sezon urlopowy to dla wielu naukowców zza oceanu, choć nie tylko, okres szczególnie wykorzystywany na pracę naukową.

ARCHEOLOGDZY W NAŁĘCZOWIE

Od 23 do 25 września 90 archeologów z kilkunastu krajów konferowało na temat „Die Bewaffnung der Germanen und ihrer Nachbarn in den letzten Jahrhunderten vor Christi Geburt” (Uzbrojenie Germanów i sąsiadujących z nimi ludów w ostatnich stuleciach przed narodzeniem Chrystusa). Konferencja zorganizowana została przez Katedrę Archeologii UMCS przy udziale Instytutu Archeologii Uniwersytetu w Marburgu i duńskiego Illerub Projekt. Honorowym przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego, tworzonoego przez prof. **Clausa von Carnapa-Bornheim** z Marburga, dra hab. **Andrzeja Kokowskiego** i mgra **Piotra Łuczkiwicz** z Lublina, był prof. **Jørgen Ilkjaer** z Aarhus, najwybitniejszy aktualnie znawca problematyki uzbrojenia barbarzyńskiego. Była to trzecia w edycji tematycznej konferencja po odbytej w 1991 roku w Saint Germaine en Laye i w 1994 w Marburgu – ta ostatnia z udziałem organizacyjnym Katedry Archeologii UMCS i tomem materiałów wydanym w Lublinie.

Obrady toczyły się w trzech sesjach kierowanych przez prof. dr. hab. **Zenona Woźniaka** z Instytutu Archeologii i Etnologii Pan z Krakowa (kierującego między innymi projektem „Monumenta Archaeologica Barbarica”, jednego z najwybitniejszych badaczy okresu przedrzymskiego) – Europa Środkowa; prof. dr. **Otto-Hermann Freya** z Marburga (nestora badań nad kulturą lateńską i Celtami) – Europa Zachodnia i Południowa; oraz prof. **Jørgena Ilkjaera** – Europa Północna.

Od chwili opublikowania znakomitego dzieła o kultu-

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

rach wschodniej Germanii, autorstwa ojca nowoczesnej archeologii polskiej prof. dr. hab. Józefa Kostrzewskiego, upłynęło właśnie 80 lat. Zawarte w nim tezy, dotyczące m.in. dziejów uzbrojenia, były tak znakomicie sformułowane, że do dnia dzisiejszego zdawały się nie tracić na aktualności i były powszechnie stosowane. Badania nad zagadnieniem bronzonawczym prowadzone w Katedrze Archeologii UMCS zmusiły jednak do pewnej refleksji. Współczesna archeologia dysponuje wielokrotnością źródeł i odkryć, na jakich opierała się J. Kostrzewski, co upoważnia do innego, daleko bardziej szerokiego spojrzenia na zagadnienie. Potrzebą chwili stało się nie tylko podsumowanie aktualnego stanu wiedzy, ale przede wszystkim wykorzystanie doświadczeń badaczy kultur celtyckich i skandynawskich, których nie uwzględniano dzieło sprzed osiemdziesięciu lat. Z 26 zgłoszonych referatów wysłuchano 23 i w pełni potwierdziły one oczekiwania organizatorów. Wyraz temu dano w podsumowaniach prowadzących poszczególne sesje. Lubelską archeologię reprezentował referat mgra Łuczkiwicza, bardzo dobrze przyjęty przez zgromadzonych.

Zebrani postanowili zadedykować redagowany w Katedrze Archeologii UMCS tom materiałów pokonferencyjnych pamięci profesorów Kostrzewskiego i twórcy szkoły bronzonawczej Martina Jahna.

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

KONFERENCJE

Prof. dr hab. **Elżbieta Skrzypek**, kierownik Zakładu Organizacji i Zarządzania, prorektor UMCS uczestniczyła w konferencjach:

II Międzynarodowej Konferencji „Zmieniające się przedsiębiorstwo w zmieniającej się politycznie Europie” z referatem „TQM warunkiem konkurencyjności przedsiębiorstw na jednolitym rynku” (UJ Kraków, 20-21 września). Międzynarodowej Konferencji „Quality for the XXI Century Proceedings of the 12th IGWT Symposium” z referatem „The Instrument of Quality Improvement in an Enterprise” (Poznań-Gdynia, 5-11 września). Międzynarodowej Konferencji, organizowanej przez AE w Krakowie, „Wyzwania rozwojowe a restrukturyzacja przedsiębiorstw” z referatem „Efektywny system jakości narzędziem doskonalenia przedsiębiorstwa” (21-23 października). Ogólnopolskiej Konferencji „Jakość edukacji w nowej strukturze administracyjnej kraju” z referatem „Efektywne zarządzanie wiedzą - szansą czy gwarancją sukcesu organizacji”, zorganizowanej przez Mazowiecką Wyższą Szkołę Humanistyczno-Pedagogiczną w Łowiczu i Instytut Technologii Eksploatacji w Radomiu (patronat Min. Edukacji Narodowej) (19-21 października).

MODELOWANIE EKONOMETRYCZNE

Zakład Statystyki i Ekonometrii Instytutu Teorii Rozwoju Społeczno-Ekonomicznego Wydziału Ekonomicznego UMCS 17-18 września zorganizował w Nałęczowie V Konferencję Naukową nt. „Ekonometryczne modelowanie danych finansowo-księgowych”. Uczestniczyło w niej ponad 40 osób, reprezentujących kilka środowisk akademickich, tj. Akademię Ekonomiczną w Katowicach, Akademię Ekonomiczną w Krakowie, Akademię Ekonomiczną we Wrocławiu i Jeleniej Górze, Szkołę Główną Handlową, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Szczeciński i Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. Udział wzięli także przedstawiciele Polskiego Wydawnictwa Ekonomicznego.

Wygłoszono 20 referatów, których tematyka obejmowała zagadnienia teoretyczne i wiele propozycji rozwiązań praktycznych z dziedziny rachunkowości, księgowości, bankowości, funkcjonowania giełdy, statystyki i ekonometrii. Wystąpienia były podstawą ożywionej dyskusji, wymiany poglądów i pytań zgłaszanych przez uczestników w trakcie czterech sesji.

Organizację konferencji sfinansowano głównie ze środków pochodzących z wpłat uczestników oraz ze środków UMCS.

Uczestnicy wyrażali zadowolenie z możliwości wymiany poglądów pomiędzy przedstawicielami różnych dyscyplin naukowych - konferencje od początku mają charakter interdyscyplinarny. Wzrasta też ciągle liczba uczestników, w tym roku przybyli reprezentanci trzech nowych ośrodków naukowych, tj. Gdańska, Łódź i Katowic. Modelowanie danych finansowo-księgowych w warunkach gospodarki rynkowej staje się zasadniczym elementem ułatwiającym podejmowanie decyzji w procesie zarządzania zarówno na szczeblu makro, jak i przede wszystkim na szczeblu przedsiębiorstwa. Kolejną konferencję zaplanowano na wrzesień 2000 roku.

STUDIA PODYPLOMOWE

Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie zaprasza kadrę kierowniczą szkół do udziału w zajęciach podyplomowych studiów ekonomicznych. Celem studiów jest przekazanie kompendium wiedzy oraz trening umiejętności menedżerskich niezbędnych do skutecznego i efektywnego kierowania szkołą. W roku akademickim 1999/2000 Wydział uruchomił dwie specjalności: *Zarządzanie szkołą* - we współpracy z Gdańską Fundacją Kształcenia Menedżerów w Gdańsku, *Rachunkowość i finanse jednostek budżetowych* - we współpracy ze Stowarzyszeniem Księgowych w Polsce, oddział okręgowy w Lublinie.

WYDZIAŁ POLITOLOGII

NAGRODY

Prof. zw. dr hab. **Ziemowit Jacek Pletraś** otrzymał Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej za swoją książkę *Decydowanie polityczne* (Warszawa-Kraków 1998), opublikowaną przez Wydawnictwo Naukowe PWN. Jest to już czwarta nagroda Ministra przyznana pracownikowi Wydziału w ostatnich 3 latach.

WYKŁADY CUDZOZIEMCÓW

W bieżącym roku akademickim studenci specjalności Stosunki Międzynarodowe będą mieli możliwość uczestniczenia w zajęciach fakultatywnych, w ramach których wykłady wygłosi 9 gości z zagranicy. Tematyka wykładów jest następująca: „History and Institutions of the EU; Foreign Policy of the United Kingdom” - dr Jan Hunin (Belgia) oraz „Polityka zagraniczna Ukrainy” - prof. S. Trochimczuk (Ukraina); „Translatorium z języka ukraińskiego” - dr L. Siryk (UMCS); „Polityka zagraniczna Estonii”; „Polityka zagraniczna Białorusi” - dr S. Matjunin (Estonia); „Foreign Policy of Kazakhstan and Central - Asian Republic” - dr R. Turarbekowa (Kazachstan); „Translatorium z języka niemieckiego”; „Aussenpolitik der Bundesrepublik Deutschland” - mgr R. Stapf (RFN); „The Czech Republic at the End of the 20th Century: Political System and Foreign Policy” - dr J. Hilzer (Republika Czeska).

NOWI PRACOWNICY

Od 1 października kadrę naukową Wydziału zasilają nowi pracownicy naukowcy: mgr **Joanna Malinga** - Zakład Dziennikarstwa, mgr **Piotr Olszewski** - Zakład Samorządów i Polityki Lokalnej, mgr **Piotr Tosiek** - Zakład Stosunków Międzynarodowych, mgr **Wojciech Ziętara** - Zakład Ruchów Politycznych.

STYPENDYSTKA

Na Wydziale Politologii przebywa stypendystka rządu polskiego pani **Marina Treichl**, studentka Leopold-Franzens Universitaet Innsbruck (Austria). Pod opieką naukową prodziekana Wydziału prof. Henryka Chalup-

czaka z Zakładu Badań Etnicznych w ciągu 6-miesięcznego pobytu w Lublinie przygotowuje koncepcję pracy magisterskiej. Pani Treichl interesuje się głównie historią Polski, problematyką mniejszości narodowych, szczególnie dziejami Żydów w Lublinie. Poza pracą koncepcyjną i kwerendą źródłową aktywnie uczestniczy w wybranych zajęciach dydaktycznych oraz służy pomocą pracownikom i studentom w zabiegach o stypendia w Austrii.

STAŻE NAUKOWE

Mgr **Tomasz Bichta** z Zakładu Systemów Politycznych od 1 października 1999 do 31 stycznia 2000 odbywa staż naukowy na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego pod opieką prof. Grażyny Ulickiej. Celem jest zebranie materiałów do przygotowywanej rozprawy doktorskiej, przeprowadzenie kwerendy bibliotecznej oraz konsultacji naukowych.

STYPENDIA MEN

Pięciu studentów Politologii zostało wyróżnionych stypendiami Ministra Edukacji Narodowej: **Jacek Nowocień** - ze specjalności samorządowej, **Andrzej Kawalek**, **Przemysław Maj**, **Justyna Mąkał** i **Michał Łuszczuk** - ze specjalności stosunki międzynarodowe.

KONFERENCJA

Od 1 do 9 października odbyła się na naszym Wydziale studencka konferencja naukowa, w której wzięli udział reprezentanci Wydziału Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu we Lwowie, Wydziału Politologii Uniwersytetu w Münster oraz Wydziału Politologii UMCS. Obradowano na temat „Procesów transformacji w Europie Środkowej i Wschodniej”. Uczestnicy konferencji wzięli udział w audycji TV Lublin *W naszym imieniu*, prowadzonej przez prof. **Ziemowita Jacka Pletrasia**.

PRAKTYKI STUDENCKIE

Po raz pierwszy w historii Wydziału studenci ze specjalności Stosunki Międzynarodowe mieli możliwość odbywania praktyk poza granicami kraju. Od 1 do 30 września dwie studentki V roku Politologii: **Irma Słomczyńska** i **Monika Satgut** zapoznawały się z funkcjonowaniem Biura Konsula Generalnego RP w Ostrawie (Republika Czeska).

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

WYSTAWY

Obrazy **Tomasza Zawadzkiego** można było zobaczyć na indywidualnym pokazie w warszawskiej Galerii Test, a także na zbiorowych prezentacjach w galerii Rombach-Scheuer w niemieckim Staufen oraz w BWA w Bydgoszczy.

Grafika **Cezarego Klimaszewskiego** zakwalifikowała się do pokazu na czwartym Międzynarodowym Triennale Graficznym Kochi w Japonii. Należy pogratulować, gdyż na tę prestiżową imprezę nadesłano 3667 prac autorstwa 1427 artystów z siedemdziesięciu krajów świata, a do wystawy dopuszczono zaledwie 177 grafik.

Wrześniową wystawą prac **Magdy Maćlik** - świeżo upejczonej absolwentki WA - rozpoczęła cykl prezentacji plastycznych lubelska Galeria Biała. Na cykl, kontynuowany od września 1999 do czerwca 2000 r., złoży się dziesięć miesięcznych wystaw efektywnie opatrzonych wspólnym tytułem „Pozawydziałowe przeginięcie w kierunku możliwości otwarcia oczu na otoczenie, światło, naturę i medytację sztuki”. Autorami „przeginań” są studenci (lub niedawni absolwenci) z ASP w Warszawie i WA UMCS, a kuratellę nad wystawami sprawują artyści **Jan Gryka** (WA UMCS) oraz **Leon Tarasiewicz** (ASP Warszawa).

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziękanów

ŁUKOWSKIE POSTAWY '99

1-15 września odbyły się w Łukowie w ramach Sympozjum Artystyczno-Naukowego Integryjne Warsztaty Artystyczne „Postawy '99”. Ich organizatorem było Koło Naukowe Forum Młodych Rzeźbiarzy UMCS i Łukowski Ośrodek Kultury.

Pomyślano o tym, aby „Postawy '99” były rozszerzoną formą pleneru artystycznego, a uczestniczący w nich studenci mogli wzbogacić program realizowany na zajęciach w WA UMCS. **Mirosław Rydzak** i **Władysław Żukowski** - adiunkci prowadzący warsztaty - przewidzieli zadania z obszaru rzeźby, ceramiki, malarstwa i tkaniny artystycznej. Łukowscy współorganizatorzy, reprezentowani przez Marię Balińską, dyrektora Łukowskiego Ośrodka Kultury (ŁOK), zaproponowali działania alternatywne na bazie prowadzonych w ośrodku form pracy.

Studenci mogli zapoznać się z „Ginącymi zawodami”, odbywając najpierw krótki kurs garncarstwa, przeprowadzony przez Wiesława Matysiaka ze wsi Glinne. Naczynia toczone przez studentów na tradycyjnym kole garncarskim poddawano wypalowi w tzw. piecu węglarskim. Niemal obrzędowe budowanie i rozpalenie pieca zgromadziło licznych widzów - mieszkańców Łukowa, co dało okazję do integracji środowisk i zbiorowego oglądania stworzonych prac. Studenci mogli także porównać swoje doświadczenia w dziedzinie tkaniny artystycznej z tkactwem ludowym (uczestnicząc w kursie prowadzonym przez Barbarę Zdun z Jarczówka) oraz odwiedzić „szkółkę rzeźbiarską”, prowadzoną przez ludowego artystę Mieczysława Zawadzkiego. Ponadto piszący te słowa zapoznał uczestników warsztatów z batikiem - starodawną jawańską techniką zdobienia tkanin przy pomocy wosku i barwników naturalnych. Ciekawym elementem warsztatów było spotkanie z Longinem Kowalczykiem, dyrektorem Muzeum Regionalnego w Łukowie, który zaprezentował technologię obróbki lnu i wytwarzania z niego derek, zapasek i kilimów, a także scharakteryzował muzealną kolekcję rzeźby. Łukowcy gospodarze umożliwili uczestnikom „Postaw '99” zwiedzenie Muzeum Henryka Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej.

W Łukowie i okolicy działają nauczyciele, którzy są absolwentami WA UMCS. To oni ze swoimi uczniami chętnie podpatrywali pracę studentów i ich opiekunów, korzystali z możliwości rzeźbienia, malowania, pracy na kole garncarskim czy zdobienia tkaniny techniką batiku. Z szansy tej skorzystali także członkowie Młodzieżowej Grupy Plastycznej działającej przy ŁOK. Podczas warsztatów odbyły się również zajęcia dla podopiecznych „Szkoły Życia” z Domu Pomocy Społecznej, przeprowadzone przez słuchaczy Policealnego Studium Terapii Zajęciowej w Łukowie.

Tegoroczne „Postawy '99” to element długofalowego projektu, na który składają się już „Autorsje '96”, „Kontynuacje '97” oraz „Inspiracje '98”.

W Łukowie pozostały dwie rzeźby autorstwa opiekunów artystycznych pleneru: Owoc Mirosława Rydzaka i *Spotkanie Władysława Żukowskiego*. Są one trwałym dowodem na to, że w dziedzinie sztuki mogą współpracować ze sobą małe środowiska z dużymi ośrodkami.

Sławomir Żyłka

DYPLOM '99

Od 1 do 10 października w pracowniach malarstwa Wydziału Artystycznego UMCS przy Al. Kraśnickich 2B czynna była wystawa malarstwa „Dyplom '99”. Prezentowano na niej obrazy tegorocznych abiturientów i absolwentów Wydziału Artystycznego powstałe pod wspólną opieką artystyczną profesora **Adama Styki** oraz adiunkta **Krzysztofa Bartnika**. Wagę wydarzenia podkreśla jego podsumowujący charakter. Wystawa uacznia rezultaty pięcioletniej pracy studentów, ich wszechstronnego rozwoju, dojrzewania intelektualnego, twórczego i społecznego. Okazuje się, że wnosząc w proces kształcenia swój talent i determinację wyposażeni zostają w możliwości budowania podstaw własnych postaw twórczych.

Wszyscy prezentowani na wystawie autorzy mają za

sobą malarskie abecadło. Należy do niego wnikliwa obserwacja zjawisk występujących w naturze i umiejętność ich odtwarzania. Już na tym etapie ujawniły się inne predyspozycje każdego studenta. Studium natury, według naszych założeń, miało prowadzić do malarskiej interpretacji rzeczywistości, gdyż dopiero interpretacja pozwala na ukazanie prawdy w obrazie. Nie obiektywnej, bo taka nie istnieje, ale widzianej oczami malarza i wypowiedzianej językiem, który w jego przypadku powie więcej, niżby używał słów.

Kontrast form geometrycznych z nieregularnymi, zestawienie kształtów dających odczucie masy obok jakby odmaterialnionych, ulotnych ogólnie składa się na wypowiedź artystyczną **Agnieszki Bidiuk**. Opracowanie kolorystyczne nadaje jej obrazom poczucie przestrzenności, a wpleciony w nią układ kompozycyjny, rozwinięty rytmem w specyficzny dla autorki sposób, daje poczucie harmonii.

Agnieszka Bidiuk, „Rozmowa przedmiotów”

Na przykładzie zestawu prac **Katarzyny Chmielewskiej** można było zobaczyć, jak banalny rekwizyt - krzesło może być inspiracją do niebanalnych rozwiązań formalnych obrazu. Autorka zawęży kolorystykę obrazów (żółcienie, błękity), by bardziej skupić się na kwestiach jakby architektonicznych - układzie, rytmach, przestrzeni. Dzięki temu zestawienie obrazów zyskuje spójność a ich idea staje się klarowna.

Klasyczny w malarstwie temat - martwa natura, wnętrze, w obrazach **Joanny Dąbek** to zaledwie pretekst, by silnym kontrastem światła i kształtów przestrzennie organizować płaszczyznę obrazu jakby abstrakcyjnego.

Cykl obrazów **Ewy Grabias** obrazuje metamorfozę przedmiotu, który, będąc punktem wyjścia dla autorskich poszukiwań, gubi stopniowo swoją znaczeniowość na rzecz formalnych rozwiązań obrazu.

Kompozycje **Doroty Kapusty** chociaż syntetycznie budowane z kształtów geometrycznych z dominantą skośnych rytmów, w zawężonej błękitnej gamie kolorystycznej stwarzają wrażenie przestrzenności, jakby rozległego krajobrazu. Charakteryzuje je prosty, zdecydowany sposób porządkowania przestrzeni przy różnicowaniu materii malarskiej i nasycenia barwy.

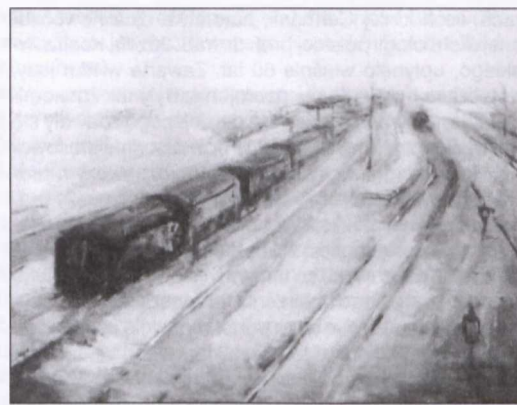
Obrazy **Witomiły Kowalik** uderzają swoją lapidarnością, ale trudno się nie zgodzić, że tylko taki język trafnie potrafi oddać niepokoję autorki w obrazach, gdzie głównym bohaterem jest cień sylwetki ludzkiej.

Na wystawie osobliwie prezentował się zestaw obrazów **Andrzeja Małunowa**. W pracy swojej autor odrzucił wszystkie barwy świata z wyjątkiem czerni i bieli oraz efektów ich mariażu. Niemniej pozostał wirtuozem pędzla, a nie analitykiem problemów grafiki.

Charakterystyczna dla obrazów **Krzysztofa Mazurka** jest chęć przekazania maksimum wyrazu w prostej, syntetycznej formie. Istnienie w kompozycjach postaci ludzkiej sygnalizuje zainteresowanie autora problemami egzystencjalnymi.

Patrząc na obrazy **Zbigniewa Oleszczuka** można by zauważyć pewne analogie do malarstwa z kręgu m.in. Piotra Potworowskiego. Nie jest to jednak naśladownictwo, ale wartościowy punkt odniesienia, dający możliwość ujawnienia własnej wrażliwości i wyobraźni.

Monika Pomian w swoim malarstwie dochodzi do

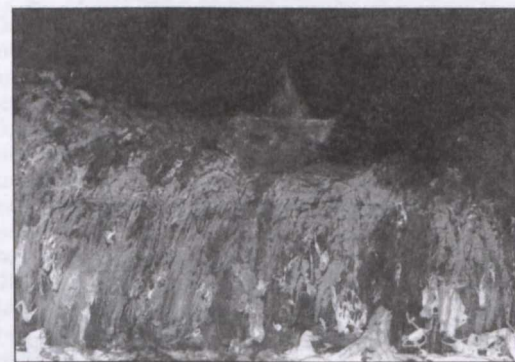
Andrzej Małunow, „Dworzec kolejowy”

słusznego wniosku, że malarstwo nie musi koniecznie hołdować pięknu natury obiektywnie postrzeganemu, ale w zgodzie z jej zasadami może stać się daleko posuniętą interpretacją. Przekaz tego rodzaju niesie ze sobą ogromny ładunek ekspresji. Jest szczerym, osobistym przeżyciem malowanego tematu. Formy, którymi Monika buduje swoje obrazy, nasuwają skojarzenia z tradycyjnymi w malarstwie tematami, jednak umowność zapisu pozwala na uniwersalny ich odbiór i dowolną interpretację.

Obrazy **Agaty Staroń** jawiły się nam jako historia pewnej podróży, którą symbolizowała papierowa łódeczka - główny element każdego obrazu, będącego jakby nową niepowtarzalną przygodą. Używając środków malarskich autorka wspaniale kształtuje odmienne klimaty obrazów i, co może mniej uchwytne, poczucie obecności widza w obrazie.

Monika Anna Tomczak prezentowała okazały zestaw obrazów, których tematem były prozaiczne kuchenne przedmioty. Prace jej ujawniały wspólną cechę maksymalizacji kontrastów. Kolorystycznych, fakturalnych, kompozycyjnie stwarzających silne napięcia. Urzekająca była pewność siebie, bijąca z obrazów, i łatwość w posługiwaniu się wypracowanym warsztatem.

Dopełniały wystawę „Pory roku” **Katarzyny Wolfart-Szewczyk**. 6 obrazów w bardzo spójnej formie plastycznej - kłębowisko bogatych graficznie łuków, tworzących jakby nieregularny, ale zwarty kształt zawieszony w przestrzeni na nielicznych pionowo-poziomych prostych elementach linearnych czy płaszczyznach dających kompozycji coś w rodzaju szkieletu. Opracowanie kolorystyczne, różnicujące nastrój każdego z obrazów w bardzo sugestywny sposób, mogłoby z powodzeniem zastąpić tytuł każdej pracy.

Agata Staroń, „Wspomnienie”

Krótką prezentacją wystawiających osób, a w szczególności zrealizowana ekspozycja świadczy o tym, że to, co łączyło wszystkich jako studentów, ich wspólny ze sobą kontakt, wspólny czas pracy z tymi samymi nauczycielami nie musi prowadzić do unifikacji i zapożyczeń, ale może być bardzo żyznym gruntem dla rozwoju własnej osobowości i indywidualności poszukiwań twórczych.

Szerokie uznanie, jakie zdobyła wystawa, stawia ją w sytuacji ważnego (może najważniejszego w tym sezonie) wydarzenia artystycznego w plastyce Lublina i regionu.

Krzysztof Bartnik

REKTOR UNIwersYTETU MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ W LUBLINIE OGŁASZA XVII EDYCJĘ UNIwersYTECKICH WYKŁADÓW OTWARTYCH W SEMESTRZE ZIMOWYM ROKU AKADEMICKIEGO 1999/2000

DR HAB. ZDZISŁAW BARTKOWICZ

(Wydział Pedagogiki i Psychologii)

Życie bez złości i agresji, czwartek (co dwa tygodnie, począwszy od 14 października), godz. 16.45 - Aula nr II Wydziału Ekonomicznego.

DR HAB. STEFAN BARTOSZEWSKI (Wydział Biologii i Nauk o Ziemi), **DR BOGUSŁAW CHMIEL** i **DR JERZY NIECKO** (Wydział Chemii)

Środowisko Morza Bałtyckiego, czwartek (co dwa tygodnie, począwszy od 14 października), godz. 17.00 - sala A Wydziału Chemii.

PROF. DR HAB. BARBARA BONIECKA

(Wydział Humanistyczny)

Współczesna polszczyzna potoczna, wtorek (co dwa tygodnie, począwszy od 12 października), godz. 17.00 - sala nr 102 Wydziału Humanistycznego.

PROF. DR HAB. BOŻYDAR KACZMAREK

(Wydział Pedagogiki i Psychologii)

Psychologia porozumiewania się, środa (co 2 tygodnie, począwszy od 13 października), godz. 18.00 - sala audytoryjna Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi.

PROF. DR HAB. BOGUMIŁA MUCHA-LESZKO

(Wydział Ekonomiczny)

Integracja europejska - perspektywy rozszerzenia na kraje Europy Środkowo-Wschodniej, każda środa (począwszy od 6 października), godz. 15.00 - Aula nr III Wydziału Ekonomicznego.

PROF. DR HAB. ALICJA WÓJCIK (Wydział Politologii)

Polska myśl polityczna XX wieku, każdy poniedziałek (począwszy od 4 października), godz. 15.00 - sala A Wydziału Chemii.

WSTĘP WOLNY

WSTĘP WOLNY

WSTĘP WOLNY

Zgodnie ze stanowiskiem Senatu UMCS z 22 stycznia 1992 r. studenci wszystkich wydziałów i lat studiów mogą zaliczać podane wykłady rektorskie jako przedmioty ogólnokształcące odpowiednio do ustaleń rad wydziałów.

Wykład w pigułce

Wiedzy na temat agresji przybywa proporcjonalnie do coraz większych zagrożeń, jakie ze sobą niesie jej wszechobecność w życiu społecznym: na ulicy, w szkołach i w rodzinach. Pożytek z tej wiedzy jest jednak nikły, skoro rodzice, nauczyciele i politycy bezradnie i trwożliwie spoglądają na agresywne ekscesy dzieci i młodzieży. Znajomość problematyki agresji, skąd się bierze, jak się utrwała, a zwłaszcza jak można jej zapobiegać oraz jak ją minimalizować, jest potrzebna wszystkim, najbardziej zaś

ŻYCIE BEZ ZŁOŚCI I AGRESJI

Dr hab. Zdzisław Bartkowicz

osobom uczestniczącym w wychowaniu.

Zachowanie agresywne dość łatwo można odróżnić od innych kategorii zachowania. Jest ukierunkowane na zadanie innym cierpienia fizycznego lub psychicznego. Jest synonimem ataku, ale także kary. Dobrze wiedzieć, kiedy karanie jest wychowywaniem, a kiedy po prostu napaścią, wyzwalającą w karany chęć odwetu.

Rozmaicie w przeszłości tłumaczono, skąd się bierze u ludzi skłonność do stosowania agresji. Jedni uważali agresję za instynkt, inni objaśniali ją jako rezultat przeżywanych frustracji, lecz najbardziej przekonujący jest pogląd, że agresji ludzie zwyczajnie się uczą, tak zresztą jak wszystkiego, co im w życiu pomaga bądź przeszkadza. Żaden noworodek nie potrafi posługiwać się nożem czy karabinem, kopać, plotkować, kłąć, ani szantażować - jest więc jasne, że tego wszystkiego musimy się nauczyć. Trzeba koniecznie podpatrzyć, jak robią to inni, jakie im to przynosi korzyści, a potem spróbować samemu. Naśladowanie innych oraz własne sukcesy w stosowaniu ataku to najbardziej skuteczne sposoby wyuczenia się agresji.

Skoro agresji można się nauczyć, to zapewne można się jej także oduczyć. Czy może być bardziej optymistyczny

pogląd na agresję? Wystarczy przeanalizować proces uczenia się agresji, a potem dokładnie, krok po kroku, przeprowadzić proces odwrotny - oduczenie. Pasja, z jaką terapeuci behawioralni zabrali się za opracowywanie skutecznych sposobów radzenia sobie z agresywnymi nawykami, zaowocowała wieloma ciekawymi pomysłami, z których wiele jest ciągle w użyciu. Sprawdzone i najbardziej skuteczne techniki terapeutyczne, oparte na regułach uczenia się, zostaną przeanalizowane pod kątem ich użyteczności w wychowaniu.

Nawyk agresywnego zachowania jest zewnętrznym wyrazem skłonności agresywnych. Typowy agresor stosuje często atak werbalny lub fizyczny przede wszystkim dlatego, że myśli i czuje w sposób agresywny. Agresywne nawyki dotyczą zatem sfery poznawczej i emocjonalnej. Nawyk agresywnego myślenia ujawnia się nieustannym komentowaniem innych ludzi w taki sposób, który ich dehumanizuje oraz usprawiedliwia ich ewentualne krzywdzenie. Może stać się nałogiem, z którego trudno się zwolnić. Deformuje obraz świata i ludzi, wzmacnia wrogość i uprzedzenia. Jeszcze gorszą pułapką jest nawyk złości się, który może przerodzić się w nałóg, uzależniający jednostkę podobnie

jak narkotyki. Pojawianie się złości jako emocji typowo agresywnej niemal gwarantuje mniej lub bardziej otwarte ataki na innych, toteż nałogowi złościcy są zwykle skłóceniem z otoczeniem.

Sposoby skutecznego radzenia sobie z nawykami złości i agresywne myślenia u siebie i u innych opracowano na gruncie terapii kognitywnej. Zostanie przedstawiony zarys metodyki pracy z nawykami gniewnego odczuwania i nienawistnego myślenia, ze wskazaniem możliwości jej wykorzystania w procesie edukacji.

Czy życie bez złości i agresji jest możliwe? Całkowicie agresji wyeliminować się nie da, a nawet byłoby to niepożądane. W końcu ten, kto staje w obronie bliźniego, także zazwyczaj musi użyć agresji, a gniew sprawiedliwego jest też złością, wymagającą tej samej adrenaliny, która aktywizuje do zadawania bólu.

Wojna z agresją jest również agresją, tyle że, jak każda kontragresja, bardziej wyrafinowana. Czy to błędne koło napędzania agresji poprzez jej zwalczanie można zatrzymać? Co trzeba zmienić w naszych poglądach, przekonaniach, systemie wartości i zwyczajach, by zminimalizować ryzyko reagowania agresją, a emocje gniewu przekształcić w entuzjazm?

Prezentujemy tekst wystąpienia prof. Wojciecha Witkowskiego, wiceprzewodniczącego Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej, na Konferencji Rektorów i Założycieli Uczelni Niepaństwowych zorganizowanej pod hasłem „Systemy wartościowania wiedzy” 17 września w Rzeszowie. Skróty pochodzą od redakcji.

W październiku mijają dwa lata od momentu, gdy w Lublinie Rektorzy podpisali *Porozumienie Uniwersytetów Polskich na rzecz jakości kształcenia*, realizując myśl utworzenia uniwersyteckiego systemu akredytacji. Myśl zrodzoną na zorganizowanym przez UMCS w maju 1997 r. spotkaniu prorektorów uniwersytetów zajmujących się wówczas w uczelniach sprawami ECTS (europejskiego systemu transferu punktów). Porozumienie określiło się „pozarządową organizacją grupującą uniwersytety zainteresowane zapewnieniem wysokiej jakości kształcenia”, a przez to tworzeniem procedur oceny programów dostosowywanych do wymogów Unii Europejskiej, ujednoliceniem standardów ja-

teryzuje masowość kształcenia i ograniczenie indywidualnego kontaktu nauczyciela i studenta - stąd też prawie niemożliwe jest aktywne połączenie własnych dociekań naukowych z pracą studenta, a nauczyciel ma w najlepszym wypadku możliwość przedstawienia efektów badań. Nie mogliśmy też nie wziąć pod uwagę takich zjawisk, jak żywiołowe niekiedy tworzenie nowych kierunków i specjalności na studiach, coraz bardziej aktywna współpraca polskich uczelni z zagranicznymi w kwestiach programowych i dydaktycznych, a przede wszystkim powstanie niepublicznych szkół wyższych w odpowiedzi na zapotrzebowanie rynku i „niewydolność” publicznego systemu kształcenia. [...]

AKREDYTACJA UNIwersYTECKA PO ROKU DOŚWIADCZEŃ

Wojciech Witkowski

kości kształcenia w ramach poszczególnych kierunków studiów i stworzeniem systemu akredytacji tych kierunków. Intensywne prace prowadzone w gronie piętnastu prorektorów - „entuzjastów” akredytacji wydelegowanych przez uniwersytety, doprowadziły do zasadniczej uchwały Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich z 31 stycznia 1998 r., powołującej Uniwersytecką Komisję Akredytacyjną (UKA) i określającej zasady postępowania akredytacyjnego. Następnie do końca roku akademickiego 1997/1998 uporano się ze wszystkimi sprawami organizacyjno-finansowymi, a przede wszystkim przygotowano pakiet wzorów dokumentów akredytacyjnych wraz z pełnym *Informatorem* o kierunkach studiów w każdym z uniwersytetów. Rok akademicki 1998/1999 miał wykazać, czy idea uniwersyteckiej akredytacji zawiśnie w próżni, czy też znajdzie pozytywny odzew w środowisku uniwersyteckim i zostaną wydane pierwsze certyfikaty.

Proponując system uniwersyteckiej akredytacji zdawaliśmy sobie sprawę, że należała jakość kształcenia stała się w świecie wręcz wyzwaniem lat 90., a zachodzące w Polsce przemiany ustrojowe i w tym edukacyjne, prędzej czy później, wymuszają na nas zasadnicze rozwiązanie tego problemu. Jasno i otwarcie powiedzieliśmy sobie, iż wrogiem dobrej jakości jest narastająca liczba studentów i pogoń za „wskaźnikami scholaryzacji” przy braku funduszy, przeciążenie nauczycieli akademickich liczbą godzin dydaktycznych realizowanych często w niewłaściwych warunkach, dążenie wielu pracowników uczelni do lepszych zarobków i podejmowanie pracy na zewnątrz, jak też konserwatywne trzymanie się „zasady” oszczędnego organizowania procesu dydaktycznego. Zarazem słusznie konstatowała Maria Wójcicka, że „wywodząca się z długiej tradycji praktyka wskazuje, iż zwykliśmy utożsamiać system zapewniania jakości kształcenia z poziomem kwalifikacji naukowych nauczyciela akademickiego”. Dzisiejszą zaś sytuację edukacyjną charak-

skowego systemu akceptowanego przez wszystkie uniwersytety, dającego jednocześnie szanse na szybkie i efektywne wdrożenie. Nie bez znaczenia był też wyraźny zamiar upewnienia społeczności edukacyjnej i opinii publicznej, że akredytowane instytucje uniwersyteckie mają prawidłowe i wyraźnie określone z punktu widzenia oświatowego cele i co najważniejsze - faktycznie je realizują na odpowiednim poziomie i przy dotrzymywaniu określonych standardami warunków. Ponadto wszyscy mają prawo oczekiwać, iż certyfikat akredytacyjny ma dać gwarancje stabilności dobrego poziomu kształcenia, co jest ważne przy trzy lub pięcioletnim cyklu studiowania. [...]

Zasady systemu

Do głównych zasad systemu należy zaliczyć: **dobrowolność akredytacji** (procedurę akredytacyjną uruchamia się przy zgłoszeniu co najmniej pięciu uniwersytetów, a niewystąpienie o akredytację nie pociąga za sobą żadnych sankcji, podczas gdy uzyskanie akredytacji traktowane jest jako wyróżnik); **ocenie kierunków studiów**, a nie całych szkół bądź wydziałów (ale nie tylko programów, lecz całego procesu kształcenia); **brak wielostopniowej klasyfikacji** (rankingu), a zatrzymanie się na dwustopniowej (tak lub nie), przy przyznawaniu akredytacji na lat pięć lub dwa; **elastyczność formułowania kryteriów oceny i otwierania kolejnych ścieżek akredytacji** (oznaczająca, iż szczegółowe kryteria akredytacji wypracowywane są przez tzw. zespoły ekspertów powołanych z grona osób zaproponowanych przez kierunki przystępujące do akredytacji - dodajmy kryteria podlegające okresowej samoweryfikacji, a wszechstronnej oceny kierunku kształcenia w szkole wyższej dokonują tzw. zespoły oceniające); i wreszcie **otwartość uniwersyteckiej akredytacji dla innych uczelni wyższych**. Otwartość, sądzę, iż ważna dla różnych polskich szkół wyższych, według naszej koncepcji występuje w dwóch płaszczyznach. Pierwsza dotyczy relacji z tymi szkołami (głównie niepublicznymi), które prowadzą studia pierwszego stopnia (licencjackie), a ich absolwenci chcą w uniwersytetach uzyskać dalsze wykształcenie. Pojawia się tu jednak cały szereg wątpliwości dotyczących przystawalności i równoważności programów nauczania oraz zgodności treści kształcenia z nazwami kierunków w szkołach uczących na poziomie pierwszego i drugiego stopnia (przykładem może być informatyka). Druga dotyczy kierunków studiów wykładanych na uniwersytetach i jednocześnie nauczanych w znaczącym, a nawet dominującym czasami stopniu w innych uczelniach (np. zarządzanie i marketing, bądź kierunki artystyczne). O ile w pierwszym przypadku uzyskanie dla takich kierunków akredytacji UKA może nastąpić wyłącznie po spełnieniu przez nie kryteriów jakościowych, ale z konsekwencją pełnej mobilności studentów, to w drugim - akredytacja uniwersytecka powinna zmierzać do tworzenia wspólnych inicjatyw i ścieżek akredytacji, bądź też dołączania do już istniejących struktur.

Model UKA

Rekapituluując pierwszą część wystąpienia, powtórzę - za Stanisławem Chwirotelem - sformułowany przez nas model UKA. Tworząc ją w liczbie 15 prorektorzy uniwersytetów, które zawiązały Porozumienie Uniwersytetów Polskich na Rzecz Jakości Kształcenia. „Jej zdaniem jest nie tyle przyznawanie akredytacji i określanie kryteriów oceny, co organizowanie i wspomaganie własnej aktywności środowisk uniwersyteckich zainteresowanych wdroże-

niem własnego systemu ocen i wzajemnej oceny, wytyczeniem w uzgodnieniu z KRUP ogólnych kierunków i zasad akredytacji oraz przygotowywanie materiałów wraz z merytorycznymi wnioskami, mających stanowić podstawę do decyzji KRUP o przyznaniu lub nie akredytacji”. Taka akredytacja oznacza w istocie dialog między środowiskiem akademickim, a w szczególności instytucją prowadzącą dany kierunek studiów, a uprawnionym do dokonywania oceny organem. Dialog, w którym dużo zależy od inspirującego i sprawnego działania samej Komisji, ale decydujące znaczenie ma akceptacja środowiskowa wynikająca z akademickich wartości, a zwłaszcza poczucia obowiązku rozliczenia się nie tylko z ustawowych i statutowych zobowiązań, lecz z misji uniwersytetu. UKA działa poprzez zgromadzenia plenarne (dotychczas raz w miesiącu), swoje Prezydium i stałe Biuro z sekretarzem. Jej siedzibą jest Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Chciałbym wskazać na merytoryczne treści działań UKA, co będzie zarazem stanowić odpowiedź na wyrażone we wstępie pytanie o akceptowalność pomysłu, bądź nie. Przede wszystkim porozumienia rektorskie już u progu roku akademickiego 1998/1999 uzyskały akceptację Senatów uniwersytetów, co pozwoliło na sformalizowanie (choćby finansowe) wielu działań oraz uruchomiło dyskusje i poczynania na różnych szczeblach uczelni. Aprobując dokumenty przygotowane w gronie UKA poszczególne środowiska zgodziły się na określenie warunków wstępnych (nazwijmy je standardami „progowymi”), których spełnienie jest konieczne, by wszcząć postępowanie akredytacyjne. Są to trzy następujące: a) jednostka organizacyjna uczelni (wydział, instytut, katedra), ubiegająca się o akredytację określonego kierunku studiów, posiada wewnętrzne zasady stymulowania i oceny jakości kształcenia; b) dla określonego kierunku został opracowany system punktów kredytowych zgodny z systemem europejskim (ECTS); c) kierunek i poziom kształcenia spełnia przyjęte przez UKA wymagania kadrowe.

Standardy akredytacyjne

Zgodnie przyjęto, że w samym postępowaniu akredytacyjnym ocenę będzie wyznaczać osiem standardów: zgodność prowadzonych zajęć akademickich ze specjalizacją naukową nauczycieli akademickich i udział kadry profesorskiej w realizacji programu zajęć, liczba studentów przypadających na pracowników, zgodność programu studiów, ale i poszczególnych przedmiotów w zakresie wiedzy na poziomie standardów europejskich, określenie sylwetki absolwenta, badanie opinii studentów o zajęciach dydaktycznych, poziom posiadanej infrastruktury dydaktycznej (w szczególności zasobów bibliotecznych i stosowania nowych technologii nauczania, wyposażenie laboratoriów itp.), posiadanie udokumentowanej współpracy z liczącymi się ośrodkami naukowymi, krajowymi i zagranicznymi, łącznie z wymianą wykładowców i studentów.

Te dość wysokie wymogi dowodnie świadczyły o zgodzie na dobrą jakość kształcenia, a tym samym budowanie prestiżu jednostki ocenianej i w konsekwencji marki uniwersytetu. Tym bardziej, że dopiero na tych podstawach zespoły ekspertów miały wypracować szczegółowe standardy jakości kształcenia dla określonego kierunku, a zespoły oceniające przeprowadzać wszechstronną i bezpośrednią (wizyty w uczelniach) ich ocenę. Założyliśmy przy tym, iż prace grup eksperckich i zespołów oceniających powinny maksymalnie zamknąć się w ośmiu miesiącach.

Efekty działań

W minionym roku ogółem 21 kierunków uniwersyteckich (w tym szereg neofilologii) wyraziło chęć poddania się akredytacji, a procedurę zakończono w stosunku do archeologii. Wobec 5 (filologia polska, filologia angielska i germańska, fizyka i psychologia) postępowanie jest w toku, to znaczy, mają one już wypracowane standardy szczegółowe i do pracy przystępują zespoły oceniające. Dla dwóch kolejnych kierunków (socjologia i teologia) trwają prace zespołów eksperckich. W pozostałych brakuje jeszcze pięciu wymaganych zgłoszeń. O czym to świadczy? Bezsprzecznie o faktycznym zaakceptowaniu idei akredytacji i rozpoczęciu rzeczywistych prac nad doskonaleniem jakości kształcenia w uniwersytetach. Na 42 kierunki studiów, będące w ofercie polskich uniwersytetów, połowa w ciągu roku znalazła się na liście akredytacyjnej, co jest wyraźnym sygnałem, iż są środowiska spełniające wstępne kryteria i gotowe poddać się ocenie. Oczywiście ich rozkład jest bardzo zróżnicowany i zależy od wielu czynników. Brak na tej liście prawa, matematyki, informatyki, biotechnologii czy historii sztuki, by wymienić najpopularniejsze. Z kolei, widać wyraźnie, jak powoli niektóre środowiska „dojrzejają” do akredytacji, nie mogąc ustalić bądź to wspólnych kryteriów, bądź uznając, że cały pomysł nie jest wart zachodu (gdyż i tak „jesteśmy najlepsi”, bądź też, dopiero pracując nad poprawą stanu rzeczy u siebie, z obaw przed nie dotrzymaniem akredytacji. Tak rzeczy się mają w środowiskach biologicznych (2 zgłoszenia), chemicznych (3 zgłoszenia), historycznych (4) czy filozoficznych (4). Niemniej sygnały, dochodzące do UKA w początku tego roku, zdają się potwierdzać przełamywanie takich czy innych oporów wobec akredytacji, a przecież ostrożność w postępowaniu dowodzi często rzetelnego podejścia do zagadnienia. Dobrym sygnałem jest samouświadomienie sobie zagrożeń płynących z niedotrzymania właściwych standardów, gdy inni już je osiągnęli, i podejmowanie kroków zaradczych.

Są też „obiektywne” czynniki spowalniające akredytację, wymagające wnikliwych rozwiązań. To problem licznych specjalności filologicznych, występujących poza tym nie we wszystkich uniwersytetach, bądź kierunków unikatowych - czy je akredytować łącznie czy rozdzielnie; problem wspomnianej już informatyki, kierunków ekonomicznych i innych, gdzie sama akredytacja uniwersytecka nie spełnia wymogów jakości kształcenia i oczeki-

wań środowiskowych. Te ostatnie czynniki wiążą się z podnoszoną niekiedy kwestią kosztów akredytacji, które dla części jednostek uniwersyteckich okazały się trudne do pokonania. Tu dwa słowa o kosztach systemu akredytacji. Całość funkcjonowania Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej pokrywana jest ze składek uniwersytetów (otrzymaliśmy też jednorazową dotację z MEN), proporcjonalnych do wielkości otrzymanej dotacji budżetowej. Natomiast przy rozpoczęciu procedury akredytacyjnej jednostka prowadząca dany kierunek wnosi opłatę 10 000 zł, która przeznaczona jest na pracę zespołów eksperckich i oceniających, a więc niejako wraca do całego ocenianego środowiska. Niemniej dla niektórych Wydziałów prowadzących wiele kierunków (bądź specjalności), zwłaszcza filologicznych, jednorazowe akredytowanie kilku z nich stwarza bariery finansowe i w efekcie powoduje przesunięcie w czasie. Musimy też zdawać sobie sprawę, że realizowanie programu oceny jakości kształcenia nie jest sprawą tanią; biurokratyczny i zewnętrzny system ocen, jak choćby w krajach anglosaskich czy Holandii sięga kwot bardzo wysokich (do 0,4% budżetu szkolnictwa wyższego), a także kosztuje i wewnątrz uczelni (choćby koszt ankietyzacji, druku pakietów ECTS i innych broszur, informatorów czy raportów dla pracowników i studentów).

Propozycje szczegółowe

Przejdźmy teraz do kwestii zasadniczej, tj. próby skrótoowego przedstawienia zgłoszonych dotychczas przez grupy ekspertów sześciu raportów obejmujących standardy szczegółowe. Już na pierwszy rzut oka widać, iż „poprzedzka została podniesiona wysoko” i oceniający domagają się będą spełnienia licznych i precyzyjnie określonych wymogów, by przyznać akredytację. Dowodzi to, iż wewnątrz poszczególnych środowisk dominowała postawa odpowiedzialna i pełna troski o jak najlepszy, wręcz wzorcowy poziom dydaktyki uniwersyteckiej. Środowisko fizyków nawet sformułowało cele, jakim mają służyć ustalone przez nich standardy. Zaliczyli do nich: zapewnienie wysokiego poziomu i jakości kształcenia, spełnienie europejskich standardów kształcenia, zwiększenie konkurencyjności akredytujących się jednostek (co bardzo charakterystyczne), ułatwienie wymiany studentów między ośrodkami krajowymi i zagranicznymi. Odnosząc się do przyjętych przez UKA wstępnych warunków akredytacji, wszystkie środowiska za punkt wyjścia przyjmują funkcjonowanie w ubiegającej się jednostce systemu punktów kre-

dytowych i posiadanie wewnętrznego systemu oceny i doskonalenia jakości kształcenia. Podkreśla się wyraźnie konieczność systematyczności ankiet studenckich o prowadzonych zajęciach. Najistotniejsze w tym miejscu było sformułowanie wymogów kadrowych. Tu najbardziej uwidocznił się, i słusznie, postulat dbałości o poziom nauczania i związku nauki z dydaktyką. Fizycy uznali, iż warunkiem akredytacji winno być posiadanie przez daną jednostkę prawa do nadawania stopnia doktora habilitowanego i posiadanie jednej z trzech pierwszych kategorii ustalonych przez KBN; poloniści - zatrudnienie nie mniej niż 12 samodzielnych pracowników naukowych na tzw. pierwszym etapie i tyle samo pracowników ze stopniem doktora i też kategorię KBN nie niższą niż trzecia; psychologowie - posiadanie uprawnień do nadawania stopnia doktora i zatrudnienie nie mniej niż 8 samodzielnych, w tym 5 ze specjalnością psychologa i również trzecią kategorię według systemu KBN; i odpowiednio germaniści i archeologowie po 6 samodzielnych, angiści 5 i 10 ze stopniem doktora. Wszystkie środowiska podkreślają konieczność korespondencji specjalności naukowych nauczycieli akademickich z prowadzonymi zajęciami dla studentów, a szczególnie faktyczny udział kadry profesorskiej w dydaktyce, zgodnie z obowiązującym pensum (zwłaszcza prowadzenie seminariów i wykładów kursowych).

W dalszej kolejności rozbudowane i uzupełnione zostały standardy przyjmowane przez UKA. Jeśli chodzi o programy i treści nauczania, to oprócz przyjęcia za warunek konieczny posiadania w ofercie programowej przedmiotów zgodnych z minimum programowym określanym przez Radę Główną Szkolnictwa Wyższego, poszczególne zespoły ekspertów wypracowały własne modyfikacje. Poloniści wręcz przedstawili katalog przedmiotów, które muszą być realizowane we wszystkich specjalnościach, a dodatkowej ocenie będzie podlegać jak najszerza oferta z zajęć uzupełniających; fizycy uznali, iż minima programowe winny być powiększone przynajmniej o 1000 godzin zajęć z przedmiotów specjalistycznych na studiach magisterskich; psychologowie zaś zwrócili uwagę, iż liczba godzin na ich kierunku nie powinna przekraczać 2500, ale program zajęć i wymagania dydaktyczne powinny być równoważne we wszystkich formach kształcenia, tj. na studiach dziennych, wieczorowych i zaocznych, a student winien mieć bogatą ofertę zajęć fakultatywnych i zapewnienie swobody wyboru ścieżki kształcenia.

Wszyscy uznali, iż istotnym elementem oceny będzie zbadanie oferty programowej przekraczającej minima, a zwłaszcza zmierzającej do kształcenia interdyscyplinarnego i ogólnohumanistycznego. W odniesieniu do systemów i organizacji kształcenia za punkt wyjścia przyjmuje się prowadzenie przez jednostkę studiów magisterskich, dyplomowych i doktoranckich oraz ewentualnie licencjackich. Zespoły ekspertów szczegółowo wypracowały właściwe liczbowe relacje, jakie winny występować między pracownikami a studentami w różnych rodzajach zajęć.

Wyraźnie też zostały wyeksponowane do oceny dwie kwestie: posiadanie kontaktów i prowadzenie wymiany naukowej i edukacyjnej z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi; pakiet spraw studenckich, czyli m.in. aktywność naukowego ruchu studenckiego, sposób angażowania studentów w proces badawczy jednostki, dostępność studiów w innych ośrodkach polskich i obcych, jak też studiów indywidualnych. I wreszcie, jak gdyby czwarty krąg standardów szczegółowych: warunki kształcenia. Tu również grupy eksperckie wypracowały, w zależności od dyscypliny, katalog niezbędnych, ale i pożądaných elementów infrastruktury dydaktycznej (sale, biblioteki, liczba komputerów, aparatury audio-wizualnej itp.). Według humanistów należy zapewnić studentom zdobywanie wiedzy drogą informatyczną, a dla fizyków, począwszy od II roku studiów, każdy student powinien mieć dostęp do Internetu (własne konto). Wszyscy podkreślają znaczenie wprowadzania nowoczesnych technik dydaktycznych, ale w standardach środowiska polonistycznego znalazła się też ocena dyscypliny prowadzących zajęcia i egzaminatorów oraz tygodniowego rozkładu zajęć studenta. [...]

Wyróżnik, jakim jest certyfikat akredytacyjny, to z pewnością powód do satysfakcji dla pracowników i studentów. Ci ostatni, kończąc kierunek akredytowany i wchodząc na rynek pracy, w dobie rozwijającej się konkurencji, winni wyróżniać się specjalną wkładką do dyplomu. Właśnie z myślą o absolwentach i pracodawcach Uniwersytecka Komisja Akredytacyjna opracowała projekt takiego „znaku jakości” dla dyplomu, który przedłożyła do zatwierdzenia KRUP. [...]

Uniwersytecka Komisja Akredytacyjna jest otwarta na propozycje, pytania, komentarze, jednym słowem na wszystko to, co teoretycznie i praktycznie wiąże się z procesem zapewnienia jakości w polskich szkołach wyższych.

Amerykaniści w Puławach

Organizowanie wrześniowych warsztatów-konferencji dla młodych naukowców z byłych krajów socjalistycznych staje się w Zakładzie Literatury i Kultury Amerykańskiej UMCS tradycją. Tegoroczne spotkanie, przygotowane przez kierownika Zakładu prof. **Jerzego Durzaka** przy nieocenionej współpracy Ambasady Amerykańskiej, odbyło się znowu w Puławach 22-25 września pod hasłem *Nationhood and Citizenship*.

Zaszczycili nas ponownie swoją obecnością prof. **Heinz Ickstad** (J. F. Kennedy Institute w Berlinie) oraz prof. **Rob Kroes** (University of Am-

sterdam), których wykłady tak podobały się w ubiegłym roku. Tym razem mówili o różnych koncepcjach tożsamości narodowej we współczesnej literaturze i kulturze amerykańskiej. Goście ze Stanów Zjednoczonych prof. **Eric Sandeen** (University of Wyoming) oraz prof. **Roy Rosenzweig** (George Mason University) rozważali, w jaki sposób zmienia się pojmowanie przestrzeni i historii w kulturze amerykańskiej. Profesor **Piotr Skurowski** (Uniwersytet Warszawski) analizował tożsamość narodową Afro-Amerykanów w Europie.

Uczestnicy, podobnie jak w ubie-

głym roku, reprezentowali Białoruś, Ukrainę, Estonię, Rosję, Czechy i Węgry. Mieliśmy także gości z Bułgarii, Rumunii, Słowacji, Niemiec oraz z Polski. Szczególnie miło było nam gościć osoby, które odwiedziły naszą konferencję już po raz drugi, co świadczy o jej wysokim poziomie i popularności. Tradycyjnie też mieliśmy okazję wymienić poglądy z kolegami z innych ośrodków poza salą obrad, czyli przy ognisku w leśniczówce pod Puławami.

Dorota Janowska

SPOTKANIA EUROPEJSKIE

W cyklu „Spotkań europejskich”, które, jak zapowiedział rektor prof. Marian Harasimiuk, będą się odbywały systematycznie co miesiąc w środy o stałej porze z udziałem znakomitych gości, moderatorem dyskusji z prof. Janem Karskim, doktorem honoris causa UMCS, na temat „Polska a Unia Europejska. Szanse, nadzieje, obawy” był 6 października prof. dr hab. Ziemowit Jacek Pietraś. Określając postawę Polaków wobec Unii prof. Pietraś przywołał porównanie: Na basenie w upalny dzień normalni ludzie wskakują do wody, by się ochłodzić, tylko głupi boją się, że się w wodzie rozpuszczą. Są jednak sceptycy, którzy twierdzą, że w europejskim basenie woda nie jest czysta.

Prof. Jan Karski (z prawej) i prof. Ziemowit Jacek Pietraś

POMOST DO DOBROBYTU

Dyskusja toczyła się w wymiarze politycznym - wokół szans, jakie stwarza możliwość wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, oraz w wymiarze świadomościowym tej kwestii - nadziei i obaw związanych z zachowaniem przez Polaków tożsamości narodowej.

Profesor Karski wskazał na globalizację wszelkich procesów w świecie zachodzących. Kraj, naród, człowiek, który idzie sam, nie ma przyszłości. Trzeba się łączyć. Unia to propozycja trudna, ale nieunikniona. Bez wstąpienia do niej Polska zostanie ubogim przedmieściem Europy. Nie należy się przy tym obawiać utraty suwerenności, a trzeba się pogodzić z podejmowaniem pewnych decyzji przez organa ponadnarodowe. Będzie to sprzyjało naszemu rozwojowi, bo wymusi działania bardziej racjonalne i nowoczesne. Nie dążymy przecież do autarkii gospodarczej. Do podobnej „utrąty suwerenności” powinniśmy zachęcać naszych sąsiadów i nieść im na tym polu pomoc. To jedna z głównych ról Polski w Europie. Do współpracy trzeba wciągnąć zwłaszcza Rosję, bo w interesie naszego kraju leży Rosja silna i demokratyczna (państwa dostatanie i demokratyczne nie wszczynają wojen i awantur). Społeczność międzynarodowa oczekuje, że Polska będzie pomostem między Zachodem a Wschodem, nie zaś przedmurzem - ta rola została już wyczerpana. Musimy prowadzić aktywną politykę wobec Rosji, próbując wciągnąć ją do współpracy ze strukturami Unii i NATO (sama przynależność do sojuszu przed niczym nas nie chroni). Zaniedbanie w tym względzie, niewykorzystanie obecnej szansy odbije się na przyszłości Polski.

Nie wolno dopuścić do przejścia inicjatywy przez Moskwę: mosty, jakie ona zbuduje, posłużą jej do restytucji imperium. Rosjanie bowiem, którzy przez wieki budowali potęgę

swego państwa, są upokorzeni, ale nie pogodzeni z jego rozpadem. Młodych ambitnych Rosjan trudno przekonać, że sytuacja na świecie uległa zmianie, że wojna obecnie niszczy wszystkich. Ich właśnie trzeba zachęcać do sojuszu z Unią - wyspą pokoju i dobrobytu - uświadomić im, że tylko przyjęcie zasad obowiązujących w Unii i budowa społeczeństwa respektującego reguły demokracji może im zapewnić dostatnią przyszłość.

W procesie globalizacji podobną rolę musimy odgrywać wobec Ukrainy.

Polska, kraj średniej wielkości, a przy tym słaby, nie może ingerować w wewnętrzne sprawy innych państw, ale powinna je wciągać do współpracy poprzez atrakcyjność swoich propozycji politycznych, gospodarczych, kulturowych.

Nie trzeba się też obawiać wykupienia Polski przez sąsiadów, głównie Niemców. Kwestie obrotu ziemią należy regulować w negocjacjach z Unią. Dyplomacja, kierowana przez ministra Bronisława Geremka, prezentuje polską rację stanu dostatecznie mocno i zdecydowanie. Zarazem polski chłop powinien przestać traktować ziemię jak matkę (a krowę jak siostrę), a zacząć myśleć o niej czysto pragmatycznie - jako źródle dochodu. Jeśli gospodarstwo przynosi straty, należy je sprzedać lub w nie zainwestować, by sytuację odwrócić. Od Niemców polscy chłopcy mogą się nauczyć dobrego gospodarowania. Nie powinny też niepokoić zagraniczne inwestycje przemysłowe, dające polskim robotnikom pracę.

Demagogią - w myśl której ludzie niegodni wyprowadzają chłopów na szosy - jest mówienie, że w Unii polskim rolnikom będzie gorzej, bo gorzej niż obecnie, kiedy 30% społeczeństwa wytwarza 6% produktu krajowego, być nie może. W Unii będziemy musieli gospodarować racjonalnie i produkować lepiej. To są ten-

dencje globalne i nie ma od nich odwrotu.

Pozostaniemy także w sferze polskich wartości - nie ma zresztą takich, które wyróżniałyby nas szczególnie, a zwłaszcza korzystnie spośród narodów europejskich. Unia w tej materii nie ingeruje, przemiany zaś zachodzące w podejściu do kwestii etycznych, religijnych, kulturowych, wynikają z ewolucji świata, np. medycyny, technologii, informatyki, a nie z unijnych regulacji prawnych. Tym tendencjom trzeba stawić czoła, by nie pozostać w świecie „nieaktualnym”.

Profesor surowo ocenił elity polityczne, nawiązujące do najgorszych polskich tradycji, przedkładające partykularne i doraźne interesy nad dobro państwa i wykorzystujące anarchię do osiągnięcia podejrzanych celów. Demagogiczne argumenty, osłabiające dynamizm reform i przeciwne integracji europejskiej, godzą w polski interes narodowy. A Polakom - dodał Profesor - którzy złożyli w historii tyle ofiar, należy się troska i dbałość o to, by żyli w spokoju i dostatku.

Pytany o celowość obecności Amerykanów w Europie, prof. Karski wskazał na nich jako gwarantów stabilności na starym kontynencie. Europa jest dość silna, by wywoływać światowe konflikty (I i II wojna światowa, obecnie Kosowo), ale bez Ameryki nie potrafi ich rozwiązywać. Długotrwały spokój Europa zawdzięcza m.in. USA.

Polska - konkludował Profesor - zabiegając o swoją suwerenność, a tej definicji jest wiele, bo świat ciągle się zmienia, powinna dbać o rozwój wewnętrzny, a zatem dobrobyt obywateli, i harmonijną współpracę między Wschodem i Zachodem.

mar

Społeczeństwo informatyczne

W maju 2000 roku odbędzie się w Warszawie międzynarodowa konferencja z udziałem m.in. premierów państw zjednoczonych w Unii Europejskiej „Społeczeństwo informatyczne - przyspieszenie integracji europejskiej”. Stanie się ona ważnym elementem budowy mostu między krajami UE i Wschodu. Dla rządów państw będzie sygnałem, że rozwój społeczeństwa informatycznego to fundament powodzenia w zakresie integracji europejskiej. W konferencji uczestniczyli będą przedstawiciele przemysłu informatycznego i telekomunikacyjnego, dostarczający narzędzi wymiany informacji i komunikacji społecznej, które głównie poprzez media służą budowaniu więzi międzyludzkich.

Jednym z celów konferencji będzie wypracowanie liberalizacji zasad działania i ułatwienie dostępu do rynku firmom małym, co zdynamizuje rozwój przemysłu elektronicznego (obecnie Europa jest znacznie opóźniona wobec USA i dlatego ceny są w niej 10-krotnie wyższe niż za oceanem).

O tych kwestiach, a także o inicjatywie wprowadzenia zmian w prawie regulującym handel na rynku elektronicznym podczas grudniowej konferencji w Helsinkach, o rosnącym zainteresowaniu małych i średnich polskich przedsiębiorstw oraz świata nauki 5 Programem Ramowym mówił na konferencji w KBN Joerg Wenzel, dyrektor Information Society Activity Center w XIII Dyrektoriacie Generalnym Komisji Europejskiej.

Pożegnania

Profesor Kazimierz Myśliński (1916-1999)

10 września 1999 r. pożegnaliśmy zmarłego sześć dni wcześniej Profesora Kazimierza Myślińskiego - jednego z głównych organizatorów Wydziału Humanistycznego, przez 47 lat związanego z UMCS.

Dzieciństwo i młodość spędził w Wielkopolsce. Urodził się 3 marca 1916 r. w Wągowie, pow. poznański. Szkołę Powszechną ukończył w Kórniku, zaś Państwowe Gimnazjum Humanistyczne w 1935 r. w Środzie Wielkopolskiej.

Następnie rozpoczął studia historyczne w Uniwersytecie Poznańskim, gdzie na swojego mistrza wybrał czołowego wówczas polskiego mediewistę prof. Kazimierza Tymienieckiego. Pod jego kierunkiem przygotował i obronił w czerwcu 1939 r. pracę maderską „Polityka księcia pomorskiego Bogusława I”. Plany związane z pracą zawodową oraz planowany wyjazd na stypendium do jednego z ośrodków naukowych Niemiec udaremnił wybuch II wojny światowej. Jako uczestnik wojny obronnej doświadczył wszystkich perypetii wrześniowych dni. Po rozwiązaniu oddziału w okolicach Kutna powrócił do domu, aby w styczniu 1940 r. opuścić go z nakazu władz okupacyjnych.

Znalazł się w Tczowie pod Zwoleńniem, gdzie pracował w lokalnej administracji, uczestniczył też w tajnym nauczaniu. Działalność ta zjednała Mu życzliwość mieszkańców Zwoleńni i okolic, okazywaną do ostatnich dni Jego życia.

Wiosną 1945 r. powrócił do Poznania, gdzie został zatrudniony jako starszy asystent w kierowanym przez prof. Tymienieckiego Zakładzie Historii Średniowiecznej Uniwersytetu. Przygotował i obronił w 1946 r. pracę doktorską na temat „Bogusław I książę Pomorza Zachodniego”, opublikowaną w dwa lata później przez Instytut Bałtycki. W latach następnych był adiunktem tego Zakładu (od 1947) oraz zastępcą profesora (od 1950).

Latem 1952 r. przybył Kazimierz Myśliński do Lublina, skierowany decyzją władz ministerialnych do pracy w UMCS. Był obok prof. Józefa Garbacika z Krakowa głównym organizatorem Sekcji Historii i Wydziału Humanistycznego. Objął funkcję prodziekana (1952-1954). Jednocześnie został kierownikiem Katedry Historii Polski, którą zorganizował od podstaw. Jako znakomity organizator, posiadający umiejętność zjednywania sobie sojuszników, przyczynił się wydatnie do rozwoju Wydziału, pełniąc funkcję jego dziekana w latach 1954-1955 i 1959-1962. Był również prorektorem UMCS, w latach 1955-1956.

Jego zainteresowania badawcze, wyniesione z seminarium prof. Tymienieckiego, koncentrowały się w okresie poznańskim na problemach dziejów Pomorza Zachodniego, Słowiańszczyzny Połabskiej oraz stosunkach polsko-niemieckich w średniowieczu. Po przyjeździe do Lublina odsunął je jednak na kilkanaście lat na plan dalszy. Zajął się wówczas dziejami Lubelszczyzny, a zwłaszcza rozwojem ośrodków miejskich, Kraśnika, Urzędowa, Kocka i przede wszystkim Lublina, poszerzając w sposób istotny stan wiedzy o średniowiecznych dziejach tego regionu. Brał udział także we wszystkich przedsięwzięciach badawczych nad historią Lubelszczyzny, które zostały podsumowane w I tomie jej dziejów, opublikowanym w 1975 r.

W drugiej połowie lat 60. powrócił Kazimierz Myśliński do problematyki Słowiańszczyzny Połabskiej, włączając się do badań koordynowanych przez Uniwersytet Poznański. Zaowocowały one wieloma rozprawami, publikowanymi w kraju i za granicą. Ich podsumowaniem była książka *Polska wobec Słowian Połabskich do końca XII wieku*, opublikowana w 1993 r.

Koncentrując się na tej problematyce, wielokrotnie powracał Kazimierz Myśliński do problematyki

ziem nad Wisłą i Wieprzem. Kierował pracami nad monografią *Zwoleńni*, opublikowaną w 1977 r. Później zajął się osobą Dymitra z Goraja. Opublikował o nim kilka artykułów i książkę *Dzieje kariery politycznej w średniowiecznej Polsce. Dymitr z Goraja* (1981). Następnie kierował pracami zespołu, w ramach programu „Wisła”, który badał rozwój punktów obronnych nad tą rzeką. Znane i cenione w kraju i za granicą rezultaty badań naukowych profesora Myślińskiego to ogółem ponad 200 publikacji, książek, artykułów, recenzji, prac redakcyjnych.

Wiele uwagi poświęcał Zmarły Profesor kształceniu studentów i młodych pracowników nauki. Wypromował 211 magistrów (ostatnich w 1993 roku) i 8 doktorów, z których 4 uzyskało habilitację. Jego stosunek do uczniów cechowała zawsze życzliwość i serdeczność. Uczył ich szacunku do źródeł historycznych i odpowiedzialności za formułowane wnioski. Doceniał rzetelną pracę i według jej wyników formułował sobie zdanie o współpracownikach.

Ta ostatnia uwaga odnosi się do Jego stosunku do wszystkich ludzi, których spotkał na swojej drodze życia. Cechowała Go zawsze wobec nich życzliwość i tolerancja. Sam zdeklarowany zwolennik idei lewicowych, w trudnych czasach PRL nie wahał się bronić ludzi o odmiennych poglądach politycznych. Zaskarbił sobie tym powszechne uznanie i szacunek w Instytucie, na Wydziale, Uniwersytecie, ale także w lubelskim środowisku naukowym.

Dużą uwagę przywiązywał Profesor Myśliński do swoich obowiązków uniwersyteckich, na stanowisku docenta (od 1954 r.), profesora nadzwyczajnego (od 1966) i profesora zwyczajnego (od 1980), pełniąc w latach 1978-1981 i 1984-1986 funkcję dyrektora Instytutu Historii oraz kierownika Katedry Historii Polski do XVIII wie-

ku, zmienionej w 1970 r. na Zakład Historii Średniowiecznej Instytutu Historii. Funkcję tę pełnił do 1986 r., kiedy przeszedł na emeryturę, chociaż ściśle związki z Zakładem utrzymywał do ostatnich dni życia.

Czynnie uczestniczył także w życiu społecznym i naukowym. Działał w Polskim Towarzystwie Historycznym, był wielokrotnie prezesem Oddziału Lubelskiego, członkiem Zarządu Głównego oraz przez dwie kadencje jego wiceprezesem. Przez 8 lat kierował pracami Komisji Historycznej Lubelskiego Towarzystwa Naukowego (1970-1978). Wiele lat był członkiem Komitetu Nauk Historycznych PAN i Instytutu Zachodniego w Poznaniu. W latach 1963-1986 pełnił obowiązki redaktora naczelnego „Rocznika Lubelskiego”, którego 18 tomów ukazało się pod Jego redakcją. Współpracował także z towarzystwami regionalnymi, zwłaszcza z Zamojskim Towarzystwem Przyjaciół Nauk i Radomskim Towarzystwem Naukowym. Do współpracy z tymi stowarzyszeniami zachęcał także swoich uczniów.

Osiągnięcia badawcze i dydaktyczne Profesora Kazimierza Myślińskiego były uhonorowane kilkakrotnie nagrodami Ministra, a także nagrodami wojewódzkimi, woj. lubelskiego, radomskiego i zamojskiego. Otrzymał Złoty Krzyż Zasługi (1954), Krzyż Kawalerski OOP (1959), Krzyż Oficerski OOP (1971), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1982).

Dla wszystkich, którzy Go znali, Kazimierz Myśliński pozostanie we wspomnieniach jako uczony i człowiek zawsze gotowy do rady i dyskusji. Jego współpracownikom będzie brakowało pogodnego sceptycyzmu Profesora, pozwalającego z dystansem podchodzić do problemów, które niesie życie.

Cześć Jego Pamięci

Ryszard Szczygiel

Studiów Brytyjskich od lat niestrudzona prof. dr hab. **Krystyna Kujawińska-Courtney** ukazała współpracę tego ośrodka z innymi zagranicznymi, a więc z profesorem Bojarskim, animatorem z studiów conradowskich w USA, i zagranicznymi czasopismami naukowymi reprezentowanymi na konferencji: z Portugalii „The European English Messenger” przez profesora Martina Kaymana z Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu w Coimbrze i anglo-rosyjskiej „Rubriki” przez profesora Władimira Byczenkowa z Wydziału Filozofii Uniwersytetu Moskiewskiego. Organizatorzy konferencji potrafią nawiązywać kontakty ze sponsorami, co pozwala na stworzenie doskonałej oprawy artystycznej. W bieżącym roku uczestnicy zwiedzili pałac poradziwiłowski w Nieborowie, będąc podejmowani obiadem w salach gościnnych pałacu. Tematyka konferencji

dotyczyła wpływów brytyjskich na kulturę światową w krajach różnych kontynentów: Australii, Południowej Afryki, a także Polski. W tym kontekście warto odnotować udany referat dr Zofii Gołębiewskiej z Instytutu Historii, która mówiła o wpływach angielskich na model kultury polskich arystokratów Czartoryskich w prowincjonalnym ośrodku w Puławach w XVIII i XIX wieku. Te wiadomości dla cudzoziemców były rewelacyjne i egzotyczne. Ośrodek Studiów i Badań Brytyjskich w Łodzi integruje badaczy polskich i zagranicznych zajmujących się dziejami brytyjskimi. Dostarcza też informacji o ich osiągnięciach badawczych do czasopism naukowych, a także pomaga w publikowaniu własnych badań w zagranicznych czasopismach naukowych. Warto z tym ośrodkiem współpracować.

Losy Polek

W dniach 1-2 września 1999 r. odbyło się w Wiedniu IV Sympozjum Biografistyki Polonijnej, zorganizowane przez Zakład Biografistyki Polonijnej PUNO w Paryżu, Stację Naukową PAN w Wiedniu oraz Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Kielcach. Każde spotkanie poświęcone jest konkretnemu problemowi badawczemu. Tym razem rozważono „Losy Polek żyjących na obczyźnie i ich wkład w kulturę i naukę świata”. Przygotowano około 50 wystąpień, z których tylko część została wygłoszona podczas Sympozjum. W całości zostały opublikowane w książce pt. *Losy Polek. IV Sympozjum Biografistyki Polonijnej. Wie-*

deń 1999 (red. A. Z. Judyccy, Wyd. Czelej, Lublin 1999).

UMCS reprezentowali referenci z Instytutu Historii: prof. dr hab. Jan Lewandowski, prof. dr hab. Tadeusz Radzik, prof. dr hab. Wiesław Śladkowski, dr hab. Małgorzata Willaume, prof. UMCS oraz z Wydziału Politologii: prof. dr hab. Władysław Kucharski i prof. dr hab. Edward Olszewski.

Wśród imprez towarzyszących Sympozjum należy wspomnieć uroczystość wręczenia nagród Polonia Semper Fidelis. Laureatami zostali m.in. przedstawiciele lubelskiego środowiska naukowego z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego – ks. prof. dr hab. Edward Walewander i ks. prof. dr hab. Z. Zieliński.

M.W.

Profesor Kazimierz Myśliński

2.

1.

3.

4.

5.

6.

1. Kazimierz Myśliński jako prorektor (1956)
2. Rektor Andrzej Burda wraz z prorektorami i dziekanami (trzeci z prawej prof. Myśliński) - 1956
3. Profesor z magistrantkami (maj 1956)
4. Po egzaminie magisterskim (30 czerwca 1960)
5. Delegacja UMCS na Uniwersytecie w Jassach (listopad 1960)
6. Podczas X Zjazdu Historyków Polskich (wrzesień 1969); obok K. Myślińskiego prof. Jerzy Topolski i prof. Zygmunt Mańkowski
7. Uroczyste posiedzenie Rady Wydziału 9 października 1977 w Dworku Kościuszków na Sławinku
8. Podpisanie umowy o współpracy między Naczelną Dyрекcją Archiwów Państwowych i UMCS; obok prof. Myślińskiego siedzą (z prawej) rektor UMCS prof. Wiesław Skrzydło i prof. Tadeusz Walichnowski, naczelny dyrektor Archiwów Państwowych (17 maj 1978)

7.

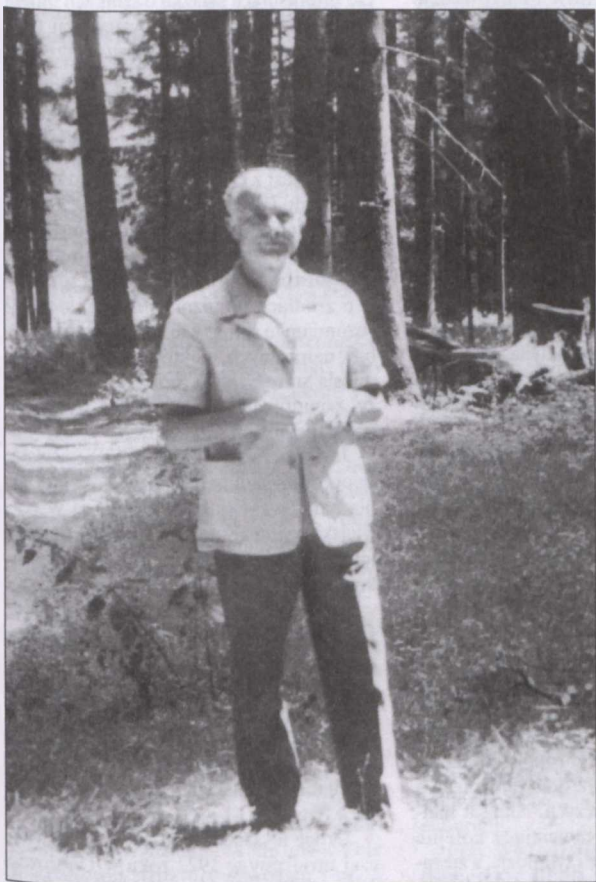
8.

9

10

11

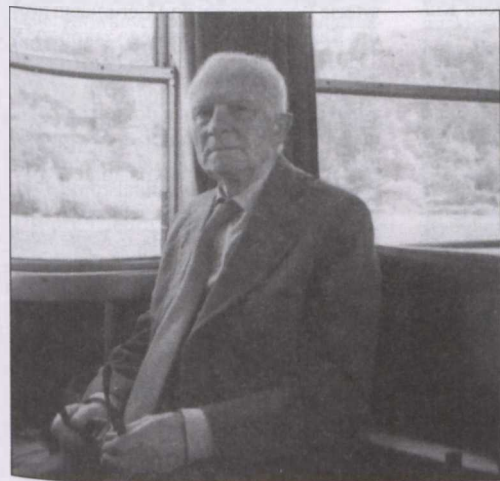

13

12

14

15

- 9. Spotkanie towarzyskie na Kongresie Sławistów w Kijowie (wrzesień 1985)
- 10. Jubileusz 80-lecia Muzeum Lubelskiego; przemawia przewodniczący Rady Naukowej Muzeum (listopad 1986)
- 11. Na uroczystościach 50-lecia Liceum Ogólnokształcącego w Zwoleniu (marzec 1987)
- 12. Na wypoczynku letnim w Suścu (1978)
- 13. Na spacerze z Agusią (luty 1995)
- 14. Jubileusz 80-lecia urodzin. Gratulacje składa prof. Jadwiga Krzyżaniakowa (4 marca 1996)
- 15. Podczas letniej przejażdżki statkiem po Wiśle w Kazimierzu (13 września 1998)

JUBILEUSZE • KONFERENCJE • ZJAZDY

9 i 10 września br. miała miejsce w Lublinie konferencja naukowa poświęcona przełomowemu wydarzeniu w dziejach Polski i Litwy, a mianowicie unii lubelskiej 1569 roku.

Ciężar organizacji sesji wzięli na siebie Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, na czele z rektorem prof. dr. hab. Marianem Harasimiukiem, Lubelski Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego z prezesem dr. Adamem An-

drzejem Witusikiem oraz Muzeum Lubelskie na Zamku z dyrektorem Zygmuntem Nasalskim. Honorowy patronat nad konferencją objęli marszałek województwa lubelskiego Arkadiusz Bratkowski i prezydent miasta Lublina Andrzej Pruszkowski. Uroczyste otwarcie obrad zaszczylił obecnością metropolita lubelski ks. arcybiskup Józef Życiński. Obrady toczyły się w Galerii Malarstwa Polskiego Muzeum Lubelskiego na Zamku przed obrazem Jana Matejki *Unia Lubelska*.

LUBELSKA UNIA 1569 ROKU I JEJ ROLA DZIEJOWA

Zaplanowany wcześniej termin konferencji zbiegł się nieszczęśliwie ze śmiercią prof. Kazimierza Myślińskiego, twórcy studiów historycznych na UMCS i autora szeregu prac dotyczących stosunków polsko-litewskich. Uczestnicy sesji uczcili minutą ciszy pamięć Profesora.

W czasie obrad zaprezentowano 17 referatów, obejmujących bardzo szeroką problematykę od średniowiecza po czasy współczesne. Dr Bożena Nowak z Zakładu Historii Polski Średniowiecznej UMCS nakreśliła sytuację poprzedzającą zawarcie unii między Polską a Litwą, uwarunkowania towarzyszące temu aktowi i losy unii do aktu horodelskiego z 1413 roku (*Polska i Litwa na przełomie XIV i XV wieku*). Dalszy rozwój wzajemnych relacji Polski i Litwy był tematem wystąpienia dr hab. Anny Sochackiej z tego samego zakładu. Autorka omówiła dzieje i charakter unii polsko-litewskiej w XV wieku, podkreślając zarówno elementy łączące jak i dzielące oba człony monarchii jagiellońskiej (*Losy związku polsko-litewskiego od unii horodelskiej do unii mielnickiej*). Prof. dr hab. Bogdan Rok z Uniwersytetu Wrocławskiego zajął się tłem politycznym poprzedzającym zawarcie unii lubelskiej w 1569 roku (*Uwarunkowania polityczne unii lubelskiej*), a dr Adam A. Witusik z Zakładu Historii XVI-XVIII wieku UMCS twórcami unii lubelskiej, prezentując zwolenników i przeciwników utrzymania związku dwu państw (*W kręgu twórców unii lubelskiej*).

Prof. dr hab. Stefan Nieznanowski z Instytutu Polonistyki UMCS przedstawił poezję polityczną towarzyszącą wydarzeniom związanym z unią lubelską (*Okolicznościowa poezja polityczna sejmiku lubelskiego 1569 roku*).

Dwa referaty zostały poświęcone miejscu zawarcia aktu unijnego. Mgr Grażyna Jakimińska z Muzeum Lubelskiego zajęła się zamkiem lubelskim i kwestią,

gdzie właściwie dokonano podpisania aktu: na zamku czy też w kościele św. Stanisława (*Zamek lubelski – rezydencja królewska i miejsce zaprzysiężenia unii*). Prof. dr hab. Ryszard Szczygiel z Zakładu Historii Polski Średniowiecznej omówił pozycję i rolę Lublina w okresie zawierania unii polsko-litewskiej (*Lublin – miasto sejmiku unijnego*).

Tematem wystąpienia dr. Piotra Dymela z Zakładu Nauk Pomocniczych Hi-

stории UMCS była symbolika państwa Rzeczypospolitej Obojga Narodów, zaś prof. dr. hab. Edwarda Mierzwy z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie wpływ unii polsko-litewskich na unie angielsko-szkockie (*Inspiracyjna rola unii polsko-litewskich dla unii angielsko-szkockich*).

Dr Eugeniusz Janas z Zakładu Historii XVI-XVIII wieku UMCS scharakteryzował znaczenie unii lubelskiej dla dalszych dziejów Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Kontynuacją tego wątku był referat prof. dr. hab. Jana Ziółka z Katoickiego Uniwersytetu Lubelskiego, podkreślający współdziałanie Polaków i Litwinów w okresie zaborów (*Wspólnota Orła Białego i Pogoni w XIX wieku*). Innego nurtu, wypuklającego odrębności między Polską i Litwą, dotyczyły referaty dr. hab. Mariana Chachaja z Zakładu Historii XVI-XVIII wieku UMCS – *Świadomość państwowa i etniczna Litwinów po unii lubelskiej* i prof. dr. hab. Jana Lewandowskiego z Zakładu Historii Nowożytnej UMCS, który omówił stosunek Litwinów do polskich dążeń niepodległościowych w okresie zaborów (*Litewski ruch narodowy wobec idei związku z Polską*).

Zamknięciem ciągu chronologicznego było wystąpienie dr. hab. Stanisława Michałowskiego z Wydziału Politologii UMCS na temat – *Unia lubelska jako wzór kształtowania stosunków między narodami*.

Ponadto wygłoszono referaty: dr Tadeusz Adamek – *Lubelsko-lwowskie symbole unii*, mgr Zbigniew Święch z Krakowa – *Katedra wileńska symbolem związków Polski z Litwą*. Mgr Janina Kowalik z Muzeum Lubelskiego omówiła obraz Jana Matejki *Unia Lubelska*, przed którym toczyły się obrady.

W sesji wzięli udział pracownicy naukowi UMCS, KUL, Archiwum Państwowego w Lublinie, Muzeum Lubelskiego, a także miłośnicy historii oraz liczne grono młodzieży licealnej, która w oderwaniu od podręczników dzięki żywemu słowu mogła delektować się historią. Dodatkową atrakcją była możliwość zwiedzania Kaplicy Zamkowej – perły malarstwa rusko-bizantyńskiego w Polsce.

Całość konferencji zakończyła dyskusja naukowa i rekapitulacja, której dokonał dr hab. Stanisław Michałowski.

Stawomir Syty

ARCHEOLOGICZNY JUBILEUSZ

Jeden z najwybitniejszych polskich prahistoryków prof. dr hab. Jerzy Wielowiejski z Polskiej Akademii Nauk obchodził właśnie rocznicę 50 lat od chwili ogłoszenia drukiem swojej pierwszej publikacji i 75-lecie urodzin. Uroczystość na cześć Jubilata odbyła się pierwszego dnia międzynarodowej konferencji bronioznawczej organizowanej w Nałęczowie. Zasługi dla kształtowania lubelskiego środowiska badaczy okresu rzymskiego docenione zostały przez Władze naszej Uczelni i nagrodzone medalem Amicus Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, który w imieniu Jego Magnificencji Rektora wręczył dziekan Wydziału Humanistycznego prof. dr hab. Stanisław Grabias. Zespół redakcyjny wydawanego w Katedrze Archeologii rocznika „Kultura Przeworska” postanowił zadedykować profesorowi IV tom, który zawiera również pełną bibliografię prac dostojnego Jubilata. Liczne grono wybitnych specjalistów miało okazję wznieść toast za zdrowie w sposób godny badaczy dziejów Barbaricum – lampką miodu. Wzruszony Jubilat w przemówieniu wyraził wdzięczność Uniwersytetowi Marii Curie-Skłodowskiej i zespołowi badającemu okres rzymski za uhonorowanie jego naukowej drogi i pamięć o serdecznych związkach z lubelską archeologią.

W swoim życiu, przepelnionym niestającą archeologiczną przygodą, zapisał się prof. Wielowiejski jako niezwykle aktywny uczony, stawiający podwaliny nowoczesnych badań nad kontaktami z Imperium Rzymskim, numizmatyką, zagadnieniami starożytnego gospodarki, handlem bursztynem i wieloma innymi problemami starożytności.

W imponującym dorobku bez mała 400 publikacji, znalazło się pięć autorskich książek i cztery dalsze, napisane z innymi uczonymi kolegami; 122 artykuły naukowe ogłaszane w wielu krajach, jak również najbardziej prestiżowych czasopiśmie zagranicznych. Część z nich z uwagi na ogromną objętość mogłaby w gruncie rzeczy stać się dalszymi książkami. Jerzy Wielowiejski jest też autorem niecodziennej, bo liczącej aż 122 pozycje, liczby recenzji naukowych. Przez długie lata trudnego dostępu do literatury europejskiej stanowiły one podstawowe źródło informacji o nowościach wydawniczych. Napisał nadto 73 komunikaty omawiające kolejne kongresy, konferencje i sympozja, a zestawienie uzupełnia 55 sprawozdań z badań wykopaliskowych, posiedzeń rad naukowych i działalności macierzystej instytucji, jaką przez lata był Instytut Historii Kultury Materialnej PAN.

W tym dorobku są publikacje, które z jednej strony stanowią oczywisty naukowy pomnik autora, z drugiej natomiast dokumentują etapy naukowych dokonań, zainteresowań i przebieg kariery. W 1957 roku ukazała się praca o wymianie handlowej między południową Polską a Imperium Rzymskim, która anonsowała – jak się miało z czasem okazać – główny kierunek zainteresowań Profesora. Temat ten wrócił jeszcze w opracowaniu ogłoszonym w roczniku „Archeologia”, by później w różnych aspektach powtarzać się do dnia dzisiejszego. Jednak do miana pierwszego „kamienia milowego” w polskiej archeologii postawionego przez J. Wielowiejskiego pretenduje obszerne dzieło o prze-

mianach gospodarczo-społecznych w okresie późnolateńskim i rzymskim, które zajęło cały tom *Materiałów starożytnych*. Ta pierwsza w dziejach polskiej prahistorii tak obszerna monografia znalezisk kultury przeworskiej zawierała również pierwszy szczegółowy katalog wszystkich znanych autorowi stanowisk.

Kolejne pomnikowe dzieło ukazało się w 1970 roku. Książka o kontaktach rzymskich prowincji Noricum i Pannonii z ludami północnymi stała się europejskim wydarzeniem naukowym i nieocenionym przewodnikiem dla wszystkich, którzy kontynuowali wątki podjętej w niej problematyki. Później, w 1980 roku ukazała się jeszcze interesująca książka o szlakach bursztynowych, gdyż sprawa dystrybucji tego surowca, rolę, jaką spełniał on w przemianach gospodarczych i społecznych, są kolejnymi zagadnieniami, którym Profesor poświęca wiele uwagi.

Ukoronowaniem działalności naukowej Jubilata jest z całą pewnością trud redakcji V tomu *Prahistorii ziem polskich* (okres późnolateński i rzymski), gdzie nie tylko przewodził zespołowi najznakomitszych specjalistów, ale również napisał rozdziały o źródłach numizmatycznych, szeroko rozumianym rolnictwie, eksploatacji zasobów naturalnych, niektórych działach rzemiosła starożytnego, pożywieniu i odzieży, komunikacji, transporcie i wymianie oraz stosunkach społecznych.

Jest rzeczą ze wszech miar oczywistą, że ogromny ładunek wiedzy i doświadczenia naukowego, jaki zdobył Jerzy Wielowiejski, wymusił na nim potrzebę podzielenia się nią z szerszym gronem czytelników, nie mających na co dzień nic lub niewiele wspólnego z archeologią. Tym należy najprawdopodobniej tłumaczyć powstanie dwóch książek wydanych w najbardziej prestiżowych seriach historycznych („Życie codzienne” i słynny „Ceram”, wydawane przez Państwowy Instytut Wydawniczy): o życiu codziennym w okresie rzymskim na ziemiach polskich i *Na drogach i szlakach Rzymian*.

Drogę na szczyty naukowej kariery zaczął urodzony w 1922 roku w Dąbrowie Górniczej profesor Jerzy Wielowiejski zdobyciem matury w Kielcach. Studia z zakresu archeologii i historii na Uniwersytecie Wrocławskim pod kierunkiem prof. dra Kazimierza Majewskiego zakończył w 1950 roku pracą magisterską *Praca niewolników w gospodarstwie domowym w starożytnej Grecji*. Dysertację doktorską na temat *Przemian gospodarczo-społecznych u ludności południowej Polski w okresie późnolateńskim i rzymskim* sfinalizował Jubilat w 1958 roku, habilitował się w 1970 roku na podstawie dzieła o *Kontaktach Noricum i Pannonii z ludami północnymi*.

W nadziei, że jeszcze wiele lat będzie nam dane dzielić radość odczytywania starożytności z Profesorem Jerzym Wielowiejskim, życzymy wiele, wiele zdrowia i wytrwałości w realizacji naukowych planów.

JUBILEUSZE • KONFERENCJE • ZJAZDY

O naszej Patronce

Oficjalny akt prawny, powołujący do życia Wydział Prawa UMCS, został opublikowany w numerze 53 „Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej” z 14 października 1949 r. Pierwszym dziekanem Wydziału został prof. dr Aleksander Wolter. Wśród pierwszych nauczycieli akademickich wydziału byli m.in.: prof. dr Leon Halban, dr Józef Mazurkiewicz i dr Aleksander Kierek.

Struktura organizacyjna Wydziału w mijającym 50-leciu ulegała ewolucji. W

mana jest do dzisiaj. W 1979 roku został utworzony Zakład Teorii Organizacji i Kierownictwa.

W 1980 r. powstał Zakład Prawa Rolnego. W 1981 roku Zakład Prawa Cywilnego i Postępowania Cywilnego podzielono na dwa Zakłady: Prawa Cywilnego oraz Postępowania Cywilnego i Międzynarodowego Prawa Handlowego. W 1989 roku powołano Zakład Postępowania Administracyjnego, a w 1990 roku Zakład Kryminalistyki i Prawa Dowodowego. W następ-

50-LECIE WYDZIAŁU PRAWA I ADMINISTRACJI UMCS

roku 1949 powołano pięć katedr. Były to: Katedra Powszechnej Historii Ustroju i Prawa (kierownik: prof. dr L. Halban), Katedra Historii i Prawa Polskiego (kierownik: zastępca profesora dr Józef Mazurkiewicz), Katedra Historii Gospodarczej (kierownik: zastępca profesora dr Aleksander Kierek), Katedra Prawa Cywilnego I (kierownik: prof. dr Aleksander Wolter), Katedra Prawa Cywilnego II (kierownik: prof. dr Witold Czachórski).

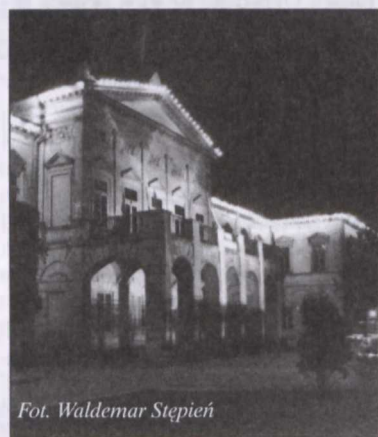
W roku 1950 utworzono: Katedrę Teorii Państwa i Prawa (kierownik: prof. dr Grzegorz L. Seidler), Katedrę Prawa Państwowego (kierownik: zastępca profesora dr Andrzej Burda), Katedrę Prawa Karnego (kierownik: prof. dr Tadeusz Cyprian), Zakład Prawa Administracyjnego (kurator, zastępca profesora dr Aleksander Kierek).

W rok później utworzono następne katedry: Katedrę Prawa Rzymskiego (kierownik: dr Adam Wiliński), Katedrę Postępowania Karnego (kierownik: dr Tadeusz Taras), Katedrę Prawa Międzynarodowego Publicznego (kierownik: dr Marek Korowicz), Katedrę Postępowania Cywilnego (kierownik: doc. dr Henryk Trammer), Katedrę Prawa Finansowego (kierownik: zastępca profesora dr Jerzy Opydo).

W 1956 r. powstała Katedra Prawa Pracy (kierownik: prof. Eugeniusz Modliński), w 1959 r. Katedra Prawa Cywilnego i Obrotu Gospodarczego (kierownik: prof. dr Stefan Buczkowski). W roku 1965 utworzona została Katedra Historii Doktryn Politycznych i Prawnych (kierownik: doc. dr hab. Jan Malarezyk).

Najbardziej znaczącą zmianą w funkcjonowaniu Wydziału stało się utworzenie instytutowej struktury Wydziału i przekształcenie Katedr w Zakłady. Rozwiązanie to było dyskutowane przez kilka lat i miało zarówno gorących zwolenników, jak i zdecydowanych przeciwników. Ostatecznie Rada Wydziału 1 października 1970 r. przyjęła nowe zasady organizacji Wydziału. Uległa zmianie również dotychczasowa nazwa na: Wydział Prawa i Administracji UMCS. Utworzone zostały trzy Instytuty: Administracji i Prawa Publicznego (dyrektor: prof. dr hab. Andrzej Burda), Historii i Teorii Państwa i Prawa (dyrektor: prof. dr hab. Józef Mazurkiewicz), Prawa Sądowego (dyrektor: prof. dr hab. Mieczysław Sawczuk).

Instytut Prawa Sądowego w 1973 r. podzielono na: Instytut Prawa Cywilnego (dyrektor: prof. dr hab. Mieczysław Sawczuk) i Instytut Prawa Karnego (dyrektor: prof. dr hab. Tadeusz Taras). W tym kształcie struktura instytutowa Wydziału utrzy-

Fot. Waldemar Stepień

Pierwsza siedziba Wydziału Prawa przy Placu Litewskim

nych latach poza strukturą Instytutów powstały dwie jednostki organizacyjne: Katedra Postępowania Cywilnego i Międzynarodowego Prawa Handlowego (kierownik: prof. dr hab. M. Sawczuk), utworzona w 1990 roku z Zakładu Postępowania Cywilnego i Międzynarodowego Prawa Handlowego. W 1993 roku powstał Zakład Prawa Wspólnot Europejskich (kierownik: prof. dr hab. Ryszard Skubisz). W 1998 roku utworzono Zakład Prawa Karnego Porównawczego.

Od 1969 r. istnieje Filia UMCS w Rzeszowie, powołana zarządzeniem Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z 18 kwietnia 1969 r. Stanowisko prorektora ds. Filii objął doc. dr hab. Jan Szreniawski. Filia prowadzi studia w zakresie prawa i ekonomii.

Przy Wydziale Prawa funkcjonują dyplomowe studia w zakresie: Konstytucjonalizmu, Integracji Europejskiej, Prawa Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, Administracji i Zarządzania. Od roku akademickiego 1996/1997 prowadzone są w trybie indywidualnej organizacji studia doktorskie.

W 1994 r. utworzono grupę zamiejscową zaocznych studiów prawniczych przy Wyższej Szkole Inżynierskiej w Radomiu (obecnie: Politechnice). Od 1997 r. istnieje również grupa zamiejscowa zaocznych studiów administracyjnych drugiego stopnia. W 1998 r. powołano grupę zamiejscową zaocznych studiów prawniczych w Zamościu przy Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej im. Jana Zamoyskiego.

Obecnie na Wydziale istnieją cztery Instytuty: Administracji i Prawa Publicznego z 8 zakładami, Historii i Teorii Państwa i Prawa z 6 zakładami, Prawa Karnego z 4 zakładami, Prawa Cywilnego z 3

Pierwszy dziekan Wydziału Prawa prof. dr Aleksander Wolter; reprodukcja fotografii Edwarda Hartwiga

zakładami, a także dwie samodzielne jednostki: Katedra Postępowania Cywilnego i Międzynarodowego Prawa Handlowego oraz Zakład Prawa Wspólnot Europejskich.

Przełom w procesie przygotowywania kadry naukowo-dydaktycznej na potrzeby Wydziału nastąpił w 1959 r. Wydział Prawa uzyskał wówczas uprawnienia do przeprowadzania przewodów doktorskich i habilitacyjnych.

W 1955 r. na Wydziale Prawa UMCS uruchomione zostały studia eksternistyczne II stopnia, a następnie pełne studia prawnicze typu eksternistycznego, włączone w roku 1970 do studiów zaocznych. W latach 1959-1985 działało przy Wydziale Zaoczne Zawodowe Studium Administracyjne. Obsługiwało punkty konsultacyjne w Rzeszowie i Zamościu, później również w Stalowej Woli, Radomiu, Białej Podlaskiej, Jarosławiu i Chełmie. W roku 1969 powstało magisterskie Zaoczne Studium Administracji, które zostało przekształcone w zaoczne studia administracyjne. Od roku 1964 Wydział Prawa UMCS prowadził 5-letnie zaoczne magisterskie studia prawnicze dla pracujących z punktem konsultacyjnym w Rzeszowie. Studia te włączone zostały w zakres działania Filii UMCS w Rzeszowie. Absolwenci Wydziału Prawa i Administracji UMCS stanowią pokaźną liczbę zatrudnionych w organach wymiaru sprawiedliwości i administracji rządowej lub samorządowej całego kraju, nierzadko piastując prestiżowe urzędy i stanowiska.

Pierwszą siedzibą Wydziału (Collegium Iuridicum) był gmach przy Placu Litewskim 3, popularnie zwany „Pałacem Radziwiłłów”, w którym część pomieszczeń pozostawała jednak w dyspozycji innych instytucji. Niektóre katedry zajmowały pomieszczenia w odległych punktach miasta. Pałac Radziwiłłów pozostał w gestii Wydziału Prawa do roku 1980. Od 1981 roku wszystkie jednostki wydziałowe mieszczą się we wzniesionym w latach siedemdziesiątych gmachu Wydziału przy placu Marii Curie-Skłodowskiej 5.

Informacje zaczerpnięto z: *Informatora Wydziału Prawa i Administracji* pod red. Tadeusza Bojarskiego, Lecha Dubela, Aleksandra Oleszki, Niny Zielińskiej, Lublin 1999.

W talii

Niedawno belgijska fabryka kart do gry „Carta mundi” wyprodukowała brydżową talię pn. „MillenniumM”, w której na awersach wszystkich kart znajdują się podobizny (popiersia) najbardziej znanych - w mijającym tysiącleciu - postaci, reprezentujących sztukę, muzykę, politykę i naukę. Troje spośród nich to nasi rodacy: Nicolaus Copernicus (9 karo), Frédéric Chopin (9 kier) i Marie Curie (dama karo). Ciekawe i zarazem logiczne, że król karo w tej talii to Alfred Nobel. Na rewersach kart wizerunek patronki naszego Uniwersytetu figuruje, w odpowiednim pomniejszeniu, pomiędzy Napoleonem Bonaparte z lewej i monarchą Ludwikiem XIV z prawej strony.

Talię kart „MillenniumM” można nazwać komercyjną, jednak dla kolekcjonerów kart do gry stanowi ona łaskomy kasek, tym bardziej że jeden komplet kosztuje - w przeliczeniu na złotówki - ca 80 gr.

„Angorka” nr 36 (5.IX.99)

„Maria Curie” na Marsie

Zainstalowana na kosmicznym pojeździe aparatura umożliwi badania próbek marsjańskiej gleby i skał

Miniaturowy pojazd do badań powierzchni Marsa w amerykańskiej misji Mars Surveyor - 2001 został nazwany przez NASA „Maria Curie”, na cześć polskiej uczzonej.

JUBILEUSZE • KONFERENCJE • ZJAZDY

JUBILEUSZ

Urodził się 20 września 1939 r. we wsi Zaporze na Zamojszczyźnie, skąd w 1957 r. przybył do Lublina, by studiować historię na UMCS. Magisterium uzyskał w 1962 r. Wtedy rozpoczął okres pracy zawodowej: najpierw w Prezydium WRN w Lublinie, potem w Wojewódzkim Komitecie ZSL. Sympatie polityczne Profesora, związane z ruchem ludowym, zaczęły się kształtować jeszcze podczas studiów.

W pierwszych latach pracy młody adept historii podjął próbę badań naukowych. W kręgu jego zainteresowań znalazły się dzieje wsi i ruchu ludowego na Lubelszczyźnie, tematyka pozostająca na uboczu dociekań naukowych. Jan Jachymek publikował artykuły i rozprawy z tej dziedziny, zwieńczone dysertacją doktorską „Oblicze społeczno polityczne wsi lubelskiej w latach 1930-1939”, pod naukowym kierunkiem prof. Marii Turlejskiej, obronioną w Instytucie Historii PAN w Warszawie w 1974 r.

Doktorat stworzył nowy etap w życiu zawodowym. W tym samym roku został zatrudniony jako adiunkt w Studium Nauk Politycznych UMCS, przez ówczesnego prorektora i kierownika Studium Albina Koprukowniaka.

Praca na uniwersytecie pozwalała na rozwijanie działalności naukowej, poszerzanie obszarów badawczych. W zakresie zainteresowań profesora Jachymka znalazły się, obok problematyki regionalnej także dzieje ruchu ludowego w Polsce, biografistyka oraz myśl polityczna.

Badania prowadzone przez Profesora cechuje pionierskie podejmowanie tematów, począwszy od przybliżania dziejów ruchu ludowego na Lubelszczyźnie. Profesor przyczynił się do pogłębienia znajomości myśli ludowej i do rozwoju metodologii badań, proponując nowy ich model. W sposób całościowy zaprezentował katalog problemów badawczych w opracowaniu *Myśli politycznej PSL „Wyzwolenie” 1918-1931*. Na podstawie tego dzieła uzyskał w 1983 r. stopień doktora habilitowanego.

Z kolei wydana w 1991 r. książka o *Polskim Stronnictwie Ludowym Lewicy 1913-1924* jest bodaj pierwszym opracowaniem z zakresu dziejów ruchu ludowego, w którym Autor przedstawił przyczyny rozpadu i odejścia ze sceny politycznej ugrupowania.

Profesor nie unika problemów współczesnej myśli ludowej. Jego dzieło *Neoagrarium i trzecia droga. Przebudowa i walka o nową Polskę*, opublikowane w 1993 r., jest propozycją do dyskusji, nie tylko w ruchu ludowym, nad ważnym w okresie przemian ustrojowych zagadnieniem: do jakiej Polski dążą poszczególne ruchy polityczne.

Poza tym Profesor inspirował i kierował badaniami zespołowymi nad ważnymi kategoriami polskiej myśli politycznej, jak: mniejszości narodowe, religia i Kościół katolicki, sojusznicy i przeciwnicy ruchu ludowego. Warto też przy-

pomnieć Jego współudział w organizacji I Kongresu Historyków Wsi i Ruchu Ludowego w czerwcu 1995 r. w Rzeszowie, w 100-lecie ruchu na ziemiach polskich. Profesor Jachymek kierował tam sekcją myśli politycznej i redagował wydawnictwo materiałów z konferencji.

Na bogaty dorobek naukowy Profesora składa się: 15 książek, w tym 6 autorskich, 2 współautorskie i 7 pod redakcją, 2 wydawnictwa źródłowe, liczne rozprawy, artykuły i recenzje naukowe, także różne prace popularnonaukowe – razem 177 pozycji w bibliografii, wszystkie oparte na solidnej podstawie warsztatowej.

Pracę naukową prof. Jachymek łączy umiejętnie z działalnością w różnych zespołach i gremiach kierowniczych w Uniwersytecie, a przede wszystkim w macierzystej jednostce. Przez ostatnie 9 lat kierował najpierw (od 1990 r.) Międzyuczelnianym Instytutem Nauk Politycznych, a od lutego 1993 Wydziałem Politologii, do którego powstania bardzo się przyczynił. Posiada niezaprzeczalny udział w rozwoju Wydziału, zarówno w aspekcie naukowym, dydaktycznym, jak i materialnym. Wyrazem uznania i szacunku dla Jego pracy było 2-krotne powierzenie funkcji dziekana w wyborach 1993 i 1996 r. Podczas obu kadencji Wydział wzbogacił 3 nowe zakłady: Praw Człowieka, Dziennikarstwa, Samorządów i Polityki Lokalnej; powołane zostały nowe specjalności: stosunki międzynarodowe, dziennikarstwo, samorząd i polityka lokalna. Z inspiracji Dziekana i przy Jego udziale powstała w 1994 r. sekcja K (Politologia) „Annales UMCS”.

Dzięki rozległym kontaktom Profesora oraz staraniom i współpracy z władzami rektorskimi uczelni (w okresie kadencji JM Eugeniusza Gąsiora i Kazimierza Goebła) Wydział Politologii uzyskał środki finansowe na generalny remont swej siedziby, dawnego pałacu Lubomirskich. Prace są już w fazie końcowej, a ich rezultat pozwala zaliczyć obiekt do najpiękniejszych, nie tylko w uniwersytecie.

Profesor Jachymek jest też cenionym mistrzem i przyjacielem młodych pracowników nauki. Jego umiejętności widoczne są w pracy Zakładu Myśli Politycznej XIX i XX wieku, który organizował od podstaw w 1984 r. w ciągu minionych lat udało się stworzyć zespół badawczy, wnoszący realny wkład do badań nad myślą polityczną. W stosunku do młodszych kolegów profesora cechuje życzliwość, przy jednoczesnej trosce o poziom merytoryczny i warsztatowy prac przygotowywanych pod jego kierunkiem. Atmosfera życzliwości, a jednocześnie pracy i odpowiedzialności sprzyja zdobywaniu stopni naukowych przez młodych pracowników. Profesor wypromował dotąd 5 doktorów nauk humanistycznych w zakresie historii i politologii; był promotorem 77 prac magisterskich.

Praca na Uniwersytecie nie wyczerpuje kierunków aktywności Profesora. Przez wiele lat działał także na niwie politycznej. Do najbardziej znaczących faktów można tu zaliczyć udział w obradach Okrągłego Stołu w zespole reform politycznych, z ramienia ZSL; kierowanie Zakładem Historii Ruchu Ludowego w latach 1988-1989; udział w Kongresie Odrodzenia Jedności Polskiego Stronnictwa Ludowego w 1990 r., na którym powstało PSL. Na początku lat 90. wycofał się z czynnego życia politycznego.

Jako ludowcowi z przekonania bliskie są Profesorowi sprawy dziejów wsi i ruchu chłopskiego. Swą wiedzą i doświadczeniem służy wielu przedsięwzięciom i inicjatywom: uczestniczy w pracach Rady Naukowej Zakładu Historii Ruchu Ludowego, Kolegium Redakcyjnego „Roczników Dziejów Ruchu Ludowego”, Rady Naukowej Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego, Zarządu Głównego Ludowego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego.

Najbardziej znaczący okres w karierze naukowej i zawodowej prof. Jachymka przypada na lata 90. W 1990 r. został wybrany najpierw dyrektorem MINP, później 2-krotnie dziekanem Wydziału Politologii, w 1990 r. został profesorem tytularnym, a w 1994 uzyskał stanowisko profesora zwyczajnego, w 1994 r. Minister Edukacji Narodowej powołał Go do Komisji Ekspertów MEN w Zespole Nauk Społecznych na 1994-1997. Za Jego kadencji jako dziekana odżyła świetność siedziba Wydziału Politologii. Znaczący pozostaje fakt zaliczenia Wydziału do I kategorii w rankingu KBN.

20 września br. w sali im. Ignacego Daszyńskiego odbyło się uroczyste, otwarte posiedzenie Rady Wydziału Politologii z udziałem zaproszonych gości.

Dziekan Wydziału prof. zw. dr hab. Ziemowit Jacek Pietraś powołał liczne grono zaproszonych gości, wśród nich kierownictwo Uniwersytetu: rektora prof. zw. dr hab. Mariana Harasimiuka; prorektorów: prof. zw. dr hab. Jana Pomorskiego, prof. dr hab. Zbigniewa Krupę, b. rektora prof. zw. dr hab. Kazimierza Goebła i b. prorektora prof. dr hab. Wojciecha Witkowskiego; prezesa Zarządu Głównego Ludowego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego prof. zw. dr hab. Józefa Ryszarda Szaflika; marszałka województwa lubelskiego mgr. Arkadiusza Bratkowskiego; ekscelencję arcybiskupa seniora prof. zw. dr. hab.

Bolesława Pylaka.

Wśród gości znaleźli się współpracujący naukowo z Jubilatami profesorowie z innych ośrodków akademickich: z Warszawy Kazimierz Przybysz, Józef Kukulka, Eugeniusz Zieliński i Romuald Turkowski (UW); rektor Wszechnicy Świętokrzyskiej w Kielcach prof. dr hab. Mieczysław Adamczyk. Byli też profesorowie z innych Wydziałów UMCS, przedstawiciele mediów, najbliżsi członkowie Rodziny Profesora. Przybył mgr inż. Jacek Telenga z małżonką, dyrektor Przedsiębiorstwa Budownictwa Specjalistycznego „Pate” – firmy, która kończy kapitalny remont Pałacu Lubomirskich.

Rektor prof. Marian Harasimiuk wręczył Jubilatowi odznakę „Amicus Universitatis”, podkreślając, że jest On człowiekiem Uniwersytetu, organizatorem i pierwszym dziekanem Wydziału Politologii, który doprowadził do dobrej pozycji w Uczelni.

Reprezentujący prezesa Polskiego Stronnictwa Ludowego Jarosława Kalinowskiego wiceprezes Tadeusz Sławewski wyróżnił profesora medalem pamiątkowym im. Wincentego Witosa – „Za zasługi dla Ruchu Ludowego”.

Następnie prof. dr hab. Alicja Wójcik przedstawiła sylwetkę naukową Jubilata, po czym Komitet Redakcyjny w składzie prof. Z. J. Pietraś, A. Wójcik, dr W. Paruch wręczył prof. Jachymkowi jubileuszowy tom „Annales UMCS”, sec. K, vol. VI, 1999, zatytułowany *Państwo – ludowcy – myśl polityczna*. Te słowa-klucze wyznaczają główne pola badawcze Jubilata. Z kolei Profesor obdarował wydawnictwem jubileuszowym, w którym teksty zamieściło 37 autorów z różnych ośrodków akademickich, panów rektorów Harasimiuka i Goebła, arcybiskupa seniora Pylaka oraz prezesa Kalinowskiego i wiceprezesa Sławewskiego.

W dalszej części dr Ewa Maj, adiunkt w Zakładzie Myśli Politycznej XIX i XX w. odczytała adresy do Jubilata nadesłane przez prof. dr. Petera Filę, dziekana Wydziału Studiów Społecznych Uniwersytetu Masaryka w Brnie (Republika Czeska), prorektora UMCS prof. dr hab. Elżbietę Skrzypek, rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie prof. zw. dr. hab. Michała Śliwę; prof. dr. hab. Witolda Stankiewicza z Warszawy; prof. zw. dr. hab. Marka Kuryłowicza, prof. zw. dr. hab. Antoniego Czubińskiego z Poznania.

Listy i depeze gratulacyjne do Jubilata skierowali też: dr Józef Lepiech, dyrektor Departamentu Szkolnictwa Wyższego MEN, prof. zw. dr hab. Stanisław Dąbrowski, rektor Państwowej Wyższej Szkoły Technicznej w Legnicy, prof. zw. dr hab. Helena Brodowska-Kubicz z Łodzi.

Po części oficjalnej uczestnicy wzięli udział w spotkaniu towarzyskim.

Alicja Wójcik

JUBILEUSZE • KONFERENCJE • ZJAZDY

Zakład Pedagogiki Instrumentalnej powołano do życia w roku akademickim 1989/1990. Oficjalnie rozpoczął działalność 15 lutego 1990 roku jako jednostka organizacyjna kierunku Wychowanie Muzyczne w Instytucie Wychowania Artystycznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Dokumentuje to Zarządzenie nr 4/90 Rektora UMCS prof. dr. hab. Zdzisława Cackowskiego. Od początku funkcję kierownika Zakładu pełni adiunkt II° art. szt. muz. **Corelli Świeca**.

Powstanie Zakładu Pedagogiki Instru-

mentalnej kierował prof. dr. hab. Zdzisław Cackowski, adiunkt Mieczysław Mazurek. Instrumentaliści Zakładu występują w koncertach organizowanych przez: Wydział Artystyczny UMCS, Lubelską Filharmonię, Lubelskie Oddziały Stowarzyszenia Polskich Artystów Muzyków, Związek Kompozytorów Polskich i Związek Polskich Artystów Plastyków, Koło UMCS im. Fryderyka Chopina i placówki kultury Lubelszczyzny.

Na uwagę zasługują też wyjazdy zagraniczne pracowników wynikające z konkretnych zaproszeń. Pedagodzy Zakładu występowały w większości państw Europy, w

X-LECIE ZAKŁADU PEDAGOGIKI INSTRUMENTALNEJ

Kazimierz Kopiński

mentalnej to wynik dążeń doświadczonych artystów-pedagogów, instrumentalistów różnych specjalności, to rezultat dorobku naukowo-dydaktycznego kadry systematycznie rozwijającego się kierunku. Wychowanie Muzyczne kształci uzdolnioną młodzież od blisko 30 lat: od 1971 r. w strukturze Wyższego Studium Nauczycielskiego, od 1973 r. – Wydziału Pedagogiki i Psychologii, od 1976 r. – Instytutu Wychowania Artystycznego, a od roku 1997 – Wydziału Artystycznego UMCS.

W roku jubileuszowym 1999/2000 Zakład Pedagogiki Instrumentalnej zatrudnia 19-osobową kadrę naukowo-dydaktyczną. Kształceniem studentów zajmują się dwie pracownice.

Pracownia Fortepianu

Kierownik: adiunkt II° art. szt. muz. Corelli Świeca, adiunkt Małgorzata Krzemińska-Sribniak, adiunkt Marlena Rekiel-Zezula, asystent Piotr Chlimoniuk, asystent Magdalena Strońska, st. wykładowca Wiesława Gąsowska, st. wykładowca Danuta Skubiszewska, st. wykładowca Ewa Strawa, st. wykładowca Zofia Torricelli Mazurek, wykładowca Grażyna Filipiak, wykładowca Barbara Gajewska-Więclaw.

Pracownia Instrumentów Szkolnych

Kierownik: prof. szt. muz. Jerzy Nalepka (gitara), asystent Jakub Niedoborek (gitara), asystent Elwira Sliwkiewicz-Cisak (akordeon), st. wykładowca Elżbieta Karpińska (flet), st. wykładowca Kazimierz Kopiński (zespoły instrumentalne, akordeon, elektroniczne instrumenty klawiszowe), st. wykładowca Kazimierz Szczebel (gitara), wykładowca Beata Dąbrowska (flet), wykładowca Bogdan Lipiński (akordeon).

Pracownicy Zakładu mają na swoim koncie wiele dokonań: czołowe lokaty na krajowych i międzynarodowych konkursach, afiszowane koncerty w różnych ośrodkach Polski i w ponad 20 krajach świata, recitale antenowe, audycje muzyczne w radiu i telewizji, nagrania archiwalne, koncerty w ramach przewodów kwalifikacyjnych. Systematycznie poszerzają wartościowy repertuar, odkrywając oryginalne walory muzyki różnych epok i stylów. Ważną część dorobku stanowią prapremie utworów kompozytorów współczesnych. Coraz częściej pojawiają się w programach nazwiska kompozytorów lubelskich. Należą do nich: prof. Andrzej Nikodemowicz, adiunkt Mariusz Dubaj,

wielu rejonach USA i Kanady oraz Meksyku i na Kubie. Korzystnie układa się współpraca z Akademickim Centrum Kultury UMCS „Chatka Żaka”, z Krajowym Biurem Koncertowym, Krajową Agencją Artystyczną, Zarządem Głównym Stowarzyszenia Polskich Artystów Muzyków i oddziałami terenowymi SPAM, z Ministerstwem Kultury i Sztuki, Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska”, krajowymi i zagranicznymi placówkami oświatowymi oraz grupami artystycznymi środowisk polonijnych.

Dyplomy uznania oraz listy gratulacyjne, napływające od organizatorów krajowych i zagranicznych imprez muzycznych, pochlebne recenzje prasowe, pochodzące z różnych stron świata, podkreślają walory prezentowanych programów, poziomu wykonawczego i wyników dydaktycznych. Pracownicy aktywnie uczestniczą w specjalistycznych seminariach, sympozjach naukowych, kursach, przeglądach i festiwalach. Wchodzą w skład komisji oceniających muzyczne imprezy, pełnią odpowiedzialne funkcje przewodniczących jury. Zarówno pedagodzy jak i ich podopieczni-studenci biorą udział w wielu formach popularyzowania wartościowej muzyki na rzecz środowiska. Są to okolicznościowe koncerty towarzyszące uroczystościom, audycje muzyczne emitowane przez Ośrodek Radiowo-Telewizyjny w Lublinie, tematyczne programy w lubelskich domach kultury, Dworku Kościuszków, a także w Pałacu Małachowskich w Nałęczowie i Muzeum w Kozłowie. Coraz częściej egzaminy końcowe mają formę recitali. Jest to szczególna okazja zaprezentowania efektów całościowego kształcenia.

Pracownicy Zakładu Pedagogiki Instrumentalnej mają istotny udział w przygotowaniu kadry nauczycielskiej i instruktorskiej. Kolejne roczniki absolwentów Wychowania Muzycznego UMCS prowadzą zajęcia w różnego typu placówkach oświatowych, pełnią funkcję dyrektorów szkół muzycznych, kierowników muzycznych różnorodnych zespołów, podejmują pracę jako akompaniatorzy, członkowie orkiestr i zespołów kameralnych, wykorzystując umiejętności pedagogiczne i estradowe zdobyte podczas studiów. Przedmioty prowadzone przez pedagogów-instrumentalistów obejmują bowiem specyficzny zakres wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych. Sprawdzone system kształcenia kładzie nacisk na to, by studenci systema-

Od lewej (rząd I): Jakub Niedoborek, Barbara Gajewska-Więclaw, Beata Dąbrowska, Małgorzata Krzemińska-Sribniak, Corelli Świeca, Wiesława Gąsowska, Kazimierz Szczebel. Wyżej: Jerzy Nalepka, Kazimierz Kopiński, Bogdan Lipiński, Zofia Torricelli-Mazurek, Elżbieta Karpińska, Magdalena Strońska, Marlena Rekiel-Zezula, Danuta Skubiszewska, Elwira Sliwkiewicz-Cisak, Piotr Chlimoniuk.

tycznie rozwijali umiejętności gry na kilku instrumentach, aktywnie uczestniczyli w kreowaniu dzieł muzycznych, doskonalili i rozwijali umiejętności interpretacyjne, kształcili pamięć odtwórczą i wyobraźnię muzyczną, poznawali zasady organizowania i prowadzenia zespołów muzycznych w różnych środowiskach.

Dydaktyka instrumentalna przynosi wymierne korzyści dzięki ściślejszej współpracy z Zakładem Chóralistyki pod kierow-

nictwem adiunkta II° art. szt. muz. Urszuli Bobryk, Zakładem Dydaktyki Muzycznej pod kier. prof. dr. hab. Marii Przychoździńskiej-Kaciczak i Zakładem Teorii Muzyki pod kier. prof. art. muz. Gabrieli Klauzy. Służy to dobrze realizacji wszechstronnego programu studiów, pozwala na organizowanie sesji naukowo-artystycznych, zapewnia pozytywny, stały rozwój artystycznego kierunku w UMCS.

Z okazji jubileuszu X-lecia Zakładu Pedagogiki Instrumentalnej został przygotowany cykl koncertów z różnorodnym programem:

25 listopada 1999 r. (czwartek) godz. 18.00 Koncert Inauguracyjny, Sala Kameralna Wydziału Artystycznego al. Kraśnicka 2A

29 listopada 1999 r. (poniedziałek) godz. 18.00 Koncert, Sala Trybunału Koronnego ul. Rynek 1

2 grudnia 1999 r. (czwartek) godz. 18.00 Koncert, Sala Widowiskowa Akademickiego Centrum Kultury UMCS „Chatka Żaka” ul. Radziszewskiego 16

6 grudnia 1999 r. (poniedziałek) godz. 18:00 Koncert, Sala Trybunału Koronnego ul. Rynek 1

13 grudnia 1999 r. (poniedziałek) godz. 18.00 Koncert, Sala Widowiskowa Akademickiego Centrum Kultury UMCS „Chatka Żaka” ul. Radziszewskiego 16

5 maja 2000 r. (piątek) godz. 18.00 Koncert, Sala Lubelskiej Filharmonii ul. M. Curie-Skłodowskiej 5

Na koncerty jubileuszowe serdecznie zapraszają społeczność akademicką kierownik i pracownicy Zakładu.

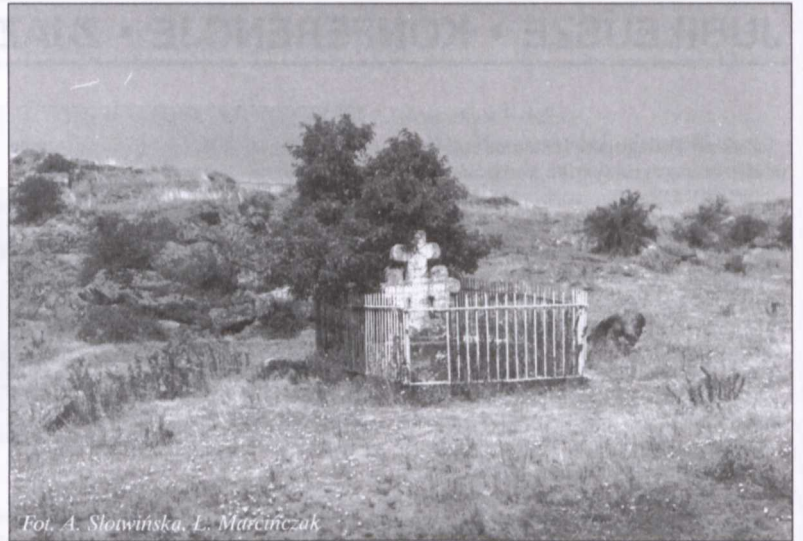
ZE STUDENCKICH PEREGRYNACJI

Dla konesera osobliwości Ukraina jest prawdziwą skarbnicą wrażeń. I to wcale nie tych gwałtownych, burzących w żyłach krew, ale ciepłych, pokrzepiających, czasem patetycznych, a zawsze przepojonych wszechobecną nostalgią za czymś nieokreślonym.

Wołyński czy podolski koloryt, nawet kiedy bywa cierpki, zaprawiony goryczą pełną widziadeł, słodzony jest kojącym poczuciem przemija-

ludzie na Ukrainie, nie poprzebie-rani w te ich wielkie jak brytfanny-czapki, bywają nad wszelki wyraz gościnni i obcym po słowiańsku życzliwi. Mit, że Polaków się tam szczególnie nie lubi, jest dalece nie-prawdziwy.

Ale tym razem wybrałem się dalej niż zwykle, gdzie Polaków nie ma od dobrych trzystu lat, a gdzie swego czasu, jak to niezrównany Sienkiewicz pisał „... człowiek prawem

Fot. A. Słowńska, E. Marcińczak

ZAPISKI Z DZIKICH PÓL

nia, odpływania wszystkiego i wtedy celebrytuje się rzeczy skromne, małe, tuzinkowe. Kresowe peregrynacje uczą pokory, wyrozumiałości dla historii, ba - dla samej natury.

Zresztą Polacy na Ukrainie wpadają w świat, który dobrze znają i rozumieją; w zachodniej Ukrainie rodaków spotyka się na każdym kroku, a nawet Ukraińcy z dziada pradziada zupełnie dobrze mówią po polsku, bo i oba języki są do siebie bardzo podobne, znacznie bardziej niż na przykład polski i rosyjski.

Ludzie, z którymi przyszło mi przy sposobności gawędzić, prawie wszyscy mieli jakieś polskie babki i do polskich antenatów wcale chętnie się przyznają. Kiedyś pracująca w polu kobiecina, zapytana o drogę, gdy wyraziłem zdumienie, że tak dobrze mówi po polsku, odpowiedziała mi nie mniej zdumiona: a po jakiemu mam mówić? Ale prawdą jest, iż mundurowi są obcostrancom niechętni, ale tam człowiek w jakimkolwiek bądź mundurze, być może dlatego, że Boga reprezentował tu car, zawsze rościł sobie prawo do tego, aby być panem i władcą czyjegoś losu. Należy więc w miarę możliwości schodzić z drogi ukraińskiej władzy, a jeśli już się to nie uda, wielką siłą przekonywania mają wszelkie papiery opatrzone pieczęcią, co też jest jakimś spadkiem po Jaśnie Oświeconym Imperium, które zazwyczaj powstrzymują takiego byłego carskiego czynownika przed wystawieniem nam jakiejś niedorzecznej a słono kosztującej przepustki. W każdym bądź razie zwykli

ścigan chronił się, orężny pasterz trzód strzegł, rycerz przygód tam szukał, łotrzyk łupu". Dzikie Pola, które zakola Dniepru oddzielały od matecznika ukraińskiego ruchu narodowowyzwoleńczego - Siczy Zaporoskiej.

Dzisiaj w samym środku Dzikich Pól stoi ludne przemysłowe miasto o frapującej nazwie Krzywy Róg. Ruda żelaza była kruszcem, na którym miasto wybujało i do dziś jest ona wszechobecna, pokrywając wszystkie ulice czerwonym nalotem, jakby sproszkowanym zachodem słońca. Jedynym świadkiem kozackich przewag tamtych dawnych czasów jest olbrzymi posąg Bohdana Chmielnickiego w centrum miasta, choć nieodległy plac zajmuje inny spiżowy mocarz w rozwianych sztach i wzrokiem zatopionym w przestrzeni - Lenin. Jeden może z ostatnich już posągów woda rewolucji z hiszpańską bródką. Ale przecie nie dla nich tu przyjechałem.

Pociąga mnie bezkresny step ukraiński, jego barwa, konsystencja, jego ponura legenda. „Elektryczką” opuszczam Krzywy Róg i na ostatniej stacji, uzbrojony tylko w aparat fotograficzny i kapelusz, mający mnie chronić przed palącym słońcem, wyruszasz pieszo w kierunku horyzontu.

Step nie jest fotogeniczny, można sfotografować urywek, ale w żaden sposób nie da się oddać jego niesłychanej przestrzenności, ogromu chwytającej za serce pustki. Ziemia pokryta szczecinią rudej trawy

chrzęści pod nogami jak żelaziwo. Nieruchome słońce przez cały boży dzień skrapia tę wysuszoną na wiór równinę jakby kroplami rozpalonej cyny. Uwiędłe i zetlałe jak stary papier burzany, przypominające jakąś tutejszą odmianę kaktusa, ostre i wpijające się chciwie w dłonie bodiaki, i nie znana mi zupełnie przeblakła roślinność ceglasto-miodowo-żółta przypominały jakiś wysychający ocean, który kona w męczarniach. W duchu powtarzam sobie z namaszczeniem, jakby nie dowierając: mój Boże, toż to przestawne Dzikie Pola! Niespodziewanie step przecina nieduża, przyczajona w oczeretach rzeczka, jeden z wielu dopływów Dniepru, w poprzek której jak stado gigantycznych żółwi leżą opasłe, potrzaskane skały, wokół których woda pieni się wściekle. To porohy - jeszcze jeden symbol dzikości tych ziem, które Dniepr i jego dopływy czyniły niedostępną drogą wodną. Ukraińska dziewczyna, która jest z nami, nagle z jakimś diabelskim uśmiechem zatrzymuje się nad jeszcze jedną niedużą strugą i pokazując na nią mówi: Żółte Wody. To tutaj po raz pierwszy Chmielnicki pobił hetmańskie wojska i wspomnienie tego nie zatarało się w pamięci. Nocleg wypadł nam w jednym z rozrzuczonych jak wyssepki po stepie siół i podobna do worożycy gospodyni na nasz widok złapała się mocno pod boki i nie mogła nadziwić: Polaki i nad Żółte Wody przyjechali, ho, ho.

Dawne to czasy, ale tutaj pamiętanie - Kozacy zadnieprańscy gromią-

cy niepokorne armie Rzplitej, to jedna z nielicznych, wdzięcznych, romantycznych kart Ukrainy, która niedługo potem w nowe ciężkie przeszła ręce - w ręce Moskwy.

Starzy ludzie mówią tu: Nie ma dla nas szczęścia na świecie, najpierw Polaki, potem Ruskie, widać już taki kozaczy los - wolnym być tylko pośród szerokiego stepu. Naszą gospodynię żegnamy ze łzami w oczach, bo pomimo dojmującej biedy tych terenów ugościła nas czymś chata bogata i każe przyjeżdżać znowu, życząc zdrowia. Pożegnania są smutne, ale pośród stepu mają coś z rozłąki ostatecznej, gość bywa tu rzadkością i tylko tacy jak my, z daleka, czujemy starotestamentowy prastary i pełen prostoty obyczaj serdecznego przyjęcia, a potem pożegnania, w którym jest coś namaszczonego, patriarchalnego - bądźcie zdrowi i idźcie z Bogiem.

W drodze powrotnej raz jeszcze rzucam spojrzenie w stronę, gdzie bieleje w oddali pośród stepu samotny krzyż. To grób Sawy Czalego - sławnego Kozaka, który ożeniony z Polką, odstąpił od swoich współbraci i jako pułkownik wojsk koronnych gromił kozackie watahy wydając się nieśmiertelnym. W roku 1741 Sawa Czala został zamordowany przez swojego dawnego przyjaciela, specjalnie wysłanego w tym celu z Zaporozża. Jego ciało pochowano w niepoświęconej ziemi, pośród pustkowia - i leży tu do dziś - śmiały Kozak, co po polskiej stronie walczył.

Łukasz Marcińczak

Brytyjczycy w kulturze świata

Działania Ośrodka Studiów i Badań Brytyjskich przy Uniwersytecie Łódzkim zasługują na uwagę z kilku względów. Podczas pracy w naszym Uniwersytecie przed ćwierćwieczem prof. Henryk Zins współpracował z uczonymi z Łodzi - sędziwą dziś profesorką Zofią Libiszowską, a także innymi osobami, np. z obecnym prof. Waldemarem Michowiczem, z myślą, że jego Zakład Krajów Anglosaskich

z upływem czasu zyska status takiego ośrodka. Stało się inaczej po wyjeździe profesora za granicę. Ośrodek taki powstał i świetnie funkcjonuje przy Uniwersytecie Łódzkim.

Jego zaletą jest to, że kształci cudzoziemców w zakresie historii krajów Wspólnoty Brytyjskiej i organizuje świetne pod względem organizacyjnym a także merytorycznym konferencje naukowe,

w których biorą udział uczeni z Zachodu i Wschodu. Takich konferencji dotychczas było cztery, w odstępie jednorocznym, ale ostatnia była najlepsza. Zgromadziła uczonych z kilku krajów: Wielkiej Brytanii, Szwecji, Niemiec, Portugalii, Rosji oraz Polski, z różnych uczelni, w tym z naszego Uniwersytetu. Jej tematem był wkład Wielkiej Brytanii i krajów Wspólnoty Brytyjskiej do kultury światowej.

Konferencją interesowały się nie tylko władze angielskie, ale także z innych

krajów Wspólnoty. Dowodem było uczestnictwo w otwarciu ambasadora Australii pani Margaret Adamson oraz dyrektora British Council pana Johna Whiteheada. Pani Ambasador w powitalnym przemówieniu zwróciła uwagę na integracyjną rolę kultury we współczesnym świecie, ukazując swój kraj jako czerpiący inspiracje z innych kultur. Wyeksponowała związki australijskiej kultury z polską w takich płaszczyznach, jak literatura, sztuka, zwłaszcza filmowa, oraz architektura. Dyrektor Centrum

BADANIA NA POGRANICZU

Wspólne badania języka i kultur na pograniczu polsko-ukraińskim i polsko-białoruskim mają w środowisku UMCS tradycję. Regularnie od 1996 r. Koło Etnolingwistów organizuje obozy naukowe. W 1996 r. miał on miejsce w Chełmie, w 97 w Szczebrzeszynie, w 98 w Krasiczynie, a od 7 do 12 lipca 1999 r. grupa naukowców i studentów polonistyki naszego uniwersytetu uczestniczyła w kolejnym obozie badawczym etnolingwistycznym wspólnie ze studentami V roku kulturoznawstwa Uniwersytetu w Brześciu. Grupy: polska, ukraińska i białoruska, zostały zakwaterowane w podbrzeskiej wsi Siechnowice Małe. Siechnowice były majątkiem rodzinnym rodziny Kościuszków od 1509 r., kiedy Zygmunt Stary nadał majątek leżący na Polesiu Konstantemu Fedorowiczowi - przodkowi Tadeusza Kościuszki. W 1784 r. po walkach o niepodległość Stanów Zjednoczonych Tadeusz Kościuszko osiadł w rodzinnych Siechnowicach. Przebywał tam do roku 1789. W tym czasie zajmował się podupadającym majątkiem i sytuacją chłopów, m.in. zmniejszył swym chłopom pańszczyznę do połowy.

Celem naszej wyprawy do Siechnowicz były badania nad kulturą, obyczajami i językiem tamtejszej ludności. Skład obozu pozwalał na studia porównawcze kultur trzech narodów: białoruskiego, ukraińskiego i polskiego. Badania miały m.in. służyć przygotowywanemu w UMCS z udziałem dr. hab. F. Czyżewskiego, prof. dr. hab. J. Bartmińskiego, dr. M. Sajewicza i innych *Atlasowi entolingwistycznemu Pobuża*.

Mieszkałymi w szkole. Obozem „rządził” pan dr Sofronij Żłoba, dbał o nasze zakwaterowanie, wyżywienie, transport. Opowiadał nam także o ludziach mieszkających w Siechnowicach, o zabytkach wsi i jej historii. Jego studenci, chcąc go-

ściom z zagranicy przybliżyć obyczaje białoruskie, zorganizowali przedstawienie tradycyjnego białoruskiego wesela. Była piękna panna młoda z wiankiem cudownych kwiatów na głowie, pan młody w haftowanej ręcznie weselnej koszuli (wypożyczony z lokalnej izby pamięci), goście weselni, swatka, prezenty, tańce, śpiew i świetna zabawa. W roli popa, udzielającego młodym błogosławieństwa, wystąpił sam dr Sofronij Żłoba. Jedną z dziewcząt - Zoja śpiewała piękne pieśni weselne o pożegnaniu panny młodej z rodzicami, rodzeństwem i domem. Natasza Soloducha opowiadała nam o własnym weselu, o znanych ze swoich okolic obyczajach weselnych. Także Ukrainki Larysa Łukaszenko i Halina Pochylewycz śpiewały piękne weselne pieśni ukraińskie. My uczyliśmy ich śpiewać piosenki polskie, np. *Hej, sokoły, Oj, siadaj, siadaj..., Szła dziewczeczka...* Wieczorami przy ognisku rozmowom i śpiewom nie było końca.

Dużo cennych wiadomości wynieśliśmy z rozmów z życzliwymi ludźmi mieszkającymi w Siechnowicach, żyjącymi na pograniczu języków i kultur. Język, którym posługują się na co dzień, sami nazywają trasjaną. Jest to mieszanina języków białoruskiego, ukraińskiego i rosyjskiego.

Najbardziej zżyliśmy się z panem Piotrem Salejem i jego żoną Marią. Ujęli nas swoim ciepłem, wrażliwością, gościnnością. Nie tylko opowiadali nam o swoim życiu, zwyczajach, ale zaprosili do domu i serdecznie częstowali swoimi wyrobami: świeżym twarogiem, mlekiem, masłem. Chętnie do nich wracaliśmy.

Drugą znajomością zawarliśmy z panią Wierą Dimidiewną Bielousową, która oprowadzała nas po wsi, pokazywała ciekawe miejsca i opowiadała o pamiątkach po rodzinie Tadeusza Kościuszki. Z nią

Polscy uczestnicy pod pomnikiem Tadeusza Kościuszki w Siechnowicach

oglądaliśmy legendarną altanę założoną przez Tadeusza Kościuszkę. Pokazywała nam miejscowy cmentarz, opowiadała historię swojej rodziny.

W ostatnim dniu pobytu na Białorusi zwiedziliśmy Brześć. Studenci dr. Żłoby oprowadzali nas po twierdzy brzeskiej i ulicami miasta.

Nagraliśmy 18 kaset wywiadów na tematy kultury dawnej i współczesnej (wg kwestionariusza przygotowanego przez lubelskich etnolingwistów). Kontynuacją współpracy z Białorusinami ma być obóz w Polsce organizowany jesienią '99 przez Studenckie Koło Naukowe Etnolingwistów, na który zapowiedzieli przyjazd dr Żłoba i kilku jego studentów.

Marta Wójcicka

5 PROGRAM RAMOWY Punkt kontaktowy w Lublinie

W połowie br. Polska przystąpiła do 5 Programu Ramowego Badań, Rozwoju Technicznego i Prezentacji Unii Europejskiej. Stało się to możliwe dzięki wpłaceniu przez KBN składki do budżetu programu. Od tej chwili polskie jednostki naukowo-badawcze mogą uczestniczyć w programie na równych prawach z jednostkami z państw należących do UE. Obecnie Polska ma status kraju stowarzyszonego (associated state). W podobnej sytuacji znajdują się Czechy, Węgry, Słowenia, Słowacja, Rumunia, Litwa, Łotwa, Estonia, Cypr, Bułgaria, Islandia, Liechtenstein, Norwegia, Izrael i Szwajcaria. Pozostałe kraje europejskie, nie będące członkami UE, mogą brać udział w projektach zgłoszonych do 5PR, jednak muszą w pełni pokrywać koszty uczestnictwa. Na takiej też zasadzie w projektach mogą uczestniczyć zespoły z takich krajów, jak: USA, Kanada, Australia, Argentyna, RPA, Chiny, Rosja, Ukraina, Białoruś i państwa basenu Morza Śródziemnego.

Uczestnictwo w 5PR może polegać na złożeniu projektów badawczo-rozwojowych, projektów wdrożeniowych i badawczo-wdrożeniowych, grantów wspierających dostęp do infrastruktury badawczej, grantów poszukiwawczych, stypendiów szkoleniowych, sieci naukowych i szkoleniowych, akcji harmonizowania i środków pomocniczych. Z faktu wpłacenia składki wynika, że Komitetowi zależy na uczestnictwie jak największej liczby polskich instytucji w programie. Mając to na uwadze Komitet Badań Naukowych podjął następujące działania, mające na celu wspieranie uczestnictwa polskich naukowców:

- powołano Krajowy Punkt Kontaktowy (KPK) w Instytucie Podstawowych Problemów Techniki PAN w Warszawie, którego pracą kieruje dr Andrzej Siemaszko;

- utworzono sieć regionalnych, branżowych i lokalnych punktów kontaktowych;

- przeprowadzono konkurs, w wyniku którego przyznano 200 grantów na przygotowanie projektów do 5PR;

- stworzono możliwość dodatkowego dofinansowania zespołów badawczych, które uzyskały granty w 5PR ze środków SPUB-M;

- umożliwiono otrzymanie dodatkowych środków na podtrzymanie kontaktów z partnerami zagranicznymi, jeśli wspólny projekt uzyskał ocenę przynajmniej dobrą, lecz nie został przyjęty do realizacji.

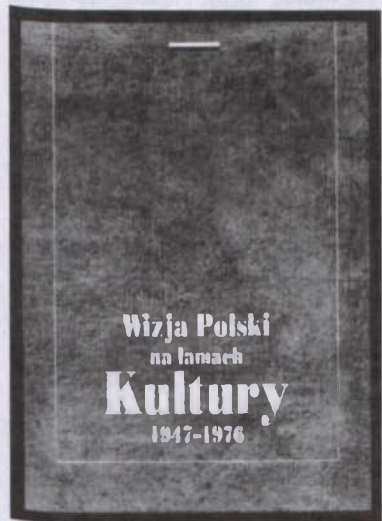
KBN powołał w Lublinie przy Instytucie Agrofizyki PAN Regionalny Punkt Kontaktowy, który bezpośrednio współpracuje z Krajowym Punktem. Pracą punktu kieruje dr Andrzej Stępniewski, a zadaniem punktu jest koordynacja prac związanych z przystąpieniem zespołów badawczych z terenu lubelskiego ośrodka naukowego do 5PR, utrzymywanie bieżących roboczych kontaktów z KPK, przekazywanie informacji o programie naukowcom bezpośrednio zainteresowanym udziałem w poszczególnych tematach, pomoc w przygotowywaniu wniosków, poszukiwaniu partnerów itp.

Dr inż. Andrzej Stępniewski Regionalny Punkt Kontaktowy 5PR Instytut Agrofizyki PAN ul. Doświadczalna 4, 20-290 Lublin tel. 744 50 61 fax 744 50 67 e-mail astep@demeter.ipan.lublin.pl

DONIESIENIA Z WYDAWNICTWA UMCS

Nowości

1. *Wizja Polski na łamach „Kultury” 1947-1976*, do druku przygotowała, wstępem, przypisami i indeksem opatrzyła Grażyna Pomian, t. 1, s. 441, t. 2 s. 455, Lublin 1999, edycja antologii wspólna z Towarzystwem Opieki nad Archiwum Instytutu Literackiego w Paryżu.

2. *Przeszłość w językowym obrazie święta*, red. Anna Pajdzińska, Piotr Krzyżanowski, Lublin 1999, s. 310.

3. Stanisława Niebrzegowska, *To jest moja druga ojczyzna. Polscy emigranci z północnej Francji o sobie*, Lublin 1999, s. 129.

4. Anna Krzyżanowska, *Polska i francuska frazeologia śmierci*, Lublin 1999, s. 120.

5. *Przezwiska i przydomki w językach słowiańskich*. Cz. II, red. Stefan Warchoń, Lublin 1999, s. 295 - Rozprawy Slawistyczne 15.

6. Janusz Plisiecki, *Film i sztuki tradycyjne*, Lublin 1999, s. 142.

7. *Interdyscyplinarność w teorii i praktyce pedagogiki specjalnej*, red. Maria Chodkowska, Lublin 1999, s. 268.

8. *Kierunki zmian w funkcjonowaniu przedsiębiorstw polskich*, red. Elżbieta Skrzypek, Lublin 1999, s. 111.

9. *Dostosowywanie polskiego systemu bankowego do standardów Unii Europejskiej*, red. Alicja Pomorska, Lublin 1999, s. 150.

10. Aleksandra Boguszewska, Małgorzata Cytryńska, Barbara Wolska-Mitaszko, *Ćwiczenia z biochemii dla studentów biologii i biotechnologii*, red. Nikodem Grankowski, Lublin 1999, s. 98.

Historycy UMCS na Zjeździe

15-18 września 1999 we Wrocławiu odbył się XVI Powszechny Zjazd Historyków Polskich. Udział zgłosiły 1354 osoby - nauczyciele akademicy oraz nauczyciele szkół średnich, w znacznej części członkowie Polskiego Towarzystwa Historycznego. Uroczyste otwarcie zostało poprzedzone nadaniem doktoratu honoris causa Uniwersytetu Wrocławskiego prof. dr. hab. Gerardowi Labudzie. Otwarcia zjazdu w obecności prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego i ministra spraw zagranicznych prof. dr. hab. Bronisława Geremka dokonał prezes PTH prof. dr hab. Wojciech Wrzesiński.

Wśród odznaczonych Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski znalazł się zasłużony prezes Lubelskiego Oddziału PTH dr Adam A. Witusik.

W licznych sekcjach dyskutowano nad zagadnieniami teoretycznymi i badawczymi nurtującymi współczesnych historyków. Dwie dyskusje panelowe prowadzili: z zakresu historii starożytnej prof. UMCS dr hab. L. Morawiecki i nauk pomocniczych historii prof. dr hab. J. Szymański. Poza tym historycy lubelscy przedstawili 10 referatów: dr H. Kowalski, dr D. Stapek, prof. dr hab. W. Ślaskowski (2 referaty), prof. dr hab. Z. Mańkowski, prof. dr hab. T. Radzik (2 referaty), dr hab. J. Wrona, prof. dr hab. J. Pomorski, dr A. Radomski, dr hab. K. Skupiński. Oprócz tego obradom licznych sekcji przysłuchiwali się pracownicy i doktoranci Instytutu Historii UMCS.

Dzięki naukowej atmosferze oraz interesującym dyskusjom merytorycznym kolejny zjazd historyków można uznać za udany.

MW

ŻEGLARZE PO SEZONIE

PRZYJEMNOŚĆ I NAUKA

Uczestnicy rejsu młodzieżowego

7 października odbyło się zebranie Zarządu Yacht Clubu UMCS poświęcone sprawom związanym z podsumowaniem sezonu żeglarskiego.

Z zestawienia statystycznego wynika, że socjalna funkcja Klubu w roku bieżącym jest ogromnie satysfakcjonująca. W rejsach na obszarze Wielkich Jezior Mazurskich uczestniczyło ogółem 201 osób: w 25 rejsach rodzinnych - 75 (15 VII-28 VIII); w rejsie młodzieżowym - 18 dzieci pracowników UMCS oraz 8 osób kadry (28 VI-12 VII).

Na specjalne podkreślenie zasługuje wykorzystanie możliwości, którą stwarza Yacht Club UMCS, do penetracji naukowych. W roku ubiegłym z inicjatywy dyrektora Ogrodu Botanicznego UMCS dr. Macieja Kwiatkowskiego zorganizowana została załoga pracowników merytorycznych, która od 27 VIII do 7 IX na jachcie „KUFF” odbyła rejs, mający na celu zbieranie nasion roślin charakterystycznych dla Krainy Wielkich Jezior Mazurskich. Członkowie załogi penetrowali środowiska: rzeczne, jeziorne, bagienne, torfowe, leśne, łąkowe i polne.

W tegorocznym sezonie żeglarskim od 3 do 21 VIII 5-osobowa załoga na jachcie „Karawela” kontynuowała penetrację. Efektem jest bogaty materiał, poddany naukowej dokumentacji. Posłuży ona do wyhodowania własnych gatunków roślin, które wzbogacą dotychczasową ekspozycję Ogrodu Botanicznego UMCS. Część nasion przeznaczonych zostanie na wymianę z placówkami tego typu za granicą.

Wiosną tego roku Zarząd Yacht Clubu UMCS na podstawie porozumienia z Dyrekcją Ogrodu Botanicznego UMCS podjął decyzję zorganizowania na jego terenie spotkań członków Klubu przed i po sezonie żeglarskim. Pierwsze spotkanie - przed rozpoczęciem tegorocznego sezonu żeglarskiego - odbyło się 28 maja przy ognisku, z licznym udziałem członków Klubu i zaproszonych gości. Równie uroczyste spotkanie na zamknięcie tegorocznego sezonu miało miejsce w Ogrodzie Botanicznym UMCS 15 października.

Rzecznik Prasowy YC
Krystyna Marczak

WAKACJE W AIESEC

Wakacje na uczelni nie oznaczają przerwy w działalności organizacji studenckiej, jaką jest AIESEC. Jej członkowie także podczas letnich miesięcy pracowali, przygotowując imprezy, które odbyły się we wrześniu lub będą miały miejsce w najbliższym czasie.

ADAPCIAK '99

Już po raz kolejny lubelski Komitet Lokalny Międzynarodowego Stowarzyszenia Nauk Ekonomicznych i Handlowych AIESEC zorganizował dla studentów pierwszego roku kierunków ekonomicznych obóz adaptacyjny. Ponad dwadzieścia osób (nie tylko z UMCS, ale także KUL i Politechniki Lubelskiej) wyjechało we wrześniu do Jastrzębiej Góry, aby tam wraz z rówieśnikami z Politechniki Gdańskiej, Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie i Akademii Ekonomicznej w Krakowie wspólnie odpocząć, bawić się, ale także przygotowywać do przyszłego studenckiego życia. Mieli oni szansę uczestniczyć w wielu szkoleniach prowadzonych między innymi przez profesjonalnych trenerów z firmy Dyna Mind. Młodzi adepci dowiedzieli się na przykład jak efektywnie zarządzać własnym czasem, robić notatki, uczyli się także sztuki publicznego przemawiania, szybkiego zapamiętywania, negocjacji.

Integracyjne - EuroMix. Kilkudziesięciu studentów z różnych uczelni w Polsce przyjechało w dniach 19-26 września do Międzynarodowego Domu Sportkań Młodzieży w Nasutowie koło Lublina, by rozmawiać na temat szans i zagrożeń związanych z integracją europejską. Główną część seminarium stanowiła gra symulacyjna, podczas której uczestnicy pracowali w zespołach nad stworzeniem optymalnych rozwiązań dla jednoczącej się Europy i dla wstępującej do struktur Unii Polski. W programie znalazł się także wyjazd do Warszawy, obejmujący wizytę w parlamencie oraz spotkanie z politykami i specjalistami zajmującymi się tematyką Unii Europejskiej. Oprócz tego studenci uczestniczyli w wykładach dotyczących Unii, prowadzonych przez fachowców zajmujących się na co dzień tą problematyką. Odczyt inauguracyjny wygłosiła dr Skrzydło-Tełfalska z UMCS, mgr Mariusz Sagan mówił o marketingu międzynarodowym w aspekcie rozszerzania Unii na wschód, swój wykład zaprezentował słuchaczom także dr Podraza z KUL.

Podczas trwania seminarium uczestnicy odwiedzili lubelskie biura partii politycznych (UW, SLD), gdzie dyskutowali na temat stosunku partii politycznych do przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

Oprócz zajęć merytorycznych w programie znalazło się wiele wycieczek po Lubelszczyźnie. Delegaci zwiedzili między innymi Kazimierz, Nałęczów, Kozłówkę, zapoznali się z zabytkami Lublina i Muzeum Wsi Lubelskiej.

Uczestnictwo w seminarium EuroMix pozwoliło młodym ludziom studiującym na różnych kierunkach poszerzyć swoją wiedzę odnośnie do bardzo aktualnego obecnie tematu integracji europejskiej.

Te wydarzenia miały już miejsce. A co w najbliższej przyszłości?

W połowie października już po raz drugi Komitet Lokalny AIESEC Lublin wspólnie z firmą TREND Inter Media prowadzi akcję bezpłatnego rozdawania studentom „Plannera Akademickiego”. Ten kalendarz, wydawany specjalnie z myślą o młodzieży akademickiej, ma ułatwić młodym ludziom zarządzanie własnym czasem, ustalanie i przestrzeganie rozkładu zajęć.

Natomiast w grudniu w Nałęczowie odbędzie się *Ogólnopolskie Seminarium Naukowe „Integrated Management Systems”*. Tematyka konferencji obejmować będzie zasadnicze filary zarządzania: zarządzanie jakością, zarządzanie środowiskowe, zarządzanie finansami, bezpieczeństwo i higiena pracy oraz ryzyko. Seminarium skierowane jest do wszystkich zainteresowanych tymi zagadnieniami, zarówno studentów - przyszłych managerów, a także do przedstawicieli firm i środowiska naukowego.

Honorowy patronat nad seminarium objęła pani prof. dr hab. Elżbieta Skrzypek. Wykładowcami będą znani specjaliści, reprezentujący zarówno stronę praktyczną (firmy), jak i teoretyczną (środowisko naukowe).

Magdalena Herda

EUROMIX

Kolejnym przedsięwzięciem Komitetu Lokalnego AIESEC Lublin było zorganizowane przy współpracy z Fundacją Nowy Staw i Polsko-Niemieckim Stowarzyszeniem Naukowo-Kulturalnym (GFPS) Polsko-Niemieckie Seminarium

Z AKADEMICKICH AREN SPORTOWYCH

Wrzesień w środowisku akademickim to końcowy okres wakacji dla studentów. Wydawać by się mogło, że nic istotnego w tym czasie w sporcie akademickim się nie dzieje. Tej utartej opinii zadają kłam spektakularne sukcesy sportowców UMCS w rozgrywkach II ligi seniorów w szachach, okraszone awansem do ekstraklasy oraz złoty medal w Mistrzostwach Polski Uniwersytetów w żeglarskim.

HISTORYCZNY AWANS

Rok 1999 jest niezwykle udany dla sekcji szachowej Klubu Uczelnianego AZS UMCS Lublin. Najpierw w kwietniu w Białej podległym podczas Mistrzostw Szkół Wyższych szachiści UMCS wywalczyli srebrne medale w stawce 23 Uczelni, a we wrześniu podczas rozgrywek II Ligi szachowej seniorów, zdobywając drugie miejsce wśród 24 ligowych drużyn, uzyskali awans do ekstraklasy. Organizatorami tych ostatnich rozgrywek, na zlecenie Polskiego Związku Szachowego, były: Klub Uczelniany AZS UMCS oraz Lubelski Związek Szachowy. Zawody rozegrano w hali AOS przy ul. Langiewicza.

Gdy w roku ubiegłym szachiści UMCS zajęli w rozgrywkach II Ligi wysokie piąte miejsce, wiele osób ze środowiska akademickiego uznało, że to szczyt możliwości Klubu Uczelnianego AZS, jakby nie było klubu czysto amatorskiego. Jednak sami gracze i Zarząd KU AZS chcieli udowodnić, że taki sposób myślenia to stereotyp. Zaangażowanie dobrego trenera i jednocześnie dobrego gracza (były indywidualny młodzieżowy mistrz polski) wyzwoliło u zawodników dodatkową chęć do pracy.

Akademicki Ośrodek Sportowy UMCS stał się od 11 do 19 września miejscem historycznego awansu – znalezienie się w doborowej stawce 12 najlepszych drużyn w Polsce to niewątpliwie największy sukces w historii istnienia AZS UMCS. A historia ta nie jest krótka – ponad 50 lat istnienia sportu akademickiego na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie to przede wszystkim upowszechnienie kultury fizycznej wśród studentów. Mając w klubie 26 sekcji sportowych skupiamy się głównie na startach w Mistrzostwach Szkół Wyższych, gdzie od lat osiągamy liczne sukcesy.

W przyszłym roku nasi szachiści będą mieli niewątpliwie zaszczyt rywalizować w doborowej stawce najlepszych zespołów, w których prym wiedzie kilku arcymistrzów przede wszystkim z trzech najlepszych obecnie drużyn – Polonii Warszawa, Hetmana Wrocław i Silonu Gorzów. Zanim jednak to się stanie, wrócimy jeszcze do wydarzeń, które miały miejsce podczas zakończonych 19 września rozgrywek II Ligi. Jak już wspominałem, do Lublina zjechały reprezentacje 24 klubów (każda drużyna podczas tego turnieju rozegrała 10 rund systemem szwajcarskim). Faworytami rozgrywek byli zawodnicy Płockiego Towarzystwa Szachowego, w swoim składzie mający czterech zawodników z tytułem mistrza międzynarodowego. Oni też zdecydowanie wygrali te zawody, zdobywając awans z pierwszego miejsca. O drugie premiiowane awansem miejsce do ekstraklasy rywalizowało kilka ekip aż do ostatniej rundy. Zwycięsko z tej potyczki wyszli zawodnicy UMCS, zostawiając w pokonanym polu m.in. wzięty notowanych graczy z Sokołowa Podlaskiego.

Czołówka końcowej klasyfikacji drużynowej II Ligi (grupa północna) przedsta-

wia się następująco: 1. PTSz Płock – 43,5 pkt., 2. KU AZS UMCS Lublin – 35, 3. Sokołów Podlaski – 33,5, 4. Jantar Pruszcz Gdański – 33,5, 5. KU AZS „Włodkowicz” Płock – 32, 6. Jantar Szupsk – 31,5, 7. Poczówiec II Poznań – 31, 8. Lech Poznań – 31 (startowały 24 drużyny).

A oto autorzy tego pierwszego historycznego awansu do ekstraklasy (w kolejności szachownic): po nazwisku podany jest aktualny ranking: **Marcin Dłużniewski** – 2225 – (3,5 pkt. z 10) – były mistrz Polski juniorów, **Rafał Łobejko** – 2374 – (6,5 pkt. z 10) – ubiegłoroczny brązowy medalista indywidualnych Mistrzostw Polski do lat 20, **Tomasz Jakubowski** – 2311 – najlepszy wynik indywidualny w drużynie (7 pkt. z 10 partii) jednocześnie wypełnił drugą normę na tytuł mistrza FIDE, **Zbigniew Pyda** – 2362 – (5 pkt. z 7) – grający trener, **Paweł Panas** – 2137 – (4 pkt. z 6), **Piotr Polkowski** – 2184 – (1,5 pkt. z 5), **Grzegorz Jusiak** – 2192 – (2 pkt. z 2), **Anna Juszcak** – 2029 – (5,5 pkt. z 10).

PIERWSZE ZŁOTO

Wspaniały sukces odnieśli żeglarze AZS UMCS, zdobywając po raz pierwszy w historii startów w Mistrzostwach Polski Uniwersytetów medale w klasyfikacji indywidualnej oraz drużynowej. Sukces tym bardziej istotny, bo są to medale z najcenniejszego kruszcza – złota.

Dwa lata temu podczas pierwszego startu naszych żeglarzy w takiej imprezie studenci UMCS wywalczyli czwarte miejsce, więc nikt się nie spodziewał (może poza trenerem Jerzym Czerwińskim), iż tegoroczne regaty zakończą się generalnym triumfem. Mistrzostwa te, podobnie jak poprzednie, rozgrywane były w klasie „Omega” na jeziorze Niegocin w Wilkaszach. Odbyły się 12-16 września. Każda Uczelnia mogła wystawić dwie załogi. W

mistrzostwach rozgrywano siedem wyścigów w ciągu czterech dni.

Bardzo udanym pociągnięciem ze strony Klubu Uczelnianego AZS UMCS i trenera było zorganizowanie obozu tuż przed Mistrzostwami właśnie na tym jeziorze. Przyszli reprezentanci naszej Uczelni mieli możliwość zapoznać się z akwenem, a także łodziami, na których rozgrywane były regaty. Ponadto był czas na przetrzebowanie taktyki żeglarskiej, która podczas wyścigów okazała się bardzo istotna.

W skład naszej ekipy wchodził: łódka nr 1 – sternik **Piotr Babut**, IV r. ekonomii, **Marcin Borowiec**, II r. ekonomii oraz **Michał Lutnicki**, III r. politologii (na fot.); łódka nr 2 – sternik **Tomasz Wrzosek**, III r. prawa, **Michał Rakowski**, III r. ekonomii oraz **Maciej Radzki**, II r. ekonomii. Nasi zaczęli nieszczerze, zajmując dalekie lokaty w pierwszym wyścigu (odpowiednio 17 i 18). Jednak już tego samego dnia po obiedzie humory wśród lublinian wyraźnie się poprawiły – drugi wyścig to popis **Piotra Babuta**, który poprowadził swoją załogę do wyraźnego zwycięstwa; druga nasza załoga zajęła w tym wyścigu szóstą lokatę. W kolejnych wyścigach (w sumie siedem) nasza czołowa załoga pokazała nieprzeciętne umiętności, plasując się w poszczególnych wyścigach w czołówce. Dwie drugie lokaty oraz jedna trzecia sprawiły, iż po podliczeniu wszystkich punktów mogliśmy świętować zwycięstwo indywidualne. Druga nasza załoga wypadła nieco gorzej, ale na tyle dobrze, iż w klasyfikacji drużynowej zdobyliśmy jakże upragniony złoty medal Mistrzostw Polski Uniwersytetów. Srebrne medale przypadły studentom Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, a z brązowymi odjechali do domu przedstawiciele Uniwersytetu Łódzkiego.

Zawodami w żeglarskim zakończył się pierwszy rok jubileuszowej XX edycji Mistrzostw Szkół Wyższych. Na osiemnaście rozegranych dyscyplin studenci UMCS nie startowali tylko w aerobiku sportowym. Oprócz żeglarstwa złote medale nasi zdobyli również w siatkówce plażowej mężczyzn. Medale srebrne przypadły w udziale szachistom, brydżystom, lekkoatletkom i lekkoatletom. Brązowe zdobyli badmintoniści. Ponadto czwarte lokaty, ocierając się o podium, wywalczyli piłkarze nożni, narciarze alpejscy oraz przedstawiciele karate shotokan.

Na półmetku obecnej edycji Mistrzostw Uniwersytetów pierwsze miejsce zajmują studenci Uniwersytetu Łódzkiego – 189

pkt. przed Uniwersytetem Warszawskim – 187 pkt. Na trzecim miejscu znajdują się reprezentanci UMCS – 174 pkt. Od stycznia do maja 2000 r., w drugiej części tej edycji, do rywalizacji przystąpią m.in. przedstawiciele pływania, piłki ręcznej, siatkówki, tenisa stołowego, halowej piłki nożnej, wspinaczki skalkowej, street basketu i trójboju siłowego.

Rywalizacja o ogólne zwycięstwo w XX edycji zapowiada się pasjonująco. Będzie też nieco trudniej osiągnąć medalowe wyniki, ponieważ do rywalizacji przystąpi Uniwersytet w Olsztynie.

Dariusz Wierzbicki

25 lat Germanistyki UMCS

Prace organizacyjne przy tworzeniu od podstaw Zakładu Filologii Germańskiej rozpoczął w 1972 pierwszy kierownik Zakładu prof. dr hab. **Jerzy Brzeziński**, ale pierwsi studenci germanistyki zaczęli studia na UMCS w październiku 1974 r. Od tego czasu pracownicy Zakładu wykształcili ponad 700 absolwentów. Kadre Zakładu, kierowanego przez dr. hab. **Janusza Golca**, stanowi obecnie pięciu samodzielnych pracowników naukowych: prof. dr hab. **Irena Nowicka-Koźluk** oraz doktorzy habilitowani **Janusz Golec**, **Piotr Kołtunowski**, **Barba-**

Na swój jubileusz germaniści zaprosili dawne i obecne władze Wydziału i Uczelni. Ekipę rektorską reprezentował prorektor **Zbigniew Krupa**

ra **Sadownik** i **Jerzy Żmudzki**, 9 doktorów, 11 magistrów oraz 3 pracowników technicznych. W bibliotece Zakładu, liczącej prawie 20 tys. woluminów, pracują 3 bibliotekarki. Pracownicy Zakładu opublikowali w ciągu tego czasu 62 pozycje książkowe, około 900 mniejszych rozpraw naukowych: artykułów, sprawozdań i recenzji w kraju i za granicą, zorganizowano dziesięć międzynarodowych konferencji.

W czasie 25 lat germanistyka UMCS gościła bardzo wielu pisarzy niemieckojęzycznych oraz naukowców z Niemiec, Austrii i Szwajcarii, a także nawiązała współpracę z uczelniami w kraju i za granicą oraz z organizacjami naukowymi i wspierającymi rozwój kadry, takimi jak: DAAD, Bosch-Stiftung, KAAD, Goethe-Institut, Pro Helvetia, Instytut Kultury Austriackiej.

Od siedmiu lat trwa bardzo intensywna współpraca z Instytutem Germanistyki Freie Universität Berlin, polegająca na wymianie naukowców, pomocy stypendialnej dla młodszych pracowników nauki, wspólnym organizowaniu sympozjów naukowych i wydawaniu publikacji. Najbardziej spektakularnym przykładem jest książka, będąca plonem międzynarodowej konferencji naukowej, wydana w 1999 r. przez **H. Eggerta** i **J. Golca** w prestiżowym wydawnictwie naukowym Metzler pod tytułem *Schweigen und Sprechen in der Literatur und sprachlicher Kommunikation*. Także na rok 2000 planowana jest następna wspólna konferencja naukowców z FU Berlin i UMCS Lublin.

W ZFG działają sekcje literaturoznawstwa, językoznawstwa, glottodydaktyki, kulturoznawstwa i translatoryki. Tematyka badań dotyczy literatury i języka niemieckiego w ujęciu komparatystycznym, propagandy III Rzeszy, teorii i praktyki translacji oraz psycholingwistycznych aspektów nauczania i uczenia się języka niemieckiego. Oprócz indywidualnych przedsięwzięć badawczych Zakład realizuje też interdyscyplinarne projekty, wspólne dla wszystkich pracowników. Takim projektem są prowadzone obecnie badania nad sposobami obchodzenia się z tabu w języku i literaturze, których wyniki zostaną przedstawione na międzynarodowej konferencji jesienią roku 2000.

KREDYT STUDENCKI W BANKU PRZEMYSŁOWO-HANDLOWYM SA

Od października ubiegłego roku studenci mogą korzystać z preferencyjnie oprocentowanych i spłacanych na dogodnych warunkach kredytów edukacyjnych udzielanych na okres studiów. Ustawą z dnia 17 lipca 1998 roku o pożyczkach i kredytach studenckich powołano do życia nowy instrument finansowania edukacji nazywany kredytem studenckim.

Jego zadaniem jest uzupełnienie dotychczasowych form wsparcia finansowego państwa dla studiujących. Stypendia naukowe, socjalne czy zapomogi mają bowiem coraz bardziej ograniczony charakter i nie stanowią już od dłuższego czasu realnej pomocy. Kredyty studenckie udzielane są przez wybrane duże banki komercyjne, z którymi Bank Gospodarstwa Krajowego podpisał umowę o współpracy. Jednym z dziewięciu banków uprawnionych do udzielania kredytów studenckich jest Bank Przemysłowo-Handlowy SA, którego najbliższy Oddział znajduje się w Lublinie przy ul. Krakowskie Przedmieście 72.

Podstawowe zasady kredytu:

1. Zasady udzielania:

• kredyty studenckie mogą udzielać jedynie banki komercyjne wybrane przez BGK wspólnie z MEN. W oddziałach tych banków przyjmowane będą wnioski i podpisywane umowy.

• pierwszeństwo w uzyskaniu kredytu mają studenci o niskich dochodach na osobę w rodzinie lub preferowanych kierunkach studiów. Maksymalną wysokość dochodu, do której będą udzielane kredyty, ustala po zebraniu wniosków w całym kraju Minister Edukacji Narodowej. Jest ona uzależniona od liczby chętnych oraz ich sytuacji materialnej.

• podstawą przyznania kredytu jest wniosek o kredyt, oświadczenie studenta o liczbie osób w rodzinie, łącznym dochodzie rodziny studenta (potwierdzonym najczęściej rozliczeniem rocznym PIT), zaświadczenie szkoły wyższej stwierdzające, że wnioskodawca jest studentem i uzyskał wpis na kolejny semestr, jak również inne dokumenty, które banki uznają za stosowne.

• kredyt udzielany jest na okres, który pozostał do zakończenia studiów, przy czym nie może on przekroczyć łącznie 6 lat.

• kredyt wypłacany jest w miesięcznych ratach przez 10 miesięcy w roku.

• bank zaprzestaje wypłacania rat kredytu, jeżeli student nie wywiązuje się ze swoich obowiązków, np. nie zaliczył roku (chyba, że wynika to z przyczyn zdrowotnych lub ważnych przyczyn losowych) lub został zawieszony w korzystaniu z praw studenta.

2. Zasady oprocentowania:

• oprocentowanie w formie stawki zmiennej.

• w okresie pobierania kredytu i w czasie rocznej karencji kredyt jest dla studenta nieoprocentowany, bowiem całość odsetek pokrywa Bank Gospodarstwa Krajowego ze środków przeznaczonych na ten cel z budżetu państwa. W związku z tym, w wymienionym okresie, żadne odsetki nie powiększają zadłużenia studenta.

• odsetki w wysokości połowy stopy redyskonta weksli NBP bank komercyjny zaczyna naliczać od zadłużenia kredytobiorcy dopiero od momentu rozpoczęcia spłaty kredytu. Pozostałą część oprocentowania należną bankom komercyjnym pokrywa BGK przez cały okres spłaty. Aktualnie stopa redyskonta weksli NBP wynosi 15,50%.

3. Zasady spłaty:

• spłata rozpoczyna się po upływie roku od daty ukończenia studiów, nie później jednak niż w dniu 1 października roku następującego po roku, w którym według planu student powinien ukończyć studia.

• liczba rat spłaty kredytu stanowi dwukrotność liczby wypłaconych rat kredytu.

• rata spłaty kredytu nie może przekroczyć 20% dochodu kredytobiorcy.

• kredyt może zostać umorzony częściowo lub całkowicie m.in. w związku z trudną sytuacją życiową, trwałą utratą zdolności do spłaty zobowiązania, dobrymi wynikami w nauce.

BPH SA specjalnie dla wszystkich studentów z dniem 1 października br. wprowadza do swojej oferty nowy rachunek ROR-Student, którego opłaty zostały znacznie obniżone w stosunku do dotychczasowych, z możliwością uzyskania kart płatniczych (np. VISA) i progresywnym oprocentowaniem. Na podstawie specjalnej umowy z TU Compensa BPH SA objął studentów-posiadaczy rachunków ROR, a tym samym kredytobiorców kredytu studenckiego, ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków. Okres ubezpieczenia trwa 12 miesięcy od daty podpisania i odebrania przez studenta „Oświadczenia o odebraniu warunków ubezpieczenia”. Suma ubezpieczenia wynosi 10 tys. PLN. Koszty ubezpieczenia pokrywa BPH SA.

Życząc sukcesów w nowym roku akademickim, wszystkich studentów zainteresowanych uzyskaniem kredytu w naszym Banku zapraszamy do Oddziału przy ul. Krakowskie Przedmieście 72 w Lublinie.

Dyrektor Oddziału
Stanisława Prokop

Bank Przemysłowo-Handlowy SA
Oddział w Lublinie ul. Krakowskie Przedmieście 72, 20-076 Lublin telefon 743-72-00 wew. 254, 249, 240.

XXV konferencja The Joseph Conrad Society

W dniach 8-12 lipca 1999 r. odbyła się w University of Kent w Canterbury 25. jubileuszowa, międzynarodowa konferencja conradowska zorganizowana przez Angielskie Towarzystwo Conradowskie (The Joseph Conrad Society U. K.), Amerykańskie Towarzystwo Henry Jamesa (The Henry James Society USA) oraz Towarzystwo Forda Madoxa (The Ford Madox Ford Society). Była to największa konferencja conradowska ze wszystkich zorganizowanych w ostatnich latach, ugruntowała ona centralną w conradologii światowej rolę The Joseph Conrad Society U. K., zogniskowanego w Londynie i Canterbury.

Wygłoszono na niej 86 referatów w sesjach plenarnych i paralelnych i dyskusję panelową. Badania swe prezentowali conradolodzy ze wszystkich kontynentów przede wszystkim z USA i Wielkiej Brytanii, lecz także z Włoch, Australii, Kanady, Południowej Afryki, Polski, Francji, Turcji, Izraela, Japonii, Szwecji, Belgii, Grecji i Chile. Oprócz badaczy uznanych wystąpiła duża grupa młodzieży naukowej.

Współorganizacja konferencji przez Towarzystwo Naukowe J. Conrada, H. Jamesa i F. M. Forda przesądziła o jej oryginalnej formule: przedstawione zostały zarówno referaty poświęcone wyłącznie twórczości Josepha Conrada (30 referatów i 1 dyskusja panelowa), Henry Jamesa (30) i Ford Madox Ford (8), jak również referaty komparatystyczne, łączące Conrada z Jamesem (3) lub Fordem (6) czy Jamesa z Fordem (3), a nawet łączące wszystkich trzech pisarzy (5); wygłoszono też 1 referat ogólny, kontekstowy.

Atrakcją konferencji stanowił program towarzyszących jej imprez pozanaukowych. Obejmował on przede wszystkim odwiedzenie grobu Conrada na cmentarzu w Canterbury, jego domów „The Pent” w Postling Aldington i „Oswalds” w Bishopsbourne, miejsca zamieszkania H. Jamesa „Lamb Housset” w Rye i F. M. Forda w Winchelsea, zwieńczone wizytą w muzeum regionalnym w Canterbury, podczas którego uczestnicy konferencji i zostali przyjęci przez burmistrza miasta i wysłuchali informacji o stanie prac nad organizacją skromnego muzeum Josepha Conrada.

Wybrane referaty z konferencji publikowane będą w czasopiśmie naukowym poświęconych twórczości J. Conrada, H. Jamesa i F. M. Forda oraz jako jeden z tomów serii naukowej *Conrad: Eastern and Western Perspectives* (pod naczelną redakcją niżej podpisanego) wydawanej przez East European Monographs w Boulder i Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w dystrybucji Columbia University Press w Nowym Jorku.

Wiesław Krajka

Rozmowa sentymentalna

- Niech Pan mi powie,
o co tu chodzi,
że godzinami tkwi Pan w tej łodzi

z tym papierosem
i kijem w wodzie...

- Cóż mam powiedzieć...
przy tym humanistycznym rozumie

i tak nic Pani nie zrozumie.

No bo prócz kija, dymka i łodzi

zabieram również swój samochódzik,

w którym upycham ile wlezie
przynęt, blach, linek i on to wiezie,

potem to wszystko pochłania
woda...

- I tego Panu wcale nie szkoda?

- Już utopiłem wiele blach, linek

„ubrałbym nimi kilka choinek”.

- I trwa Pan tutaj z ciąglą nadzieją

wrócić do domu z karpem lub siecią?

- Nie, o tym nawet wcale nie marzę

ja przede wszystkim jestem...
żeglarzem

a na Uczelni to... Profesorem
no i Yacht Clubu - Komandorem.

- No a te ryby?

- Ja to je łowię tak na niby
ja lubię złapać, potrzymać trochę

no i popatrzeć na nią chwilę
jak filuternie otwiera pyszczek

oślizgłym ciałem się przymila
okiem obróci sentymentalnie...

tak jak by była nawet rada,
a najważniejsze, że... nie gada.

Nieraz tak sobie myślę skrycie,
że człowiek dałby nawet życie

za jeden taki kontakt krótki
z tą rybką, co ją z mojej łódki

wypuszczam potem znów do
wody,

by zażywała sobie swobody.

Lato 1999
Szekla

**DUSZPASTERSTWO AKADEMICKIE UMCS
ZAPRASZA NA:
X JUBILEUSZOWY OGÓLNOPOLSKI STUDENCKI FESTIWAL PIOSENKI RELIGIJNEJ —
ŻAKERIA '99
Lublin ACK „Chatka Żaka” UMCS 14-21 listopada 1999 r.**

Niedziela — 14.11. (Archikatedra Lubelska)

- godz. 17⁰⁰ — Uroczysta Msza Święta w intencji organizatorów i gości Festiwalu — celebryje JE ks. abp. prof. JÓZEF ŻYCIŃSKI — Metropolita Lubelski
Oprawa muzyczna — Chór Archikatedry Lubelskiej.
- 20³⁰ — Nadzwyczajny koncert końca wieku „Podniesienie”. Wykonawcy: „Zespół Trebunie-Tutki” z przyjaciółmi: Krzysztofem Ścierańskim, Michałem Kulentym, Krzysztofem Herdzinem oraz Chór Akademii Medycznej pod dyr. Moniki Mielko.

Poniedziałek — 15.11.

- godz. 12⁰⁰ — Otwarcie wystawy w holu głównym Poczty Polskiej — „Plakaty Franciszka Starowieyskiego”.
Spotkanie z autorem.
- 14⁰⁰ — „Miasto aniołów” — film fab. USA (1998), reż. B. Silberling [kino „Bajka”]
- 19⁰⁰ — Międzynarodowy teatr pantomimy „Mimesis” ze Szwajcarii i Liechtensteinu [Chatka Żaka]
- 21⁰⁰ — Lubelska Federacja Bardów — koncert „Miłość mi wszystko wyjaśni” wg poezji Jana Pawła II [Chatka Żaka]

Wtorek — 16.11. (Chatka Żaka)

- godz. 14⁰⁰ — „Zaklinacz koni” — film fab. USA (1998), reż. R. Redford [kino „Bajka”]
- 18⁰⁰ — Wystawa rzeźby sakralnej [galerya „Chatki Żaka”]
- 19⁰⁰ — Koncert Ryszarda Rynkowskiego z Zespołem

Środa — 17.11. (Chatka Żaka)

- godz. 14⁰⁰ — „Lepiej być nie może” — film fab. USA (1997), reż. J. L. Brooks [kino „Bajka”]
- 19⁰⁰ — Nadzwyczajny koncert kabaretu „Piwnica pod Baranami” — tym razem wystąpią wszyscy z nowym, aktualnym programem

Czwartek — 18.11. (Chatka Żaka)

- godz. 14⁰⁰ — „Patch Adams” — film fab. USA (1998), reż. T. Shadyac [kino „Bajka”]
- 17³⁰ — „Stare Dobre Małżeństwo — koncert jubileuszowy z okazji 15-lecia działalności zespołu z udziałem znanych artystów scen polskich
- 20³⁰ — „Stare Dobre Małżeństwo — koncert jubileuszowy z okazji 15-lecia działalności zespołu z udziałem znanych artystów scen polskich

Piątek — 19.11. (Chatka Żaka)

- godz. 13⁰⁰ — Sesję naukową „Między wiarą a rozumem i sztuką” poprowadzi Jan Krzyżanowski. Udział wezmą: prof. Jan Pomorski, ks. prof. Marian Rusecki, dr. Stefan Münch, dr Jan Parys, Gustaw Holoubek, Ernest Bryll, Joanna Szczepkowska.
- 14⁰⁰ — „U Pana Boga za piecem” — film fab. Polska (1998), reż. J. Bromski [kino „Bajka”]
- 16⁰⁰ — **KONKURS ZESPOŁÓW STUDENCKICH — cz. I**
- 19⁰⁰ — Wspólna modlitwa z braćmi z Taizé (kościół akademicki KUL)
- 20³⁰ — Misterium słowno-muzyczne — „Tobie pieśń mą niosę”. Udział wezmą m.in.: Jan Krzyżanowski, Gustaw Holoubek, Joanna Szczepkowska, Ernest Bryll, Sława Przybylska, Michał Żebrowski oraz studenci lubelskich uczelni.

Sobota — 20.11. (Chatka Żaka)

- godz. 14⁰⁰ — „Zakochany Szekspir” — film fab. USA (1998), reż. J. Madden [kino „Bajka”]
- 16⁰⁰ — **KONKURS ZESPOŁÓW STUDENCKICH — cz. II**
- 18³⁰ — Koncert kameralny w wykonaniu Zespołu Muzyki Dawnej „UNICORN” z Wiednia — w programie: muzyka francuska, hiszpańska i włoska XIV i XV w. [Trybunał Koronny]
- 19³⁰ — Recital Leszka Wójtowicza — artyści kabaretu „Piwnica pod Baranami”
- 21⁰⁰ — „Śpiewajmy wszyscy razem” — występ zespołu „Arcybractwo Muzyczne”

Niedziela — 21.11. (Chatka Żaka)

- godz. 14⁰⁰ — „Życie jest piękne” — film fab. Włochy (1998), reż. R. Benigni [kino „Bajka”]
- 16⁰⁰ — **KONCERT LAUREATÓW**
- 20³⁰ — Koncert symfoniczny „Msza h-moll” J. S. Bacha w Archikatedrze Lubelskiej — **dyryguje:** Marek Toporowski; **wykonawcy:** orkiestra Concerto Polacco i Chór Sine Nomine oraz soliści: Agnieszka Mikołajczyk — sopran, Piotr Olech — alt, Wojciech Parchem — tenor, Mirosław Borczyński — bas
Program opracował i przygotował

Ks. Piotr Kawalko
duszpasterz akademicki UMCS

Niebieskooka

Wysoka, niebieskooka blondynka **Katarzyna Rutkowska**, studentka I roku Wydziału Pedagogiki i Psychologii kierunków psychologia oraz animacja kultury, została wybrana Miss Foto w tegorocznej edycji konkursu Miss Polonia.

Kasia jest córką trenera siatkówki AZS UMCS, wieloletniego pracownika naszego Studium Wychowania Fizycznego i Sportu. Mama zajmuje się zawodowo rehabilitacją w jednym z lubelskich szpitali.

Wymiary Miss Foto to: wzrost 186 cm oraz 94-64-95.

- Udział w konkursie był dla mnie debiutem - mówi - nigdy przedtem nie uczestniczyłam w tego typu konkursach ani przeglądach. Od ponad roku związana jestem z agencją ART-MODELS i z oddziałem lubelskim firmy organizującej konkurs Miss Polonia. Tam właśnie namówiono mnie do udziału w konkursie.

Wybór kierunków studiów był przemyślaną decyzją. Katarzyna po skończeniu studiów zamierza pracować z niepełnosprawnymi, pomagać im także poprzez kulturę, stąd wybór kierunków z zakresu psychologii i animacji kultury. Może w przyszłości uda się jej zrealizować pomysł założenia własnej agencji reklamowej.

Pytana o zainteresowania, mówi:

- Od 10 niemal lat związana jestem ze sportem. Z racji rodzinnych - dodaje z uśmiechem - naturalnie z siatkówką. Jako uczennica III LO im. Unii Lubelskiej grałam w reprezentacji AZS UMCS. Sport nauczył mnie dyscypliny, organizowania czasu zajęć i wypoczynku. Jestem domatorką, lubię słuchać muzyki, każdej dobrej, szczególnie klasycznej. Lubię literaturę, ostatnio zaś przede wszystkim związaną z psychologią. W wolnych chwilach próbuję po amatorsku malować.

Jednogłośnie wybranie jej tytułu przez fotografów akredytowanych przy konkursie Miss Polonia było dla niej dużym zaskoczeniem; jak sama przyznaje, nie spodziewała się takiego wyróżnienia.

Nienaganna figura nie jest zasługą żadnej diety; wręcz uwielbia słodycze.

Zapytana, jakich pytań nie lubi, odpowiada:

- Na temat mojego wzrostu. Jestem wysoka, ale lubię chodzić na wysokich obcasach, w niczym mi to nie przeszkadza. Nie lubię też pytań na tematy osobiste.

Gratulując Katarzynie tytułu mogą zapewnić Państwa, że przyznany został w pełni zasłużenie, co więcej, należy się jej także tytuł Miss Wdzięku i Uroku.

EMP

Fot. Biuro Miss Polonia

„Bank, który myśli o Tobie”

BANK BPH
BANK PRZEMYSŁOWO-HANDLOWY SA

Bank Przemysłowo-Handlowy SA
Oddział w Lublinie
zaprasza
wszystkich studentów
Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej
do skorzystania z oferty
• kredytu studenckiego
z preferencyjnym oprocentowaniem
• nowego rachunku ROR-Student

szczegóły na stronie 30

WYDAWNICTWO
UMCS

Redaguje kolegium: Marek Jędrych, Wiesław A. Kamiński, Jadwiga Mizińska, Elżbieta Mulawa-Pachol (redaktor odpowiedzialna), Stefan Symotiuik (redaktor naczelny). Stale współpracują: Beata Ajzak, Alicja Ciężczyk-Chmiel, Zofia Gieroba, Maria Młynarska, Ewa Nowak, Artur Staszek, Elżbieta Stefaniak-Błazińska, Nina Zielińska, Jerzy Żywicki. Adres redakcji: Wydawnictwo UMCS, 20-031 Lublin, Plac Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1012, tel. 537-53-03. Skład i łamanie: **BiFolium**, Lublin. Druk: Zakład Usług Poligraficznych „Tekst”, 20-344 Lublin, ul. Wspólna 19, tel./fax: 744-02-11.

ISSN 1233-216X

9 771233 216001 63 >